

The Project Gutenberg eBook of Ulla Fersen: Historiallinen novelli, by G. H. Mellin

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Ulla Fersen: Historiallinen novelli

Author: G. H. Mellin

Translator: Arvo Lempiranta

Release date: November 25, 2013 [EBook #44283]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK ULLA FERSEN: HISTORIALLINEN NOVELLI ***

Produced by Tapio Riikonen

ULLA FERSEN

Historiallinen novelli

Kertonut

G. H. MELLIN

Suomentanut Arvo L:nd [Arvo Lempiranta].

Werner Söderström, Porvoo, 1880.

I.

Hiidenmaan läntinen niemi muodostaa, juuri Suomenlahden suulla, kookkaan niemekkeen. Tämä niemeke luotojensa ja kariensa ympäröimänä, joihin moni laiva tuntematta lähempänä rantaa olevia, kierteleviä kulkuväyliä, on hävinnyt, kurottaa uskaliaasti vihertävät, rehevillä metsiköillä ja ihanilla vainioilla kaunistetut rantansa aaltoihin ja kuuhuun. Niemekkeen ulomainen kärki on kallio, minkä luonto näkyy asettaneen sinne vankoilla ja jyrkillä sivuillansa murtamaan aaltoja, jotka murtaessaan paatta vasten hajoavatkin turhan raivon kuuhuun. Tälle kalliolle on rakennettu valotorni, jonka korkeat,

harvinaisen rakennus-tavan mukaan tehdyt muurit näyttävät ainoastansa vuoresta ylös kohoavalta kasvannaiselta. Kun kuohuva meri uupumatta ajelee aaltojansa tornin läntistä seinämää vasten, näemme itäisellä puolella heti tornin portista ruveten leppeän vihannuuden, pensasaitoja, kukkanurmia ja ihastuttavan somia teitä, jotka etenkin pitkin molempia rantoja vievät hyvin hoidettujen metsikköjen lävitse viljavan saaren keskusta, avariin kyliin ja rikkaisin aateliskartanoihin.

Valotornin nimittävät merenkulkijat, niemen mukaan Dagerort'iksi, ja sen ylläpito on määrätty ja uskottu isolle Marienhagin aateliskartanolle, jonka sievä linna, puutarhansa ja puistonsa ympäröimänä, on keskellä niemeä, lähellä tuota kummallista valotornia ja jonka tilukset ulottuvat kummallekin puolelle niemeä. Jo niistä ajoista, jolloin Vironmaa kuului Ruotsin vallan alle, on Marienhagia omistanut Ruotsista syntyperäinen perhe ja vielä nytkin elää Hiidenmaan saarella moni ruotsalainen suku, joiden kieleen ja tapoihin, mielenlaatuun, sivistykseen ja nimeen juurtunutta ruotsalaisuutta ei Venäjän valtikka ole hävittänyt.

Viime kuluneen vuosisadan viimeisellä kolmanneksella oli Marienhagin omistajana muuan parooni Akatius von Gyldenstuppe. Nuoremmalla iällänsä oli hän jonkun ajan oleskellut Pietarin hovissa, jossa hänen sisarpuolensa oli Katarina keisarittaren hovineitenä; mutta hän kyllästyi pian komean pääkaupungin oloihin ja vetäyi maaelämän hiljaisuuteen. Rakastetun puolisonsa ja kahden lapsensa kanssa, jotka viimeksi mainitut olivat saaneet erinomaisen hyvän kasvatuksen, nautti hän naapuriensa kunnioitusta, ja hallituskin piti arvossa hänen nimeänsä ja kunnollisuuttansa.

Hänen nyt eläessään Marienhagissa, oli valotornin hoito huolenpitonsa tärkeimpänä esineenä. Muinaisina aikoina, kertoo taru, oli muuan tilanomistaja pimeinä syysöinä sammuttanut tulen valotornista, jota hänen piti hoitaman, ja sytyttänyt valevalkeita. Laivoja oli sentähden joutunut haaksirikkoon, ja näiden jäännökset sekä se tavara, jonka tuuli toi rantaan, joutui ilkiön saaliiksi. Hänen rikoksensa tuli kuitenkin ilmi ja rangaistiin. Vilpitön parooni Akatius oli liian rehellinen laskeuksensa vähintäkään varjoa ihmishengen hukuttamisesta tai heidän tavaransa hävittämisestä puhtaalle omalletunnollensa. Hän vartijoitsi hänelle uskottua valotornia tunnokkaalla utteruudella ja innolla, ja kävi usein ihan yksin, myrskyisinä ja pimeinä öinä korkeassa tornissa ja sen valppaan vartijan luona. Avaran puutarhansa ja sen kallion välille, jossa valotornin muurit kohosivat, oli hän puiston lävitse tehnyt kaidan, suoran käytävän, molemmin puolin ympäröitynä pensas-aidalla. Itse valotornissa, joka oli rakennettu moneen kerrokseen — isoja salia toinen toisensa päällä — asui tornin vartija alimmaisessa, ja ylimmäinen oli avonainen, sillä siellä tuli hoidettiin. Välihuoneet oli parooni sisustuttanut niin, että hän siellä käydessään voi kutsua ystävänsä sinne kaikessa mukavuudessa nauttimaan laajaa näköalaa. Sanottiin, että synkät perhemuistelmat paroonille itselle tekivät useat huoneet merkilliseksi.

Hänen paroonittarensa ei milloinkaan astunut kirkontapaiseen rakennukseen, ettei huolentapainen sumu levinyt hänen kasvoillensa. Paroonin kunnioitus velvollisuudellensa hoitaa valotornia oli saattanut hänen molemmille lapsillensakin erittäin hartaan tunteen sitä kohtaan. He lähestyivät aina tornia kuni jotakin pyhää paikkaa.

Tornin vartija, harmaapäinen merimies, joka oli kokenut monta kohtaloa merellä ja joka haaksirikkoisena vieraana oli tullut siihen paikkaan, jossa hän nyt oli, näytti paremmin hengeltä, kuin ihmiseltä. Hän olikin todella kummallinen olento, joka ei elänyt muun, kuin yöllisen tulen hoidon tähden. Ei kukaan muistanut nähneensä hymyä hänen ahavoittuneilla kasvoillansa, ja luultiinpa, ett'ei uni koskaan laskenut hänen silmiinsä, hänen yöt, päivät valvoessaan kalliin ja tärkeän toimensa tähden.

Oli kaunis heinäkuun päivä v. 1788. Parooni von Gyldenstuppe oli kutsunut useat naapurinsa päivälliselle, ja esitteli vieraillessa eivätkö suostuisi ehtoopäivällä käymään valotornissa. Parooni, paroonitar ja pari vanhempaa herraa ja naista kävivät edellä, kreivi Telepnoff'in, kohteliaana "kavaljeerina" tarjotessa käsivarttansa neiti Natalian tu'eksi. Kahden kymmenen vuotias, vaaleaverinen neiti laski huolettomasti kaunismuotoisen kätensä tarjotulle käsivarrelle; mutta siniset silmät, jotka haaveksivalla sulolla lensivät muihin esineisiin, ja hajamieliset vastaukset, joita hän väliin antoi kreivin oivallisille kohtelijaisuuksille, osoittivat, ettei hän — kreivi — ainakaan ollut hänen mielensä esineenä, ehkä hän, vanhan tutun etuoikeudella, näytti pitävän yksinomaisena oikeutenansa seurata häntä ja nauttia hänen kanssapuhettansa.

Seura astui kalliolle. Vanha vartija avasi kunnioituksella tornin oven, ja nyt noustiin ylöspäin mukavia kiertoportaita myöden. Ympyriäiseen saliin, jonka monet pienet akkunat olivat merelle päin, pysähtyi seura. Jokaiseen tunki lähes synkkä tahi ainakin vakainen mieli. Suurimmalle osalle heistä oli tosin meren ja aaltojen näkö tuttu, mutta valotorni, vahvoine muurineen ja rohkeine kärkineen, herätti kuitenkin sattumalta kävijässä kaihoisen tunteen, kuni tunto eli tieto olla ulkopuolella tiettyä ja määrättyä olopiiriänsä. Sitä paitsi lisäsivät himmeät tarut, jotka kävivät Dagerort'in valotornista, hetken salaperäistä henkeä. Jotka eivät tarkemmin tunteneet syytä paroonin taajoihin käyntiin tornissa, luulettelivat, että hän siellä harjoitteli salaopillisia töitä, etenkin kun hän luultiin jäseneksi siihen aikaan

sangen arvossa pidetyssä ja kaikkialle levinneessä satakuntalaisten eli vapaamuurarien salaisessa seurassa.

"Arvoisat vieraani," alkoi parooni, joka halusi seuran mieliä johtaa iloisemmalle tolalle, "miten rauhalliselta nyt näyttää tuo sininen tasanko edessämme! nuo purjeet, jotka nyt kiitävät ohitsemme, vievät ainoasti rikkautta ja tarpeita toisista toisiin, ja jos joskus sotalaivat näyttävätkin itseensä, ovat ne liikkeessä ainoasti harjoitusta tai huvia varten."

"Unohdattepa, herra parooni," sanoi muuan vieraista, "että muutama päivä sitten purjehti Amiraali von Dessen'in laivasto tästä ohitse. Kulkipa se sangen vakaisissa asioissa Välimereen."

"Turkin sodan," vastasi parooni, "voimme pian sanoa olevan suotuisan ja välttämättömän meille, sillä se pysyttää rauhan täällä pohjoisessa. Niin kauvan kuin meidän sotavoimamme ovat toimissa etelässä, meidän valtioviisas keisarittaremme kyllä koettaa säilyttää rauhan meidän seuduillamme."

"Välimeri on hyvä koulu meriväellemme," virkkoi virastaan eronnut meriupseeri, joka oli seurassa. "Pietari suuren luoma laivastomme, on tähän asti vähän itseensä kunnostanut, ja voinut hankkia itsellensä muiden merivaltojen huomion, sentähden että meiltä on puuttunut harjoitusta. Kuinka kunniaa himoova ja levoton Ruotsin kuningas onkin, niin hän kuitenkin, luulen, pitää paraana jättää meidät rauhaan, syystä että meidän laivastomme on hänen Karlskronalaisia, puoleksi mädänneitä laivarohtajansa etevämpi."

"Viimeinen lauseenne lienee kuitenkin erehdyistä," lausui kreivi Telepnoff. "Tietäkää, herrani, että Ruotsin kuningas on itsensä tykkönään hävittänyt rakentaessaan joukon uusia, ihan eriskummallisia haaksia ja laivoja. Yksikään ei ole toisensa kaltainen. Kuulinpa juuri Pietarissa kerrottavan, kuinka he vähentävät kanuunain lu'un linjalaivoista, ainoasti sentähden että voisivat omistaa ison joukon haaksia. Ruotsalaisten suurimmissa linjalaivoissa ei ole enempää kuin 60 tai 70 kanuunaa."

"Minusta ei ole niinkään väärin," väitti meriupseeri, "tehdä laivat tilaviksi. Muutama kanuuna enempi tai vähempi, ei todella merkitse niin paljoa kuin laivan muut hyvät omaisuudet ja puolet."

"Nuo niin kummallisesti tehdyt alukset," arveli toinen, "on ehkä laskettu voivan päästä ihan meidän rannoillemme. Ruotsalaiset, luulen, toivovat tilaisuutta saada kosta hävitykset, jotka tsaari Pietarin laivasto teki heidän rannoilensa seitsemänkymmentä vuotta sitten."

"Toivokaamme," keskeytti parooni, "ettei hyvää rauhaamme mikään riko, niin pääsemme sekä pelosta että vaarasta. Muistakaamme että itse olemme ruotsalaista sukuperää, ja että sekin aika on ollut, jolloin esi-isämme vanhoivat uskollisuuden valan Ruotsin kruunulle. Vielähän on ruotsinkieli äitimme kieltäkin, vaikka me sattuman kautta olemme joutuneet Venäjän valtikan alle. Suvaittaneehan meidän, jotka olemme armollisen keisarittaremme uskollisia alammaisia, toivoa että rauha ja yksimielisyys pysyisi naapuriemme ja heidän kuninkaansa välillä."

"Tuskin meidän sotaa tarvitsee pelätä," virkkoi kreivi Telepnoff, "kosk'ei ruotsin kuningas tiedä miten hän kyllin osoittaisi kohteliaisuuttansa keisarittarellemme. Matkustipa hän vartavasten pari vuotta sitten Haminaan kunniaatervehdykselle, kun keisarittaremme majaili siellä. Kyllä kuitenkin on luultavaa että kateus ja kunnianhimo kiehuu hänessä, sillä hän on Euroopan levottomin mutta samalla myös rohkein hallitsija."

"Sallikaat minun, arvoisat vieraani," keskeytti parooni, "ilmoittaa teille syy, miksi olen kutsunut teidät tänne torniin. Toivonpa täältä saavani nähdä Jarislavits rekatin, jonka mukana poikani on harjoitusretkellä ja jonka pitäisi risteillä juuri Dagerort'in ja Hankoniemen välillä. Hän on luutnanttina laivalla, ja voisipa olla mahdollista, että se tulee näkyville."

"Ah, tunnenhan minäkin rekatin," ratkesi meriupseeri puhumaan. "Sillä on 32 kanuunaa, ja kapteeni Spiridoff'in, joka on sen päällikkö, tunnen myöskin; hän on paraita ystäviäni; erittäin taitava upseeri. Toissa päivänä piti hänen lähtemän Kronstadt'ista. Kyllä hän olisi voinut, etenkin kuin tuuli on ollut itäinen, ehtiä Dagerort'iin."

"Vanha tornin vartijamme varmaankin voi meille antaa tietoja," virkkoi paroonitar. "Hän kyllä on nähnyt, onko rekatti risteillyt täällä eilen tahi tänään, sillä hänpä tuntee laivat, hän!"

Vartija käskettiin sisälle. Ijäkäs mies tulikin, synkkänä kuni haamu. Lumivalkeat hapsensa ja partansa antoivat hänelle kunniaa vaativan näön. Hän kumartui syvään, kun herransa sanoi: "Oletko nähnyt rekattia, Stolpe, josta sinulle eilen puhuin?"

"Koillisessa, tuolla Hankoniemessä päin voitte juuri sangen hyvin nähdä mastojen latvat," vastasi ukko, osoittaessaan akkunasta ulos.

Kaikkien silmät kääntyivät sinnepäin, jonne vartija näytti. Siellä näkyikin kyllin selvään rekatin ylimmäisten purjeitten miellyttävä kuva. Valkeat vaatteet keijuivat etäällä näkörajalla, aaltojen hiljaa tuuvitellessa, kaukaisuutensa taakse kätkeissä laivan ja sen alimmat purjeet.

Muutamia kauppalaivoja, enimmäkseen täysin purjein, nähtiin myöskin siellä täällä merenpinnalla, useimmat idässä. Kukin teki jonkun muistutuksen niistä, ja parooni käski vartijan antamaan niitä tietoja haaksista, mitä tiesi. Hänen tottunut silmänsä tunsikin täällä englantilaisen, tuolla hollantilaisen, täällä suomalaisen ja tuolla saksalaisen. Hänepä osasi arvata heidän päämaalinsa ja kotopaikkansa, ja kullekin hän tiesi jotain ominaista, joka erotti sen muista sekä kodin että käytännön suhteen. Hänen selityksensä olivat harvapuheiset mutta tarkat, niin että ne tuon tuostakin miellyttivät, etenkin meriupseeria.

Kaikkien muiden katsellessa pohjoisista ja itäisistä akkunoista, asettui Natalia neiti läntiselle. Sieltä hän havaitsi purjehtijan, joka pisti virkeästi itäistä tuulta vastaan. Haaksi oli jo kohoittanut mastotuksensa näkörajan ylitse ja pistihe nyt Kurensaaren niemien sivuitse lähetessään Dagerort'ia. Nuori neiti, joka jo lapsuutensa ajoista mielisuosiolla oli katsellut keijuja purjeita merellä ja oli tottunut eroittamaan niiden muotoja, kiinnitti nytkin katseensa mielihyvällä lähenevän haaksen purjeitten sopusuuntaiseen muodostukseen. Se oli sotalaiva, sen hän päätti siitä, että sen kohous näytti niin uljaan uskaliaalta; somatekoisempaa alusta ei hän ollut milloinkaan nähnyt. Hetkisen hän yksin nautti kaunista näköä, ennenkuin hän sen seuralle ilmoitti.

Mutta kun kaikki kääntyivät sinne ja tarkkuudella katselivat sota-alusta, ei vanha valotornin vartija voinut hillitä huudahdusta pelkästä ihmeestä.

"Haa! Sepä on kaunis!" huudahti hän, kuitenkin muuttamatta näkönsä synkkyyttä. "Kauniimpaa taklausta ei laiva milloinkaan kantanut. Puolen tunnin perästä saamme nähdä vastaako alus muhkeata purjetusta."

Seura hymyili vanhan merimiehen ihastukselle. Mutta kaikki myönsivät, että purjeitten ja touvien sopusuhtaisessa järjestämisessä oli jotain somaa ja jaloa, joka pisti vähemmänkin merioloihin tottunutta silmään.

Parooni oli tuottanut virvokkeita tornisaliin ja niiden nautinnolla lyhennettiin aika, kunnes purjehtija lännestä ehtisi näyttää koko vartalonsa, ja samalla rekatti koillisestakin lähenisi. Molemmat purjehtijat piankin ehkä äkkäisivät toisensa. Rauhalliset kauppalaivat, jotka vitkaan pyrkivät sivuitse, olivat nyt kadottaneet seuran kaiken huomion; ne nyt vaan seurasivat molempain sotalaivojen liikenneitä. Onpa merellä kuin maallakin: rauhan miehet kulkevat yleisön huomaamatta, toki hyödyttäen ihmiskuntaa, ja sodan miehet vetävät kaiken huomion ja ihastuksen puoleensa.

Vihdoin oli läntinen purjehtija näkörajan ylitse kohoittanut yhtä soman sivun, kuin sen purjepaljouskin. Sen kanuunarei'istä voitiin se arvata keveäksi rekatiksi. Ja niinpä se olikin nerokkaan Chapman'in uusia luomia, jotka tuulenpuuskana kiitivät aaltojen ylitse. Laineiden tasangolla purjehtijoiden seassa oli tämä verrattava katselliin, joka on santa-aavojen ketterin juoksija.

Juuri kun rekatti kiersi valotornin niemekkeen, tuli muuan hollantilainen sitä vastaan. Äkkiä salamoitsi rekatin keulalaidasta, ja hetken perästä kuului kanuunan ampuman räjähdys. Heti laski hollantilainen huippupurjeensa ja ohjasi rekatin sivulle. Rekattikin laski muutamia purjeita, viipyäkseen pari minuuttia hollantilaisen puheilla. Ainoastaan ensimmäinen sana molempien laivojen puheesta, nimittäin kanuunan laukaus, kuului ja ymmärrettiin valotornissa. Jahka purjeet taasen olivat ilmaa täynnä ja molemmat riensivät eri haaroille, kääntyivät taasen seuran katseet pohjoiseen päin. Nytpä nähtiin toisenkin rekatin koko rakennus. Se oli toista vertaa suurempi kuin edellinen.

"Minä tunnen sen," huudahti entinen meriupseeri. "Se on todellakin kapteeni Spiridoff'in Jarislavits. Mutta näettekö, hyvä herrasväki, siellä seuraa häntä kumppali."

Nyt äkättiin vielä yhden rekatin taklaus, ihan lähellä Jarislavits'ia. Upseeri, joka oli tuntenut ison rekatin, sanoi tämän olevan Hektorin, joka oli sotaoppilaita harjoittelemassa.

Kauvan ei läntinen rekatti pitkittänyt suuntaansa. Luultavasti sekin oli huomannut Jarislavits'in toverin. Se teki äkkinäisen käännöksen ja ohjasi kulkuansa etelään päin, vielä lähemmäksi Yösalon niemeä, ikäänkun olisi oikein tarkoin tahtonut tutkia maata. Ihmeteltävällä tarkkuudella väisti se luotoja ja karia, ja tiesi seurata sille tarpeeksi syvää väylää, niin että se puolen kanuunan ampuman matkan päästä kulki valotornin ohitse. Kun se oli ehtinyt niemen eteläpuolelle, niin että ainoasti sen latvat olivat näkyvällä niille, jotka olivat Hiidenmaan pohjoispuolisella kulentavedellä, laski se ilmaan raketin.

Kun raketti ylhäällä hattaroiden äärillä laukesi, katseli valotornissa kokoontunut seura toisiansa vähän hämmästyksellä. Rekatin koko ilmaantuminen oli niin äkkinäistä, että kaikki näytti unelmalta.

Vanhemmat herrat olivat vähän huolissaan siitä että sotalaiva, jonka luulivat ruotsalaiseksi, niin tarkoin tunki purjehdusveden, ja voi tulla niin lähelle.

"Jos nyt olisi ollut sota," virkkoi meriupseeri, "niin tuo ketterä keijukainen olisi voinut meitä kestittää sangen kovilla pavuilla purtaviksemme. Enpä, totta vieköön, olisi uskonut, että niin suuri sotalaiva, kuin rekatti, olisi luodeillaan, jos niin olisi tahtonut, ulottunut aina Marienhag'iin."

"Niin," sanoi parooni huolestuneena, "me emme voi kyllin iloita rauhastamme. Tunkeepa minuun kummallinen tunne, kun muistan mitä äsken näimme. Aseilla varustettu vieras, joka olisi voinut hävittää itseni ja omaiseni, sekä omaisuuteni, kantaa kauhistavat turmioaseensa ihan ohitsemme. Rauha on siis todella siunattu taivaan lahja."

"Teillä on kumminkin suojelijanne juuri täällä," vastasi meriupseeri näyttäen ympärillensä.

Seura katseli häntä utelevin silmäyksin.

Kreivi Telepnoff lähetti vanhalle paroonille aran silmänluonnin. "Kyllä tiedän," sanoi hän puoli ääneen, "että paroonilla on salaisuutensa, joita en ainakaan minä tunne. Mutta että joku meistä, sodan sattuessa, voisi suojella paroonia, tuntuu minusta vähän kummalliselta. Täten en kuitenkaan millään muotoa," lisäsi hän puoleksi ivallisella hymyllä, "epäile arvoisan kapteeni Adinosoff'in urhollisuutta, taitoa ja kykyä."

Vanha merisoturi silmänröpäyksen vaan rypisti silmäkulmiansa. Sitten sanoi hän: "Tarkoitinpa valotornia, hyvä herrasväki! Sepä on temppeli jota ystävä ja vihollinen pitää kunniasa. Eipä kukaan uskalla sitä hävittää, tai edes käydä käsiksi, sillä siinä poltetaan pyhää tulta, joka suo hoitajalleen ja naapurilleen hyvän turvan."

Paroonin katse kirkastui. "Tämä rakennus onkin sentähden jo lapsuudestani ollut minulle rakas ja kallis. Sitä paitsi tiedätte kaikki, hyvät vieraani, naapureina ja ystävinä, että onneton sisareni valitsi tämän tornin asumapaikaksensa viimeisinä päivinensä. Täällä hän kuolikin. Hänellä oli, kuin minullakin, voittamaton halu vaipua tämän rajattoman ja merkillisen meren mahtavan näköalan katselemiseen."

"Ymmärrättekö, neiti Natalia," kuiskasi kreivi, "mistä salaopista parooni puhuu? Mutta niinpä niinkin, naisillehan ei milloinkaan uskotakaan näitä salaisuuksia. Heillä on itsellensä oma salaoppinsa, oma noitimis salaisuutensa, mutta sen salaisuuden olopaikan tiedämmekin; se piilee heidän suloisessa hempeydessänsä."

Neiden kauniita kasvoja varjosti nyt tyytymättömyyden pilvi. "Kreivi Telepnoff!" sanoi hän vakavalla katseella, joka erittäin suloisesti kuvastihe vaalavoihin silmiin. "Tiedän hyvin, että aina olette luullut isäni olevan salaoppilaisen, tahi miksi vapaamuurariksi hänen nimitättekkin. Mutta minulla on kunnia ilmoittaa teille, että sangen hyvin käsitin mitä hän äsken sanoi. Minusta ei ensinkään ole käsittämätöntä että täältä katsella merta ja purjeita on suuri ja erittäin miellyttävä nautinto. Jos sentähden luulette minun salaoppilaiseksi," — jatkoi hän hymyillen — "niin käyttäkää vapauttanne, sillä aatos on jokaisella vapaa. Ja ainakin yhdessä kohden olen minäkin vapaamuurari, jota kohtaa omasta puolestani suosinkin innokkaasti. Se on päätös pysyttää vapauteni isäni muurien sisäpuolella."

"Teillä on liian ylelliset vaatimukset, neitiseni!" virkkoi kreivi. "Se jolla on vähin oikeus olla ja saada olla vapaana meidän maassamme on juuri kaunotar. Kaunottarien sydämmet, senkin te tiedätte, ovat luodut kahleita varten. Ne vangitsevat ensin meidät, ja sitte — auttavat he meitä kantamaan kahleitamme."

Neiti kääntyi huolettomasti hänestä ja katseli muutamasta akkunasta ulos.

"Mutta älkäämme unhottako omaa rekattiammekaan tuolla," puuttui puheeseen parooni, joka oli kuullut kreivin lauseet ja niistä tunki tyytymättömyyden, jonka kuitenkin kohtelijaisuus pakotti hänen tukehuttamaan. "Tuo ruotsalainen rekatti pitkittää matkaansa eteläänpäin meistä, ja on ehkä piankin joutunut näköpiiristämme, mutta Jarislavits lähenee lähenemistään. Siellä juuri on Reinholdinikin. Varmaankin hän tänäkin hetkenä tähystelee hänellekin lapsuudesta kallista valotornia ja kotoansa."

Natalia neiti avasi akkunan, ja kurotti leikillisellä, mutta samalla mieltä liikuttavallakin hymyllä, kätensä ja heilutti valkoista nenäliinaansa tervehdykseksi veljellensä rekatile.

Kreivi Telepnoff hymyi. "Onpa vahinko ettei parooni Reinhold tämmöisen matkan päästä voi edes kuvaillakaan, että sisarensa häntä noin tervehtii," sanoi hän. "Muuten hän varmaan vastaisi kunnialaukauksella."

"Hyvät naiset ja herrat!" keskeytti vanha parooni; "pistäämpä jotain mieleeni. Kylläpä voisimme Reinholdille ilmoittaa tervehdyksemme. Ilma on mitä suotuisampaa purjehtimiselle. Jos se pitkittyy,

mikä tällä vuoden ajalla olisikin luultavaa, niin voisimmehan minun huvipurrellani tehdä matkan merelle ja vieläpä käydä Jarislavits'issakin. Panetanpa aluksen kuntoon huomiseksi, ja nyt pyydän, että ne teistä, joita se miellyttää, huvittaisitte minua suostumuksellanne tehdä minulle ja muille seuralaisilleni seuraa."

Neiti Natalia ei salannut iloansa isänsä tekemästä esityksestä, joka äidistäkin tuntui miellyttävältä.

"Mainiota!" huudahti Adinosoff. "Ja jahka vaan ehdimme aavalle selälle, istun minä peräkeulalle. Me kyllä pian kiinnitämme purtemme rekatin sivuun. Se varmaankin risteilee niin läheltä Hiidenmaata, kuin mahdollista."

II.

Paroonin huvipursi oli hyväkulkuinen. Se oli avara ja siihen oli laadittu koju naisille ja niille herroista, jotka eivät olleet tottuneita meritoimiin. Kuusi taitavaa merimiestä, Marienhag'in alustalaisia, olivat laivueena. Pursi kiiti hyvällä vauhdilla Hiidenmaan pohjoisen niemen ohitse ja johti kulkuansa Suomenlahteen, jossa Jarislavits ja Hektor nähtiin risteilevän. Kapteeni Spiridoff oli päättänyt tehdä risteilyn salmeen, joka erottaa Hiidenmaan mannermaasta ja Jarislavits lähenei siinä aikomuksessa pientä Worms'in saarta, Hektorin kaartaessa pohjoiseen Hankoniemeen päin.

Mutta purren itseasettaunut päällikkö, ukko Adinosoff, joka näki rekatin liikkeen, rupesi epäilemään, etteivät saavuttaisikkaan Jarislavitsia ennenkuin se jo oli ehtinyt salmeen. Hän päätti sentähden oikaista, ehkä merimiehet, jotka tunsivat kulentaveden, varoittivat häntä menemästä sille tolalle, jota ukko aikeensa mukaan seurasi. Ja, eipä aikaakaan, niin pursi syöksi salakarille, ihan salmen suussa.

Samassa hetkessä, kuin kiitävän aluksen keulalaita koski kallioon, ja kaikki luulivat että ratisevien plakkujen piti murtuman, tulikin iso laine ja nosti aluksen keskelle karia, jonneka se jäi laidallensa, aaltojen levottomina tyrskyessä, ikäänkuin olisivat ne tahtoneet hyökätä laivan partaan ylitse, joka toisella puolen olikin veden pinnan alla. Pelästynyt parooni huusi hätäillen apua omaisilleen. Vitkalleen vierivät aallot, räiskivät vettä kojuun, mutta paroonin uskollinen väki, merelle tottuneet virolaiset, jotka nyt osoittivat sekä taitoa että tointa, pyysivät hartaasti isäntäänsä jäämään sille laivan partaalle, joka oli veden pinnan yläpuolella, itse he varovasti avasivat kojun oven ja kantoivat sieltä sylissänsä, ei ainoastaan paroonittaren ja neiden, vaan myöskin kreivi Telepnoff'in ja pari muutakin herraa laivan kuivalle puolelle. Vanha Adinosoff oli pian tointunut ensimmäisestä hämmästyksestään, ja pitäen yhä päällikkyyttänsä, osoitti hän kullekin sijansa.

"Älkäätte niin kovin pelästykö, hyvä herrasväki!" puhui hän. "Ettehän ole edes kastuneetkaan; mutta leikittäkin: onnettomuutemme ei ole niin suuri, jolta se näyttää. Luulempa aluksen olevan ihan ehjän ja vikautumattoman, vaikka se on kallellansa. Täällä ei käy isoja laineita, ja jos saamme veneen rekatista, joka auttaa meidät karilta, on meillä puolen tunnin päästä taas allamme selvä vesi. Voin vakuuttaa naisille, ettei henkemme ole ensinkään vaarassa, ehkä tarvitsemme vähän kärsimystä hankalassa tilassamme."

Vanha meriupseeri puhuikin totta. Se, joka oli tottunut meritoimeen, huomasi heti, että vaara oli vähäpätöinen. Tosin istuivat haaksirikkoiset kaatuneen laivan toisella partaalla, mutta tuuli ei ollut kova, ja pian oli apukin tuleva. Nähtiin nimittäin rekatin, joka oli huomannut huvipurren vahingon, kääntyvän sinne päin ja laskevan veneensä.

Kreivi Telepnoff oli levottomin koko seurasta. Vaikka hänen täytyi sitoa sanansa, lähetti hän kuitenkin tuimia silmäyksiä Adinosoff'ille, ja kirosi itsekseen paroonin esitystä tehdä huvimatka, jonka seurauksena oli niin kauhistava vaara. Häntä kiukutti vielä sekin, ettei neiti Natalia osoittanut hänelle vähintäkään sääliä, eikä edes näkynyt huolivan omastakaan hengestänsä. Kaunis nainen istui vanhempainsa välillä, ja katseli, paremmin verhoten itseänsä kaavullansa ja huivillansa, kuten hekin, odotettuja auttajia. Nepä lähenivätkin joutuisasti rekatin veneissä. Kun kreivi, saadakseen jonkunlaista lohdutusta huolessaan, koki ruveta kanssapuhetta pitämään, ei neiti vastannut mitään ja paroonitarkin harvapuheisesti. Hänen pakinansa muuttui siis yksinpuheeksi.

Kun ensimmäinen vene, joka, sujuvasti luikerti karin ylitse, kiinnitettiin purteen, kurottivat parooni, hänen puolisonsa ja tyttärensä kätensä lähenevälle auttajalle. He tunsivat nimittäin upseerin, joka seisoi, käskyjä antaen, keskellä soutavaa miehistöä. "Olkaa huoletti isäni, äitini, Natalia siskoni ja kaikki!" huusi hän jo etäältä. "Minä tunsin aluksen! Älkäätte hätäilkö, niin on vaara pian poistettu. — Paremmiin ylihangon puolelle! — Ah, evesti Adinosoff! Kuinka jaksatte? Palvelijanne, kreivi Telepnoff! —

Vielä paremmin ylihangon puolelle! — Kaunis törmäys! — Aivot pois! Vastatörmä tuonne peräpeiliä vastaan! Kas niin! — No, että huvipurtemme juuri tähän piti kaatuman! ja minun piti joutuman sitä näkemään päästäkseni vanhempiani auttamaan!"

"Jahka sen vaan saamme pystöön, niin ei ole hätää!" huudahti Adinosoff.
"Sen laita on tuskin hiestaantunutkaan."

Kun vene varovasti oli kiinnitetty alukseen, riensi parooni Reinhold merimiehen ketteryydellä, kallistuneelle rungolle, omaisiensa luo, jotka ilokyynelein sulkiivat hänen syliinsä. Sepä oli kohtausta, vanhempain ja sisaren sydämmessä palavalle pyhälle liekille, kallis.

Reinhold ensiksi tointui tulvailevista tunteista, jotka hänenkin sydämmensä hurmottivat: "Käykääte kaikki veneesen, niin sitten ryhtykäämme katsomaan mitä täällä on tekeminen!" sanoi hän. "Kurottakaa kätenne tänne, äitini! Ei siinä vaaraa ole! Kas niin, istukaa nyt! Paremmin tännepäin, Natalia! Tule syliini, niin pääset paremmin! Hyvä! Olkaat hyvät, herrani! Täällä on tilaa perässä."

Nyt tarkastettiin laiva ja sen tila. Ravakka luutnantti teki heti päätöksensä. Hän lähetti toisen veneen, niin pian kun se saapui, rekatile ilmoittamaan asian laitaa. Sen mukana hän pyysi vanhempiensa ja sisarensa menemään rekatile, siellä vartoomaan häntä kunnes pursi saataisiin karilta. "Me tulemme myös Jarislavits'in laidalle, jahka vaan joudumme ja jos rekatti menee Itämereen päin, niin saatamme purren Dagerort'iin, jossa ei ole vaikea nousta maalle. Jos naiset eivät uskalla käyttää huvialusta, niin saatamme heidät rantaan omilla veneillämme."

Kreivi Telepnoff pyysi saada jäädä naisten seuraan; mutta kaikki muut herrat ja etenkin Adinosoff ukko, halusivat jäädä jällelle, ottamaan osaa laivan pelastamistyöhön. Hellästi syleili Reinhold omaisiensa, kun he muuttivat toiseen veneesen. Jäähvyäisiksi kuiskasi hän Natalian korvaan. "No, näempä että kreiviparka vielä yhtä turhaan, kuin ennenkin, on jalkojesi juuressa! Ethän ole vielä häntä ottanut armoosi? Hyvästi siksi! Saamme olla enemmän yhdessä, jahka minäkin ehdin rekatile. Tervehdi kapteeni Spiridoff'ia. Tunniksi hyvästi!"

Luutnantti käski viedä ulos luoma- eli varppiankkurin, ja muihinkin keinoihin ryhdyttiin, joita pidettiin tarpeellisina. Työ onnistuikin hyvin, rekatin risteillä länteen päin melkoisen matkan päähän.

Kun vene parooni Gyldenstube'n perheen kanssa saapui rekatile, otti kapteeni vieraat kaikella kohtelijaisuudella ja hyväntahtoisuudella vastaan. Hän kutsui heidät kajuttaansa ja sanoi kuultuansa raportin, että parooni Reinhold taas tässäkin tilaisuudessa kunnostaisi itsensä. "Tehkäämme polvi pohjoiseen päin, parooni Reinhold kyllä hyväkulkuisella laivallansa meidät pian saavuttaa," liitti hän.

Jarislavits oli noin peninkulman päässä paroonin huvilaivasta, kun kapteeni Spiridoff'ille ilmoitettiin, että suuri laivasto näkyi lännessä.

"Jos se ei ole amiraali von Dessen'in laivasto," sanoi hän vierailensa, "niin se on ruotsalainen, joka on harjoittelemassa. Menkäämme sitä vastaan ja ampukaamme sille tervehdykseksi. Luutnantti Gyldenstube ei kadota meitä näkyvistään."

Juuri Suomenlahden suussa levisi vähitellen sotalaivaston majesteetillinen rivi. Määrätyillä välillä toisistansa liikkuvat viisitoista linjalaivaa ja viisi suurta rekattia. Mahtavien merenvartijoiden edellä ja perässä risteili keveitä rekattia, kutteria ja jahtia. Koko laivasto kulki meren lahteen päin. Kaikkien edellä keijuili pieni rekatti, mitä sievintä muotoa. Sepä olikin sama, joka edellisenä päivänä näkyi Dagerort'in edustalla. Parooni tunsu sen ja huomautti siitä Spiridoff'ia.

Niin pian kuin Jarislavits joutui kanuunan kannon matkalle, nostatti Spiridoff venäjän lipun. Uhkea linjalaivasto näytti ruotsin lipun. Samalla hetkellä kuin sinikeltainen liina, amiraalilippu, tuulen lennättämänä liehui viirin alta ruotsalaisessa päällikkölaivassa, alkoi venäläinen rekatti kunnia-ampumistansa. Siihen vastattiin kahdella laukauksella päällikkölaivasta, mutta nepä olivatkin täydet ja suhisevat luodit pirskoittivat veden korkealle, kun sattuivat laineiden harjoille rekatin keulalaidan edessä. Hämmästynyt rekatin päällikkö näki heti senjälkeen veneen, jossa upseerikin oli, lähtevän ruotsalaisesta päällikkölaivasta.

Vähäinen rekatti, joka leikiten oli häilynyt edestakaisin laivaston edellä, lähenei nyt Jarislavits'ia ja oli ainoasti muutaman sylen päässä siitä, kun päällikkölaivasta lähetetty vene saapui perille.

Upseeri, joka nousi rekatile, oli ruotsalainen luutnantti. Hän astui päällikön eteen. "Kapteeni!" puhui hän; "ruotsin suuramiraali, kuninkaan veli, on tuon laivaston päällikkö. Ettekö tiedä että Venäjän ja Ruotsin välillä on sota julistettu? Hän jättää teidän päättääksenne, tahdotteko laskea lipun ja antautua taikka puolustaa itseänne."

Päällikön ympärillä seisojien joukko yhtä hämmästyneitä henkilöitä, kuin hän itsekin. Parooni naisinensa vaaleni pelästyksestä. Vapisevalla äänellä käski kapteeni Spiridoff, lähetettyänsä tuskallisen katseen ympärillensä, laskemaan lipun.

Päällikkölaivasta annettiin nyt merkki lipulla, ja heti lähti upseereilla ja merisotamiehillä miehitetty vene pienestä rekatista ja laskeutui venäläisen sivulle. Laskuportaita myöden nousi nuori Ruotsin upseeri paljastettu miekka kädessä. Hän tervehti ruotsalaista toveriansa ja kääntyi sitten kapteeni Spiridoffin puoleen, joka paljain päin otti vastaan käskyjä samalla kannella, jossa hän joku hetki sitten oli ollut yksinomaistenä käskijänä.

"Te olette antaunut, herra kapteeni," sanoi ensimmäiseksi tullut upseeri, "ja minulla on H.K.K:tensa käsky saattaa teidät hänen luoksensa. Oletteko hyvä ja astutte minun veneeseni? Luutnantti Sjöstjernalla on käsky ottaa vastaan teidän rekattinne, jos sen hyvällä annatte."

"Sehän on luonnollista," vastasi kapteeni Spiridoff; "enhän niin mieleton voi olla, että rupeisin taistelemaan koko laivastoa vastaan. Täytyneepä minun tyytyä kohtalooni. Toivon toki, ettei Ruotsin kuninkaan poika kohtele vankiansa muulla, kuin hänelle itselle arvoisalla tavalla. Etenkin pidän velvollisuutenani panna vastaan yksityisen perheen vangitsemista, joka ainoasti käymältä on laivalla, ja H.K.K:ltansa pyytää että hän näkisi hyväksi vapauttaa ainakin naiset."

"Olempa vakuutettu," vastasi upseeri kohtelijaasti, "että herttua kaikin puolin seuraa kohtelijaisuuden ja kohtuuden vaatimuksia. Mutta kun te itse, herra kapteeni, piankin hänen tapaatte, niin hän myös luultavasti teille ilmoittaa päätöksensä. Sallikaa kysyäni, keitä naiset ovat?"

Kapteeni Spiridoff esitteli parooni von Gyldenstubb'en paroonittarinensa ja tyttärinensä. Koko perheessä valtasi mitä suurin hämmästyminen. Mutta molemmat ruotsalaiset upseerit vakuuttivat, hyväntahtoisesti lohduttaen, ettei naisilla ollut mitään peljättävää, sillä sota ei voinut kestää kauvan.

"Minä pyydän teidän suosiollanne," liitti viimein luutnantti Sjöstjerna, "saada veneessäni saattaa arvoisat naiset meidän rekattillemme. Ulla Fersen epäilemättä mielistyy, kun saa kunnian tervehtiä viehättäviä vieraita, omaa sukupuoltansa."

"Ulla Fersen?" sanoi parooni vaaleten. "Onko sen niminen nainen teidän laivallanne, herrani! Sepä todellakin oli odottamatonta. Meidän ja hänen perheensä ovat sukua keskenänsä, ja hän varmaankin meitä kohtelee hyvänsuopuisesti."

"Ulla Fersen ei voi muuta, kuin osoittaa kohtelijaisuuttansa arvoisille vierailleensa, herra parooni!" virkkoi upseeri hymyillen. "Meidän rekattimme nimi on, näette, Ulla Fersen. Sitä pidetään kauniimpana haaksena, joka milloinkaan on Ruotsin lippua vesiä pitkin vienyt, ja kuningas on sentähden antanut sille hovin viehättävimmän ja jaloimman naisen nimen."

"Minä olen siis vangittu," huokasi parooni, "vangittu vaimoneni, lapsineni! Toivon kuitenkin että herttualle pian ilmoitetaan minun kohtaloni. Minä en ole sotilas ja luulen sentähden voivani taasen saada vapauteni. Minä tulini Jarislavits'ille ainoasti tervehtimään poikaani, joka nyt kuitenkin ei olekaan täällä. Tämä sattumus, ehkä se pelasti hänen vankeudesta, huolettua häntä kuitenkin, kun ei hän tunne meidän kohtaloamme."

Upseeri mietti hetkisen. "Ehkä herra paroonia miellyttää seurata kapteeni Spiridoff'ia," sanoi hän, "niin saatte itse puhutella herttuata? Minä en saata naisia täältä pois, ennenkuin herra parooni on palannut takaisin, tahi minä olen saanut toisen käskyn herttualta."

"Kiitän teitä, herraseni," sanoi parooni. "Te osoitate minulle hyvyttä ja kohteliaisuutta, josta joudun teille suureen kiitollisuuden velkaan. Sallitteko kysyäni sen miehen nimeä, joka vieraan onnetonta kohtaloa auttaa ja lohduttaa?"

"Nimeni on Otto Sjöstjerna," vastasi upseeri. "Nyt saan sanoa itseäni kapteeniksi ja Ulla Fersenin päälliköksi; siliä herttua on käskennyt että äsken valloitettu rekatti miehitetään meidän väellämme ja on määrännyt minun entisen kapteenini sen päälliköksi."

Parooni näytti olevan ihmeissään, mutta tervehti häntä kunnioituksella, syleili itkevää vaimoansa ja tyttärensä, käski heidän rauhoittumaan, ja jätti heidät kapteeni Sjöstjernan huostaan. Sitten hän otti jäähyväiset ja lähti veneeseen, jossa venäläinen kapteeni häntä jo odotti. Kreivi Telepnoff piti paraana jäädä naisten luo.

Pian ehti vene "Kustavi kolmannen," se oli Ruotsin amiraalilaivan nimi. Sen avaralla kannella käveli edestakaisin pari upseeria, ylhäisiä herroja, joka nähtiin siitä kunnioituksesta, jolla kaikki kumartaen vetäyivät takaisin, heidän ohi mennessänsä. Helposti voitiin keski-ikäinen tuntea Kaarloksi, Södermanlannin herttuaksi, syystä että vieressään asteleva vanha ukko käveli hänen vasemmalla

puolellansa. Herttualla oli kädesssä piippu, jota hän yleensä ei mielellänsä jättänyt, ja näytti virkeältä ja iloiselta. Vanhus, joka häntä seurasi, oli hänen ylhäisyytensä, amiraali Wrangel, joka oli laivaston varapäällikkö.

Kun kapteeni Spiridoff ja parooni astuivat laivan partaan ylitse, pysähtyivät molemmat herrat heitä katsomaan. Kapteeni Spiridoff astui heti herttuaan päin laskemaan miekkansa hänen jalkainsa juureen, mutta herttua käski hänen pitämään sen ja jäämään laivalle.

Parooni, joka kovin tarkkaan katseli herttuata, läheni nyt. Liike, jonka parooni teki oikealla kädellensä, veti herttuan huomion puoleensa, ja hän vastasi paroonin tervehdykseen salaisella merkillä. Herttua viittasi hänen ylhäisyytensä Wrangelia ja kapteeni Spiridoff'ia vetäymään takaisin.

Nyt alkoi parooni hiljaisella äänellä puhua herttualle. Hän vastasi yhtä hiljaa. Puhetta kesti usean minuutin, ja etämmälläkin seisovat läsnäolijat voivat selvästi huomata, että puhe miellytti herttuata.

Pian kääntyi herttua laivan perälle päin ja käski lippukapteenin, evesti Nordenskjöldin luoksensa. Tämä tuli todellisen merimiehen reippaalla ja huolettomalla käytöksellä. "Mitä käskette, teidän kuninkaallinen korkeutenne?" kysäsi hän silmään pistävällä suomalaiselle murteella.

"Emme ole lähteneet sotaan," sanoi herttua, "aseettomia ja naisia vastaan. Parooni Gyldenstubbe perheineen olkoon Ulla Fersenillä, kunnes saamme tilaisuuden, jonkun lähettilään kanssa saattaa heidät esimerkiksi Rääveliin."

Herttua kääntyi taas paroonin puoleen, ja heidän vaihdettuansa keskenänsä muutamia salaisia merkkiä, joita useimmat eivät huomanneet, palasi parooni veneeseen.

Puolen tunnin kuluessa oli kapteeni Hökenflykt ruotsalaisella väestöllä miehittänyt Jarislavits'in ja sen suurmaston huippuun nostanut Ruotsin lipun, luutnantti Sjöstjerna viedessä vangitun perheen Ulla Fersenille, jossa hän nyt otti päällikkyyden vastaan. Toiset venäläiset vangit jaettiin laivastoon.

Vähän matkan päässä niistä laivoista, jossa viimeksi kerrotut kohtaukset tapahtuivat, oli yhtäläinen toimi käsillä. Venäläinen rekatti Hektor joutui samalla tavalla ruotsalaisten käsiin, lähetessään suuren laivaston toista siipeä.

Vireällä ilon tunteella, astui nuori luutnantti Sjöstjerna sen laivan kannelle, jonka päälliköksi hän oli päässyt. Sisällisen tyytyväisyyden hymyllä vastasi hän upseerien ja miehistön tervehdystä, ja meni heti perälle heittämään katsetta mastoihin ja purjeisiin. Sitten hän ilmoitti mitä suuntaa laivaa piti ohjattaman, ja käski pari upseerin kokelasta tarkasti pitämään silmällä amiraalilaivan liputusmerkkiä.

Nyt oli hänellä tilaisuus hankkia itsellensä tarkempia tietoja siitä perheestä, joka oli hänen luonsa. Hän antoi naisien varaksi toisen hytin kajutassa. Parooni sai toisen, mutta kreivi sai tyytyä riippumattoon laivan patterissa. Muuten osoitti Sjöstjerna niin yksinkertaista mutta todenperäistä hyväntahtoisuutta koko käytöksesssä, että parooni hänelle siitä vakuutti hartaimman kiitollisuutensa.

"Tunnin perästä," virkkoi kapteeni Sjöstjerna, "pyydän saada nauttia naisienkin seuraa päivällisellä. Pöytä on katettu isoon kajuttaan."

Niin pian kuin naiset olivat menneet, hyttiinsä, jossa vihdoinkin kyöneleet tulivat heidän tuskansa tunteiden takkaa helpoittamaan, riensi Sjöstjerna taas laivan kannelle. Siellä hänelle ilmoitettiin että yks'mastoinen pursi, jossa tähystimellä huomattiin useita upseeria ja isolukuinen miehistö, risteili Hiidenmaan ja Worms-saaren välillä, hinaten perässsä isonmoista laivavenettä.

Äkkiä vaihdettiin merkkiä amiraalilaivan kanssa ja rekatti sai käskyn ajaa takaa epäluulon alaista jahtia suurine veneineen. Heti levitettiin enemmän purjeita, ja Ulla Fersen kääntyi etelään päin. Enennetty purjepaljous lisäsi vauhtia, ja pian kiiti keveä rekatti aalloilla, kuni otusta himoova haukka, kyyhkyistä pyytäessään.

Kun vanha parooni nousi ylös kannelle ja tapasi kapteeni Sjöstjerna, kuuli hän mitä oli tekeillä. Hän vaaleni. Sjöstjerna huomasi hänen mielensä liikutuksen ja kysyi säälivällä myötätuntoisuudella sen syytä.

Vähän mietittyänsä, sanoi parooni: "Paras heti puhua totta. Näyttäisi siltä, kuni kova onni olisi vaikutuspiirinsä asettanut minun perheeseeni; ei siinä kyllä että olette vanginneet minun, vaimoineni ja tyttäreni, luultavasti vielä otatte poikanikin. Häntä te ajatte takaa."

Sjöstjerna pyysi paroonin ilmoittamaan syyn, miksi luutnantti oli huvilavalla.

Sittekuin parooni oli kertonut koko tapahtuman, sanoi Sjöstjerna: "Kiitän teitä, herra parooni, kertomuksestanne. Tuolla on siis kari! Sitä ei olekaan minun kartassani. Nyt ymmärrän mitä poikanne

tarkoittaa. Hän otaksuu ettemme tunne karia, ja tahtoi vietellä meitä niin likelle, että istuisimme kiinni. Sentähden hän siis noin kummallisesti risteilee."

"En tiedä, olenko tehnyt väärin," sanoi hämmästynyt parooni, "kun kerroin teille äskeisen tapauksen. Mutta minä en todella käsittänyt, että se teille oli niin suuresta arvosta."

"Jos," vastasi Sjöstjerna, "olisinkin antanut itseni vietellä liian likelle karia, niin on täällä tarpeeksi auttajia ja puolustajia, ettei minulle olisi mitään erinomaista vahinkoa tapahtunut. Mutta teillekin, parooni, oli parasta että ilmoititte minulle asian laidan. Vieraan on aina paha olla, kun onnettomuus hänen isäntäänsä kohtaa."

Parooni Reinhold, joka oli huomannut Ruotsin laivaston, ja sen jälkeen näki kuinka Ruotsin lippu nostettiin Jarislavitsin maston huippuun, arvasi heti että sota oli noussut. Hän päätti siis puolestansa tehdä viholliselle niin paljon vahinkoa, kuin suinkin. Hän oli pian saanut jahdin kuntoon, ja oli mielissänsä kun näki, että rekatti käskettiin häntä takaa ajamaan. Hän koetti aina pitää karia itsensä ja rekatin välillä.

Kun hän ihmeeksensä huomasi ettei rekatti tullut päin karia, vaan vältti sitä, oli jo aika rientää pakoon rantaan päin. Hän oli kuitenkin, kun iso vene esti hänen kulkuansa, päästänyt rekatin niin likelle, ettei hän enään ollut turvassa kanuunan kuulain suhteen.

Niin pian kuin jahti kääntyi etelään päin, levitettiin rekatisa vielä pari taakipurjetta. Kauvan ei Sjöstjerna kuitenkaan pitkittänyt ajoansa, ennenkuin hän ryhtyi tehokkaampiin kokeisiin, estääksensä pakenijan vauhtia. Hän meni laivan kokkaan päin ja käski ampua tuiman ladingin yhdellä keulakanuunalla.

Kun luoti jyskien, salamana, kiiti rekatin keulasta ja sen pamaus kuului kajuttaan, hyökkäsivät samalla aikaa molemmat naiset ja tuskainen parooni esille. Vanhus töytäsi ruudin savun lävitse laivan partaalle. "Poikani!" huudahti hän. "Säästääkö poikani!" Hän tarttui Sjöstjernan käteen.

Paroonitarkin rukoili rakastetun poikansa puolesta, ja Natalian kauniit silmät kiintyivät sydäntä liikuttavasti Sjöstjernaan. Hän hämmästyí ja oli olla ihan neuvotonna. Sydämmensä nousi velvollisuuttansa vastaan.

Pian hän tointui ja saattoi perheen kajuttaan takaisin. "Herra parooni!" sanoi hän, "kunnioitettavat naiset, minä pyydän, älkääät niin heittäykö epätoivoon! Minä täytän kovan ja kylmän velvollisuuteni, joka tällä hetkellä tuntuukin raskaalta, kun ammun pakenevaa jahtia. Mutta älkääät luulko, että kanuunan kuulun välttämättä pitää sattuman, ja sattuman vielä huolenne esineesen. En minä ihmishenkiä tahdo. Mutta se purjehtii niin nopeasti, että minun täytyy koettaa mastoon ja purjeisiin, vähentääkseni sen kiirettä.

"Mutta luoti voisi sattua häneen!" huokasi neiti Natalia.

"Miksi juuri pahinta kuvailimme?" vastasi hän. "Sodan leikki on tosin vakaista, ankaraa ja veristä, mutta tavallisesti säästää vaara urhoollisen."

Taas ammuttiin rekatin keulasta. Onnettoman perheen kauhistus suureni. Paroonitar pyörtyi ja Natalian, vavisten kaksinkertaisesta tuskasta, täytyi kuitenkin auttaa äitiänsä.

"Kreivi Telepnoff!" huusi kapteeni Sjöstjerna pelosta vapisevalle kreiville, joka myös tuli kajuttaan. "Olkaa hyvä, auttakaa naisia! Velvollisuuteni kutsuu minun taasen ylös!"

Luutnantti Reinhold tunsí hyvin kulentaveden syntymäsaarensa ympärillä. Kun hän näki vaaransa enenevän, katkaisi hän köyden ja jätti veneen onnensa nojaan, itse kiitäessään täyttä vauhtia rannalle päin. Hän pääsikin jo matalammalle vedelle, niin ettei rekatti enään voinut seurata häntä. Sjöstjernan täytyi siis kääntyä, mutta lähetti samassa muutamia laukauksia. Yksi niistä sattui toiseen partaaseen, mutta kuitenkin ehti jahti laidommalle vedelle, jossa se pelastuikin. Rekatin ei ollut muuta tekemistä kuin ottaa vene ja palata laivastoon.

Kun Ulla Fersen oli lakannut ajostansa, meni sen päällikkö vieraidensa luo rauhoittamaan heitä. "Teidän tähtenne, herra parooni," sanoi hän leikillä, "surettaa minua, etten saanut esittää poikaanne teille. Kaikkien lähetyksieni uhaksi, en saanut häntä suostumaan käymään vanhempiansa tervehtimässä. Kaikki mitä minä voin tehdä oli pieni merkki, jonka piirsin jahtinne partaaseen, herra parooni. Mutta leikittäkin, minä voin vakuuttaa ettei yksikään herroista ole vahingon vihiäkään saanut."

"Minä kiitän teitä ilmoituksestanne, herra kapteeni," sanoi parooni.

"Te kohtelette meitä jalosti, kun lohdutatte meitä onnettomuudessamme."

"Toivon että naiset nyt ovat rauhoittuneet, niin että vihdoinkin voimme ryhtyä pienneen

päivällisemmeksi. Nyt kun sen äskeinen keskeyttäminen päättyi naisten toivon mukaan, niin uskallan luulla, että se lisäsi heidän ruokahaluansa. Näin merellä on meillä erittäin yksinkertaisia ruokalajia tarjottavana."

III.

Eipä syyttäkään mieltä Otto Sjöstjerna huolella kaikkia niitä hankaluuksia, joita rekatilla olo saattaisi molemmille naisille, jotka eivät olleet varonneet niin pitkälle matkalle kotoansa. Mutta hän koki kaikella herkkätuotoisuudella ja arkuudella, joita jalo ja sivistynyt mies osaa käyttää, voimiensa mukaan hankkia heille, mitä hän luuli heidän haluavan. He eivät olleetkaan hänen huomaavaisuudellensa välinpitämättömiä. Jalo paroonitar, kaiken naisellisen hyvyden ja hentouden esikuva, virkkoikin, peittämättä, hänelle kiitollisuutensa. Neiti Natalia, joka jollakin luonnollisella arkuudella aina pysyi äitinsä sivulla, ei voinut estää muutamia kiitollisia silmäyksiä nuoren rekatin päällikön huolista. Mutta hieno naisellinen luontonsa neuvoi häntä kreivi Telepnoff'in seurassa olemaan tarkoin varoillansa. Kuitenkin syntyi, keskinäisen kohtelijaisuuden ja hyvyden vaihtamalla, ominainen tuttavuus paroonin perheen ja Sjöstjernan välillä. Niin usein kuin virkansa sen myönsi, vietti hän aikansa sen seurassa, joka paremmin sopi hänen herkkätuntoiselle mielelensä ja tavoillensa, kuin pauhaavien merimiesten seura.

Keskinäisissä kanssapuheissa osoitti neiti Natalia yhä enemmän lemmittäviä puolia, niinkuin esimerkiksi ajatuksien, arvelujen ja tunteiden tarkkuutta, mielenlaadun ja käytöksen jaloutta. Tämä Sjöstjernalle virkistävä hyvike, ettei hänen tarvinnut olla seuraelämän nautintoja paitsi, tarkan ja ponnistuttavan velvollisuutensa täyttämässä. Hänen rekattinsa oli nimittäin tuon ison laivaston ajohaaksia, ja hänen täytyi siis lakkaamatta risteillä sen ja vihollisen välillä. Hän tutki jokaiselta kauppalaivalta, jonka tapasi, tietoja venäläisten asemasta ja toimista. Mutta hän käytti hyväksensä monia heistä niinkin, että hän heidän varoistansa hankki mitä parooni perheineen paraiten tarvitsi.

Ruotsin laivasto laski muutamaksi päiväksi ankkuriin Helsingin sataman suulle, Ulla Fersenin pitkittäessä kulkuansa itäänpäin. Yhä tiheämpään ja tarkempaan tuli tietoja, että Venäjän laivasto oli valmis lähtemään Kronstadt'ista. Vihdoin, kun ruotsalainen rekatti oli niin likellä, että sen mastojen huipuista voitiin nähdä linnoitukset ja venäläiset laivat, jotka olivat purjeille lähtemäisillensä sataman suulla, palasi Ulla Fersen ilmoittamaan saatuja tietojansa.

Muutamana päivänä, kun rekatti hiljallensa keijueli heikon etelätuulen kuljettamana ja koko miehistö, paitsi perämies ja ne jotka märssyssä ja praamitangoissa olivat tähystämässä, oli levolla, olivat naiset istuneet peräkannen hyttiin. Parooni istuikse puolisonsa rinnalle, ja kreivi Telepnoff, tällöin äänetönnä kuulijana sille mitä seura haasteli, lähestyi myöskin. Sjöstjerna oli paroonin kanssa puheessa, jota naiset vaijeten kuultelivat. Oli kysymys kahden valtion asukkaiden eri suhtaisuudesta rauhan ja sodan aikana.

"Ainoasti sen sotilaan pidän ansiollisena ottamaan osaa jalokunniaiseen taisteluun," virkkoi Sjöstjerna, "joka siinä kohden tietää eroittaa velvollisuuden ja tunteen. Se onkin ehkä vaikeimpia koetuksia, mitä miehelle suodaan: vaaran ollessa, innoissaan olla tekemättä viholliselle enemmän pahaa kuin tarve vaatii. Minun mieleni mukaan ovat kuitenkin ampuma-aseet jalostuttaneet sodan. Kun nyt jo etäällä, taiteen ja tiedon monilla apukeinoilla, koetamme estää toisiamme täyttämästä tuumia, ei enään vihaamme ja vainoamme tarvitse panna liikkeelle meihin intoa herättämään. Sotaa käydään nyt järjellä, ei sydämmellä. Etenkin tapahtuu tämä merellä, jossa voiton ratkaisee taitavuuden ja ajatuksellisen arvion etevyys, ja jossa urhollisuus on, viisaasti ja uutterasti käyttää hyväksensä joukon taidokkaasti koottuja keinoja, eikä niinkuin se maalla paraastaan on raa'an murhanhimon kilpa."

"Mutta tapahtuuhan tuon tuostakin," väitti parooni, "että merelläkin ryhdytään käsiaseisiin. Sepä vasta sanotaankin oikeaksi verisaunaksi ja minä olen kuullut monen upseerin väittävän laivan valtaamista kaiken taistelun esikoiseksi."

"Sepä on vedota sielun etevyydestä käsivoimaan," vastasi Sjöstjerna. "Tosin vaativat asian haarat sotilaan joskus niinkin pitkälle, eikä hän luonnollisesti semmoisessakaan tilaisuudessa velvollisuutensa vaatimuksia petä; mutta minä puolestani pidän siinä kohden jalon miehuuden ja todellisen urhouden sokaistuna."

"Niin," sanoi parooni, "kieltämättä koko ihmiskunnassa juuri meidän aikoinamme kiertelee salainen veljesliiton tunne, joka tekee että ihmiset pitävät itsensä liian jaloina panemaan alttiiksi toisensa

henkeä sodissa, joidenka syyt eivät heidän sisällisimmille asioillensa ole mistäkään arvosta. Minä uskon tulevata ijankaikkista rauhaa, ja tahdon sen tähden puolustaa semmoisen rauhan oikeuksia."

"Kansakuntien ennakko-vihassa ja epäluulossa on suuri onnettomuus," virkkoi Sjöstjerna. "Ja kuitenkin on kuin jo äidin maito loisi ihmiselle enemmän taipumusta yhden, kuin toisen kansakunnan puoleen. Ehkä kyllä väärin, niin siltä näyttää kuitenkin, kuin jos ihmissydän, samalla kuin se oppii rakastamaan, oppii myös vihaamaan. Siihen vaaditaan kokemusta ja sivistystä, että ihminen pääsee syntyperäisestä halustansa vihata naapurua, joka sille on tehnyt vääryyttä ja vahinkoa."

"Herra kapteeni!" sanoi parooni liikutuksella jota hän turhaan koki estää, "kummallisia tunteita te nyt minussa herätitte. Sanonpa teille suoraan, että suhteenne ja käytöksenne meitä kohtaan on meissä herättänyt kunnioitusta ja luottamusta teihin. Tietäkää siis, että vaikka minä olen ruotsalaista sukuperää, niinkuin nimenikin sen jo osoittaa, niin olen saanut elämäni suurimmat onnettomuudet, katkerimmat mitä milloinkaan olen kärsinyt, Ruotsista, ruotsalaisilta."

"Hyvä!" vastasi Sjöstjerna; "voisinpa minäkin sanoa, että saan kiittää Venäjää elämäni suurimmasta häviöstä, isäni ja äitini kadottamisesta."

Parooni lähetti häneen hämmästyneen silmäyksen. "Te olette kuitenkin jaloa sukua?" kysyi hän, "olettehan ruotsalainen aatelis-mies?"

"Niin olen," oli Sjöstjernan vastaus; "mutta vanhempani kohtaloa peittää synkkä sumu, jonka hartaasti toivoisin haihtuvan. Jos meidän kuninkaallamme on menestys ja minä pääsen Pietariin, on minulla paljon tutkittavaa ja urkittavaa."

Paroonin kasvoille levisi kiihkeä pelon tunne, kun hän tarkasti katseli Sjöstjerna. Hän näkyi olevan synkeän aavistuksen valtaamana, ja vaipui tuskallisiin mietteisiin.

Seuraavana yönä oli Ulla Fersen tavannut Ruotsin laivaston, antanut kertomuksensa ja kiiti nyt mahtavan merivoiman etunenässä itää kohden.

Aamulla Heinäkuun 17 päivänä, olivat naiset taasen, kuten usein ennenkin istuneet peräkannen hyttiin. He katselivat nyt vennolla surumielisyydellä pilvistä taivasta ja sitä haamuista viivaa isänmaastansa, joka näkyi pitkin eteläistä taivaan rantaa. Vanha parooni seisoj päällikön rinnalla.

"Purjehduksemme on käynyt onnellisesti," sanoi vanhus, "siksi ett'ei mitään sotaisuuksia ole tapahtunut. Minä toivonkin, en tiedä mistä tämän luulon olen saanut, ettei tämä sota kestä kauvaa."

"Mitä minuun tulee," sanoi Sjöstjerna, "tunnustan, että minua surettaisi, jos koko tämä suuri kustannuksemme ei olisi tehty suurempaa tarkoitusta varten, kuin pöyhkeilemään merellä. Juuri ennenkuin ehdimme Dagerorttiin, tapasimme me Amiraali von Dessenin laivaston. Me vaadimme häneltä kunnia-ampumaa, ja hän antoi sen. Hän saikin sentähden estämättä jatkaa matkaansa seitsemine oivallisine laivoineen; sota ei ollut silloin vielä julistettu. Kuitenkin meitä suututti että hän, saamatta terveiseksensä ainoatakaan luotia, sai mennä matkoihinsa. Eipä ihminen mielellänsä hellitä, mitä hän juuri on saamassa. Toivon siis kauvan vielä saavani pitää teitä vierainani, herra parooni!"

"Minä sitävastoin toivon," sanoi parooni, "että te kuta pikemmin, sitä paremmin saatte herttuan luvan viedä meidät Rääveliin, tahi ehkäpä vielä laskea meidät maalle Hiidenmaalle. Silloin minä mielihyvällä muistelen tätä tapahtumaa ja sitä hyvyttä ja ystävyttä, jota teidän kauniilla rekatillanne olen nauttinut."

Puheen keskeytti jylisevä humina, joka kuului kaukaa idästä. Sjöstjerna säpsähti ja kuunteli tarkasti. Ne jotka tähystivät huipuissa ponnistivat näköänsä samaan suuntaan.

Uusi kumiseva pamaus kuului, ja hetken perästä vieläkin yksi.

"Ne ovat melkoisien kanuunain laukauksia," sanoi Sjöstjerna. "Ne ovat vahvaa tykistöä. Tott'ei Kronstadt'ista saakka voine laukauksia kuulua. Joku venäläinen sotalaiva, tahi ehkä koko laivastokin on lähellä. Se on nyt ehkä lähtenyt liikkeelle."

Hän kuiskasi käskyn eräälle upseerikokelaalle. Tämä riensi heti lippukirstulle, tarttui pariin tarkassa järjestyksessä olevaan moniväriseseen lippuun ja riensi perämaston ohitse. Minuutin kuluessa lensivät ne, kuni siivillä, köysien ja purjeiden välitse suurmaston huippuun, jossa tuuli ne levitti.

"Pitäkää vaarilla mitä amiraalilaivasta vastataan!" sanoi hän oppilaalle.

"Te puhutte huvittavaa kieltä," alkoi parooni puhua. "Sillä kielellä voitte puhua pidempiä matkoja, kuin mikään sana kuuluu."

Sjöstjerna hymyili. "Äsken kuulimme pari sanaa niin pitkältä, ettei silmä sielläpäin mitään eroita." Hän näytti itään päin.

Nyt kuului monta isoa kanuunan laukausta peräkkäin.

"Jos nyt tapaisimme Venäjän laivaston," sanoi parooni, "mille tilalle te silloin asetutte pienen rekattinne kanssa, kapteeni Sjöstjerna?"

"Ulla Fersen ei ole tehty rivissä kulkemaan," vastasi hän. "Se on vastausrekatti, jonka toimena en ensin hankkia tietoja vihollisen tilasta ja asennosta, sekä taistelun aikana asettua rivin taakse kertomaan niitä lippumerkkiä, joita annetaan amiraalilaivasta. Tietäkää, herra parooni, ett'ei taistelun kestäessä merellä voi nähdä merkkiä yhdestä laivasta toiseen, niistä jotka ovat taistelurivissä. Mutta niillä merkeillä, joita näytämme etäällä kruudin savusta, johdamme kaiken liikkeen. Meidän rekattistamme voimme siis paraiten nauttia meritaistelun näytelmää, jos semmoista meille on tarjona."

"Tiedättekö, isä," puuttui neiti Natalia puheeseen, "että olen mielissäni siitä, ettei Reinhold veljeni ole täällä meidän kanssamme, eikä tuoliakaan!"

Sjöstjerna tapasi salaa silmäyksen, joka neidon silmistä salaman nopeudella kiiti hänen ohitsensa.

"Olisipa kuitenkin mahdollista, neitiseni," sanoi hän, "että veljenne jo olisi ehtinyt Pietariin ja siellä vasta ruvennut palvelukseen. Te olette kuullut, ettemme me sotilaat vihaa toisiamme, vaikka taistelemme eri lippujen alla. Mutta te ette tiedä mikä eriskummainen tunne on, kunnioittaa vihollistansa."

Neiti katsoi vielä kerran häneen ja vaipui mietteisinsä. Sjöstjerna käänsi uudelleen huomionsa purjeisiin ja lippuihin.

Ulla Fersen käänteli ketterästi ja sen päällikkö käski perämiehen laskea sitä paremmin tuuleen, että se vieläkin joutuisemmin ehtisi laivaston etupäähän. Ei mikään koko laivaston aluksista voinutkaan sitä seurata, kun se, kuten nytkin, levitti niin paljon purjeita, kuin tuuli suinkin myönsi. Sjöstjerna itse kapusi märssyyn. jossa hän tähystin silmällä tarkasti koko näköpiirin ympärillensä, mutta etenkin itäpuolen. Päivä oli jo ehtinyt lähes puoliväliin, kun aurinko yht'äkkiä hajoitti kokoontuneet pilvet ja ilma selkeni, Silloin voitiin erottaa pitkä rivi purjeilla varustettuja mastojen huippuja näköpiirin rajalla. Sjöstjerna riensi alas ja antoi uusia merkkiä.

Puolipäivän aikaan näkyi selvästi seitsemäntoista suurta linjalaivaa ja kahdeksan rekattia, jotka tulivat ruotsalaisia vastaan. Kun merkki annettiin päällyslaivasta, kääntyi Ulla Fersen.

"Nyt voin sanoa teille, herra parooni," virkkoi Sjöstjerna. "mitä tuo viimeinen merkki tiesi. Se oli käsky valmistua taisteluun. Minun pitää nyt mennä tilalleni. Tällä kerralla saan minä vaan katsella kumppanieni urheutta. Mutta minä toivon senkin päivän vielä tulevan, kun saan päällikkyyden, joka sallii minun olla taistelurivissä."

Nyt, kun Ulla Fersen oli kääntynyt, riensi se hyvällä itätuulella Ruotsin laivastoa päin, joka tarkkuudella sommitteli rivinsä. Sen viidentoista linjalaivan välille sovittui viisi suurta, hyvin varustettua rekattia, riviä pitkittämään. Jota lähemmäksi venäläiset tulivat, sitä enemmän kiiruhtivat ruotsalaiset pikku haakset, laivaston ajajat, sen taakse. Ulla Fersen, joka oli ollut lähinnä vihollista, oli nyt viimeinen joka kulki rivin lävitse. Se meni ihan päällyslaivan peräpeilin ohitse. Herttua seisoi taapinensa hytin kannella. Hän nyökäytti ystävällisesti päätänsä nuorelle Sjöstjernalle, joka kumartaen, hattu kädessään, tervehti häntä.

Niin pian kuin Ulla Fersen oli joutunut rivin taakse, valmistettiin kaksinkertainen kanuuna-rivi alkavaa taistelua varten, sillä yht'aikaa kääntyivät kaikki laivat etelään päin, niin että kanuunain suut olivat vihollista kohden, yhden laivan seuratessa toisen laivan vanavedessä.

Venäläiset tekivät saman liikkeen, ja laivastot, jotka nyt kahtena vähitellen yhtyvänä rivinä, purjehtivat samaa suuntaa, lähenivät siten toisiansa.

Levottomalla tarkkuudella odottivat katsojat sitä näytäntöä, joka nyt oli alkava.

Kello puoli neljä jälkeen puolen päivän ehtivät ensimmäiset laivat kanuunan kannon matkalle. Yht'aikaa rupesi heidän ukkosensa jyrisemään. Hirmuinen savu-paljous keijueli heidän päällensä ja peitti väet ja laivat mastojen huippuun asti valkeisin pilviin. Lähinnä seuraavat laivat ulottuivat sitten luodillansa toisiinsa ja pukeuivat samaten sodan pilvikaapuun. Niin seurasi laiva laivaa. Ja sitä myöden kuin ne, kaikki purjeet huipuissa, liput ja viirit uljaissa mutkissa, peittyivät ukkospilviinsä, tulivat ne näkymättömiksi ja näyttivät katoavan syvyyteen, ei aaltojen syvyyteen, vaan valkean, salamoivan ja jyrisevän pilven syvyyteen, joka levittyi kuin liikkuva vuoristo pyöriviä höyryjä, merenpinnan ylitse.

Ulla Fersen, jonka kannesta, märssyistä ja huipuista uupumatta utelevia silmiä seurasi taistelun jokaista kohtaa, nosti yhden merkin toisensa perästä. Se ei ampunut laukaustakaan, mutta kuitenkin tuuli ajoi yhden ja toisen savupilven sen ylitse. Vaalean siniset hattarat tanssivat kuin keijuiset sen valkeiden purjeiden välillä, eksyneen luodin siellä täällä hyppiessä veden pintaa pitkin ja pirskoittaen valkeita vesityrskyjä, ehtimättä kuitenkaan rekatille.

Vaikka näytelmä olikin majesteetillista, tuli se pian naisille kärsimättömäksi, syystä että pauke ja jyske kävivät yhä huumaavemmiksi, savupilvet yhä tukalimmiksi, he menivät siis alas kajuttaan. Vanha parooni jäi laivan kannelle. Lisääntyvä kanuunain pauke kävi vihdoin niin kovaksi, että oli mahdoton kuulla puhetta. Neiti ja paroonitar istuivat muutamalle sohvalle kajutaan. Äiti likisti tyttären helmaansa, ja ainoasti katseilla ja liikenneillä osoittivat he toisilleen sääliänsä ja tuskaansa.

Taistelun kestäessä oli kuin jos tuuli, hämmästyneenä sen kauhuista, ei enään olisi uskaltanut hengittääkään. Se hiljeni vähitellen. Illaksi se tyveni tykkänään, niin että tulen täytyi molemmin puolin tau'ota, syystä etteivät laivat enään voineet temppuella.

Silloin alkoivat veneet liikkua, ja mahdottomat, veden päällä kulkevat linnoitukset liikkuvat vitkalleen soutilajojen ponnistuksien avulla. Sitten miehitettiin valloitetut laivat ja molemmin puolin laitettiin sotajärjestys taasen kuntoon. Ruotsalaiset olivat vallottaneet yhden venäläisen linjalaivan ja venäläiset yhden ruotsalaisen. Kaikkia näitä järjestettäissä seuraavan päivän taisteluksi, siirtyivät vitkaan ja vähitellen savupilvet länteen päin. Silloin nähtiin Venäjän laivaston olevan täydessä työssä siirtymässä pois. Ruotsalaiset laivat jäivät samaan asentoon ja heillä oli siis, kun vaalea kesäyö levitti hiljaisuutensa vedenpinnan ylitse, kunnia omistaa sotatanner ja voitto, joka sai nimensä läheisen Suursaaren mukaan.

IV.

Suursaaren tappelun jälkeen purjehti Ruotsin laivasto Viaporiin. Siellä piti päätettämän mitä vankien kanssa oli tehtävä, laivaväen korjatessa niitä laivoja, jotka taistelussa olivat vahingoittuneet.

Täällä pyysi parooni vielä kerran päästä herttuan puheille. Sjöstjerna lähetti hänen veneellänsä päällyslaivalle.

Tuskin oli parooni päällyslaivalle ehtinyt, ennenkuin lippumerkillä Sjöstjernakin sinne kutsuttiin.

Upseeri, joka otti hänet vastaan laskuportailla, ehti tuskin tervehtiä häntä, ennenkuin jo vei hänen herttuan huoneeseen. Kun hän astui somasti koristettuun huoneeseen, jonka akkunoista näköala merelle oli Viaporin saarien välitse avoinna, kummeksui hän suuresti, kun näki herttuan ja paroonin kaikessa tuttavuudessa istuvan sohvalla keskenänsä haastellen. Paroonin katsannossa ei näkynyt vangin nöyrää alammaisuutta, vaan huolettomuutta ja oman arvon tuntoa, joka ei ollut juuri sen näköistä kuin kunnioitus kuninkaalliselle henkilölle vaati. Herttua, joka ei laskenut pois rakasta piippuansa, oli käskenyt tarjota paroonillekin semmoisen. Keveitä savupilviä tuprueli siis heidän ympärillensä.

Herttua käänsi ystävällisen katseensa Sjöstjerna puoleen. "Kapteeniseni!" sanoi hän, päätänsä nyökyttäen, kuitenkaan nousematta ylös. "Teidän toimeksenne annan, että saatte saattaa pois ne vangit, joita ei ole aseilla otettu. Minä kirjoitan kirjeen amiraali Greigh'ille. Enempiä ohjeita antaa Nordenskjöld teille."

Sjöstjerna kumarsi, eikä voinut tykkänään peittää sitä kummastuksen katsetta, jonka hän heitti parooniin. Tämä vastasi tuskin näkyvällä, salaisella hymyllä.

Kerran vielä kumarrettuansa astui Sjöstjerna ulos. Kun hän nousi kannelle, tapasi hän Nordenskjöld'in, joka lyöden häntä olkapäälle vei hänen eriksensä muutamalle peräkanuunalle, jossa he istuivat toinen toisensa rinnalle ja alkoivat matalalla äänellä haastella. "Te saatte vaikean tehtävän, kapteeni Sjöstjerna," sanoi hän. "Mutta teidän hyväkulkuisella rekatillanne, etenkin kun sitä hoidetaan niin hyvin kuin te sen hoidatte, te sen kyllä toimitatte. Me tarvitsemme tarkempia tietoja vihollisesta, kuin meillä oli ennen tappelua. Sentähden pyydän teidän tarkasti huomaamaan kaikkia mikä huomaamista ansaitsee, ja sitten antamaan huomaamistanne seikoista suullisen ilmoituksen minulle. Herttua lähettää teidän mukanaan nuoren luutnantti Klint'in, Makrilli-jahdin kanssa. Hän vie kirjeen venäläiselle amiraalille. Teidän täytyy suojella häntä matkalla. Hän purjehtii lähettäläslipun suojassa, kun hän pääsee likelle venäläisiä. Jos tahdotte pitää vangit luonanne, niin on teillä niissä hyvä tekosyy purjehtia Rääveliin tai Paltisin linnaan."

Nordenskjöld otti sitten taskustansa paperin. Siinä oli kaikenlaisia kysymyksiä, joihin hän käski Sjöstjerna hankkia vastaukset.

Nyt Sjöstjerna esiteltiin niille herttuan taapin upseereille, joita hän ei ennestään tuntenut, ja hänen entiset kumppaninsa toivottivat hänelle onnea Ulla Fersenille päälliköksi pääsemisestensä.

Muuan hymyilevä herra virkkoi: "Minä onnittelen teitä vieläkin enemmän, herra kapteeni, niiden viehättävien vankien suhteen, joita onnetar teille on suonut."

"Niin, sitä sanotaan kaunotarten paraaksi," pakisi toinen. "No teidän ei ainakaan tarvitse unhoittaa seuraelämäänne, kun teillä on semmoinen keskuskunta kajutassanne. Virkapukunne puhtaudestakin jo voi nähdä, ettei Sjöstjernalta puutu naisten seuraa."

"Rekatin nimi ei ole turhan päälle Ulla Fersen," säisti kolmas. "Sen päällikön pitää luonnollisesti oleman aimo kavaljeerin."

Sjöstjerna punehtui pari kertaa, mutta hän koki peittää pulansa naurulla. "Niin, mutta nyt onnettomuus pakoittaakin minun," sanoi hän, "saattamaan kauniin seurani pois. Herttua ei huoli, luulen, kauvempaa pitää naisia laivastolla."

"Sjöstjerna rukka!" ilkkui muuan kumppaneista. "Nytpä Ulla Fersenin kajutta tuntuu tyhjältä!"

"Mutta ehkä silloin olemme paremmin tervetulleita, kun käymme siellä," arveli taas yksi. "Nyt olen kuullut ettei vierailemisestä ole olleet kapteenille mieleen."

Varjo levisi Sjöstjerna otsalle, mutta hän nauroi uudelleen. "Oh, enpä luule," sanoi hän, "että kukaan herroista, joka minua on käynnillensä kunnioittanut, olisi jäänyt groggi-lasittansa, niin pitkälle kuin ruokamestarini varat ovat riittäneet."

"Mutta mitä naisia ne ovat?" kysyttiin.

"Onko totta, niinkuin olen kuullut puhuttavan, että ne ovat kaksi hurmaavan kaunista Gyldenstubbea?"

"Gyldenstubbea?" nauroivat upseerit.

"Se perhe on vanhaa Liiviläistä aatelia," selitti parooni Palmqvist.

"Niin," sanoi kreivi Horn, "äidin puolelta olen minäkin sukua Gyldenstubben perheen kanssa."

"Ja minun on koko äidinpuoleni pelkkiä kantoja," [Gyldenstubbe on suomeksi: kullattu kanto, siis sanaleikki jota e: käy suomentaa. Suom. muistutus.] sanoi muuan aateliton upseeri, "vaikk'en ole kuullut puhuttavan että ne olisivat kullatuita."

"Anteeksi, kapteeni Sjöstjerna," huudahti luutnantti Cederström: "jahka kannot ovat jättäneet teidän, tulemme, joutuessamme, teille vieraisin, katsomaan missä ne ovat kasvaneet."

Sjöstjerna oli vaikea selvittää pulastansa, mutta hänen täytyi kuitenkin salata suuttumuksensa. Hän pelastui siten, että vanha parooni astui ulos kajutasta. Kaikkien ihmeeksi seurasi häntä herttua mitä suurimmalla hyväntahtoisuudella.

Samassa kuin Sjöstjerna lähti veneelle, tuli paroonikin. "Saanko seurata teitä, kapteeni Sjöstjerna?" kysäsi hän. "Minä olen jo tottunut olemaan teidän päällikkyytenne alla."

"Minä kiitän teitä, kapteeni Sjöstjerna," sanoi herttua, "siitä kohteliaisuudesta, jolla olette vankeja kohdellut. Minua ilahuttaa, että ansaitsemme sanan, käydä sotaa, kuin sivistynyt kansa. Sitä kiitosta emme kuitenkaan voi antaa vihollisillemme."

Sjöstjerna kumarsi kummastellen.

"Te ette tiedä, kapteeni Sjöstjerna," jatkoi herttua, "että venäläiset viime taistelussa käyttivät onsiluotia, täytetyt jollakin palavalla aineella, ja tämän tavan ovat sivistyneet kansat jo aikoja sitten jättäneet."

Nordenskjöld, joka myös seisoj lähellä, kuiskasi puoli-äänen: "No, siinäpä on kyllin hyvä syy, laittaa lähettiläs viholliselle."

Molemmin-puolisen tervehdysten jälkeen erosivat herttua ja parooni. Jälkimmäinen ja Sjöstjerna menivät veneeseen ja olivat pian Ulla

Fersenin kannella.

Sivumennen ilmoitettiin kreivi Telepnoffille herttuan lupa ja sitten meni parooni Sjöstjernan kanssa kajuttaan.

Parooni oli nyt tykkänään rauhoittunut. Vankeutensa tunto ja vapautensa kaipaus oli välistä antanut hänelle huolestuneen, pian synkänkin mielialan: mutta nyt näytti siltä kuin hän olisi ollut laivan herra. Sjöstjerna kohtaan osoitti hän nyt jonkinlaista arvollisuutta, jota ei hänessä ennen näkynyt. Naiset, olivat yhtä hyvällä mielellä kuin hän, ja kun hän ilmoitti heille herttuan suostumuksen heidän vapaaksi pääsemiseensä, puhkesi paroonitar kyöneleisin ja syleili puolisoansa.

Neiti Nataliakin iloitsi; mutta hän vuoroin vaaleni, punehtui, ja sydämensä tykytti levottomasti, kun hän vanhempainsa iloisista kasvoista käänsi katseensa Sjöstjerna hyväntahtoisen suruisesta säälin hymystä palaviin silmiin.

Kauvaa ei hän katsellut vapautetun perheen iloa. Äkkiä hän kädellensä pyhkäsi otsaansa ja riensi kajutasta. Hän tahtoi luultavasti virkansa velvollisuuden täyttämällä kuolettaa, sotilaalle ja merimiehelle liian hempeitä, tunteita, jotka liikkuivat hänen sielussaan. Kiireesti pani hän rekattinsa purjekuntoon, nostatti ankkurin ja risteili päällys-laivan sivulle saamaan käskyjä.

Pikapurjehtiva Makrilli-jahti, kahdeksantoista vuotiaan päällikkönsä, luutnantti Kustaa Klint'in johtama, ohjasi päällys-laivan toiselle puolelle. Sekä Sjöstjerna että Klint nousivat sille käskyjä saamaan.

Edellisen kuuluivat: Kapteeni Sjöstjerna lähtee Ulla Fersen rekattilla suojelemaan lähettiläslavaa Makrillia, jolla on käsky käydä venäläisen amiraalilaivan luona. Rekatti väistököön kaikkea tappelua, jota ei pakko vaadi, ja kokekoon ainoasti varmuuttaa lähettilään matkaa, kunnes se ehtii Venäjän laivaston näkyviin. Sitten rekatti vieköön ne vapautetut venäläiset vangit, jotka hänellä on mukana, sinne missä ne paraiten voidaan maalle laskea. Kapteeni Sjöstjerna vastatkoon vankien kohtelusta, ja hänen on arvollisella tavalla toimittaminen heidän vapauttamisensa.

Luutnantti Klint otti kirjeet venäläiselle amiraalille, ja sitte kun molemmat nuoret upseerit olivat tervehtineet toisiansa, menivät kumpikin laivallensa.

Yht'aikaa levittivät molemmat purjeensa. Pikapurjehtiva jahti oli kuitenkin jo ennättänyt hyvänmoisen matkan, ennenkuin rekatti, vaikka senkin valmistus oli nopea, ehti levittää monilukuiset purjeensa. Mutta kun kaikki olivat leveillensä ja tuuli niitä notkisti, seurasi se viipymättä pienen jahdin vanavedessä.

Paroonin perhe oli kannella lähdeittäissä. Sattumalta oli herttuakin päällyslaivan perähytin kannella, josta hän huomasi parooni Gyldenstubben. Hän otti hatun päästänsä ja tervehti vanhaa, syvästi kumartavaa perheen isää. Tämä laski kätensä sydämmellensä, osoittaaksensa kiitollisuuttansa, ja molemmat herrat erosivat, tehtyensä pikaisen, mutta salaisen jäähyväismerkin.

Lentävällä vauhdilla kiiruhtivat molemmat purjehtijat aavalle merelle. Pian tapasivat siellä täällä kauppalaivan rauhaisen lipun suojassa. Ennen iltaa saatiin eräältä holsteinilaiselta kapteenilta tieto, että Venäjän laivasto oli ankkurissa Räävelin sataman suulla. Sinne siis käännettiin keula.

Yön tullen vähensi rekatti purjeitansa. Hän ei uskaltanut lähestyä laivastoa, sillä häntä ei mikään lähettilästoimi suojellut. Luutnantti Klint sitävastaan nosti lähettiläslipun ja pitkitti matkaansa, niin että hän ennen puolta yötä oli näkymättömissä. Nyt rekatti risteili yksin, varoen itsensä kaikilla varokeinoilla, joihin ison laivaston läheisyys hänen pakoitti, ja odotti niitä tietoja, jotka määräisivät minne vangit jätettäisiin.

V.

Puoliyön aikaan, kun tuulikin oli tyyntynyt, vallitsi Ulla Fersenillä uinailtava rauhaisuus, jos näön mukaan päätettäisiin. Sekä huippu- että alapurjeet olivat kootut, ja ainoasti märssypurjeilla hiipi se vitkaan, miellyttävillä liikenteillä aaltoja pitkin. Perämies seiso, tarkasti kompassia katsellen; miehistö, joka piti vahtia, nojauti toimetonna laivan-parrasta vasten; komentava upseeri käveli edes takasin

peräkannella. Mutta märssyissä ja huipuissa vakoili valveat silmät: sieltä pidettiin tarkkaa tähystystä.

Sjöstjerna, joka ei löytänyt lepoa riippumatossansa kajutan oven edessä, nousi myös kannelle. Nyökäyttäen päätänsä luutnantille, istui hän lippukirstulle. Hän antauti sielunsa levottomille unelmille.

"Purjehtija etelässäpäin," ilmoitti tähystäjä suurmaston huipusta. "Se kangastuu suureksi rekatiksi."

Sjöstjerna heräsi unistansa. "Etelässäpäin?" sanoi Sjöstjerna. "Se on venäläinen. Mutta hän ei meitä ota. Me olemme turvassa niinkauvan kuin ei vihollisia ole päällä tuulen. Pitäisi sen näkymän kanneltakin. Tänne yötähystin."

Eräs sotaoppilas antoi hänelle koneen ja Sjöstjerna tutki mitä suurimmalla tarkkuudella meren eteläpuolen. Hetken kuluttua virkkoi hän: "On siellä enempi kuin yksi. Sieltä tulee pian koko laivasto. Ainakin on siellä kolme laivaa."

Luutnantti otti myös koneen ja rupesi tähystämään.

"Varmuuden vuoksi", sanoi Sjöstjerna, "voisimme levittää ainakin aluspurjeet. Silloin saamme paremman vauhdin, ja olemme, päivän valjetessa, hyvän matkaa lännemmässä päin. Sitten saamme nähdä, pyrkivätkö ne meitä kohti."

Luutnantti täytti heti käskyn, mutta muuten rekatti, hiljaa kuin ennenkin, pitkitti matkaansa vähitellen lisääntyvän itäisen tuulen avulla.

Kun lyhyt kesäyö oli loppunut ja aurinko nousi Vironmaan yli, nähtiin selvästi useamman laivan mastotus. Makrillia ei näkynyt.

Sjöstjerna tuli levottomaksi. "Pelkäämpä, etteivät ole pitäneet arvossa lähettiläslippua," sanoi hän, "Nuo rekatit pyrkivät pohjoiseen päin, ja voisivat pian estää kulkuni Viaporiin. Enpä näe mitään keinoa laskea vankia maalle, panematta alttiiksi koko rekattia."

Luutnantilla oli sama tuuma, ja lyhyen keskustelun perästä päätettiin kääntyä länteen päin.

Niin pian kuin laiva oli käännetty viimeksi päätettyyn suuntaan, tuli parooni ylös. Hän ymmärsi kylläksi merioloja, huomataksensa, että suunta oli muutettu. Hämmästyksellä kääntyi hän Sjöstjernan puoleen kysymään tämän muutoksen syytä. "Tehän viette meidät pois kotoamme, Venäjän laivastosta. Räävelistä!" huudahti hän.

Sjöstjerna näytti hänelle venäläiset rekatit ja sanoi, että hänellä oli aikomus ohjata länteen päin. "Näinhän te tulette likemmäksi kotoanne," lisäsi hän, "kun lähenette Hiidenmaata."

Paroonin, jolla tähän ei ollut mitään vastattavaa, täytyi tukehtua kärsimättömyytensä ja antaa ajan olla asiansa ajajana. Hän oli kannella aamuun asti.

Mutta niin pian kuin päivä valkeni, ja Sjöstjerna voi tarkemmin asemansa tutkia, huomattiin se paljo vaarallisemmaksi, kuin oli luultukaan. Ei ainoasti etelässä päin, Räävelin tienoilla, vaan myöskin pohjoisessa Porkkalassa päin, näkyi venäläisiä purjehtijoita. Siis oli pienen rekatin mahdoton päästä Viaporiin. Suuntaa pidettiin siis edelleenkin länteen päin. Mutta vähitellen ruvettiin laskemaan enemmän etelää kohden. Aamupäivällä voitiin selvästi huomata, että joku pienempi venäläinen laivasto pyrki Hankoniemeä kohden, kolmen, ensiksi nähdyn rekatin, ajaessa Ulla Fersenin takaa.

Ennen hämyä voitiin Ulla Fersenistä nähdä Hiidenmaa. Sjöstjerna kutsui vieraansa kannelta katsomaan tuttua maata, joka vielä ainoasti hämöttävänä sinisenä viiruna näkyi taivaan rannalla. Pieni seura seisoi hytillä. Sjöstjerna käski tuoda itsellensä kartan Yösalon rannoista. Sittenkuin hän hetken aikaa oli sitä katsellut, sanoi hän paroonille. "Ell'emme Hiidenmaan läntispuolella tapaa vahvempaa vihollista, lupaan minä purjehtia niin likeltä Dagerortia, että voin teidät laiva-veneelläni laskea maalle ihan valotornin viereen."

"Minä olen jo kerran ennen ihmetelty," sanoi parooni, esitetystä toiveesta mielissään, "että te olette yhtä taitava merimies, kuin jalomielinen ihminen, kapteeni Sjöstjerna. Minä jään teille suureen kiitollisuuden velkaan. Mutta sallikaa kysyäni: kuinka on mahdollista, että te, niin nuori upseeri, voitte niin hyvin tuntea kulentaveden Hiidenmaan ympärillä, kuin jos teitä siellä johdattaisi monivuotinen kokemus?"

"Juuri tämä tarkka kartta," vastasi Sjöstjerna, "jonka olen perinyt isältäni, on ollut oppaanani."

Parooni katseli Sjöstjerna ihmetellen, utelevin silmäyksin.

"Minä jouduin jo aikaisin orvoksi," sanoi Sjöstjerna. "Mutta isäni sisar kasvatti minun, ja hänpä minulle, paitsi perintöäni, antoi muutamia merikarttojakin Suomenlahdesta, joita isäni itse oli piirtänyt."

Isäni oli nimittäin meriupseeri, kuten minäkin. Hän hukkuu matkalla Pietariin, minun ollessani vasta vuoden vanhana."

"Isänne nimi oli Sjöstjerna, kuten teidänkin?" kysyi parooni.

"Tietysti," vastasi nuorukainen. "Ehkä ulkomaalaisille on ollut vaikea lausua nimeämme, on isäni kuitenkin pitänyt sen ulkomaillakin käydessänsä. Muuten nimi meidän maassamme merkitsee paljon, etenkin jos se, niinkuin meidänkin, on aatelin."

"Täällä alkaa tuntua kylmältä," keskeytti parooni. "Ehkä Hiidenmaamme katseleminen tuntuukin miellyttävältä, niin pääsemmehän pian sinne. Jos saan esittää, niin pyytäisin naisten astumaan kajuttaan."

Naiset seurasivat paroonin antamaa viittausta ja menivät alas. Itse hän istui puhumaan muutaman sanan Telepnoff'in kanssa.

Kun Sjöstjerna oli tehnyt tehtävänsä astui hänkin naisten luo kajuttaan. Molemmat naiset ottivat hänen kohtelijaasti vastaan.

"Ennen aamua, kunnioitettavat naiset," sanoi hän, "täytyy minun olla seuraanne paitsi. Jos ei tuuli tyynny, niin minä vielä tänä yönä lasken teidät maalle Marienhag'iin. Koko se aika, jonka te olette olleet minun luonani, muuttuu silloin pelkäksi muistoksi, unelmaksi."

"Meille se aina on oleva mieluinen muisto," sanoi paroonitar. "Kun te, lupauksenne mukaan, laskette meidät maalle, toivon, että te vaikkapa vaan muutamaksi hetkeksikin, käytte meidän asunnossamme."

"Liian kalliit velvollisuudet estävät minun sitä tekemästä," sanoi hän. "Minun kohtaloni on kai vaan yksin kuleksia aaltoja pitkin. Pelkäänpä, että tämä kohtalo nyt vain tuntunee liian kovalta. Te olette minun seurallanne pilanneet, arvoisat naiset. Minä jo arvaan kuinka paljon sitä yksinäisyydessäni kaipaan."

"Sanoitte äsken olevanne orpo," lausui paroonitar. "Tulkaa meille, kun sota on loppunut. Olkaa meillä niin paljon kuin tahdotte. Minä tarjoon teille sydämmeni pohjasta äidillisen hyväntahtoisuuden. Te olette meitä kohdellut niin hyvänsopuisella arkuudella, niin suurella jaloudella, ett'emme milloinkaan voi teille tarpeeksi osoittaa kiitollisuuttamme."

Sjöstjerna tarttui hänen käteensä, ja suuteli sitä. Kyynel kiirsi hänen silmässään. "Kiitän teitä, hyvä rouvani," sanoi hän. "Tuntuupa niin hyvältä, niin herttaiselta sydämmessäni, joka ei ole saanut nauttia todellista isän ja äidin rakkautta, kuin te osoitate minulle tuota hellyyttä. Sallittekö tekin, neiti Natalia, että saan toivoa teidän hyväntahtoisuuttanne. Saanko pyytää teidän ystävyyttänne?"

Tyttö antoi hänelle kätensä, ja se liikutus, joka tukehutti jokaisen sanan hänen suussansa, osoittihe ainoasti käden puserruksessa hänen kääntäessään päätänsä toisaalle, salatakseen silmissänsä kiiluvia kyneleitä.

Tämän tapahduttua tuli parooni sisälle. Paroonitar meni häntä vastaan ja tarttui hänen käteensä. "Tiedän varmaan," sanoi hän, "että puolisoni on samaa mieltä, kuin minäkin. Minä olen kutsunut kapteeni Sjöstjernan, sodan loputtua, tulemaan Marienhag'iin."

Parooni näytti olevan hämillänsä. "Ehkä se meistä olisi mieluista," sanoi hän, "nähdä kapteeni meillä, osoittaaksemme kiitollisuuttamme kaikesta kohtelijaisuudesta, jolla hän on meitä kohdellut, niin on tuskin luultava, että hän, sotilasvirassansa ollen ja niillä tulevaisuuden toiveilla, joita hän taidostansa ja miehuudestansa todellakin ansaitsee, ottaisi semmoisen kutsumuksen täyttämiseen aikaa. Meistä olisi kuitenkin erinomaisen rakasta, jos hän pitäisi meitä ystävällisessä muistossa."

Kylmän välttämisen paroonin puheessa huomasi Sjöstjerna kyllä. Paroonitarkin ja neiti Natalia katselivat vanhusta hämmästyen. Mutta hän jatkoi: "Meistä olisi mieluista, kapteeni Sjöstjerna, jos voisimme näyttää, miten teidän jalouttanne pidämme arvossa. Minä olen kylläksi rikas, ja jos teillä ei ole mitään perintöä, joka voisi tulevaisuuttanne varmuuttaa —"

Sjöstjerna katsoi häneen terävästi. "Täytynee sanoani teille, herra parooni," sanoi hän, "että vaikka miekkani ja käytökseni kyllin riittäisivät toimeentulokseni sotilasvirassani, niin on isäni, vaikka hän kuolikin aikaiseen, jättänyt minulle varoja, joilla virattanikin voisin tulla toimeen, jos niin tahtoisin. Tulevaisuuteni varaksi en siis tarvitse toisen apua. Mutta mitä minä pyydän ja toivon ett'ette te, eikä teidän perheenkään, herra parooni, minulta kiellä, on kunnioituksenne ja hyvän mielenne minusta."

Parooni kurotti hänelle kätensä. "Kunnioitustamme, herra kapteeni, emme luonnollisesti voi teiltä kieltää, sillä senhän te olette kaiken oikeuden mukaan ansainneet. Kun vaan voisimme sen arvollisella tavalla teille osoittaa!"

Nyt tuli kreivi Telepnoff kajuttaan. Hänkin oikeen aimo tavalla kapteeni Sjöstjernalle jakeli kohtelijaisuksiensa. "Epäilemättäkin on parooni Gyldenstube'n perhe," sanoi hän, "kutsunut herra kapteenin käymään Hiidenmaalla ainakin sodan loputtua, ja toivonpa, että herra kapteeni samalla minuakin käynnillänsä kunnioittaa. Jos silloin voisin teille esitellä emäntää talossani, joka nyt vielä valitettavasti on nuoren miehen asunto, olisi käyntinne yhä kalliimpi minulle."

Kreivin puhetta seurasi rohkea silmäys neiti Natalialle. Mutta hänä ei ollut sitä huomaavinaan, vaan näkyi yht'äkkiä tekevän päätöksen. Hän astui Sjöstjerner luo ja tarjosi hänelle taas suloisella liikenteellä kätensä.

"Minäkin tahdon teitä vielä kerran kiittää, kapseeni Sjöstjerna," sanoi hän. "Mutta joko tämä todellakin on erohetkemme? Joko olemme Dagerort'illa?"

Sjöstjerna piteli, salaisesti haluten — ainaseksi pitää sitä — kättä, joka valaheitoisesti oli laskenut pehmeät sormensa hänen käteensä ja katseli impeä kiitollisuudesta säkenöivin silmin. Mutta hän — neiti Natalia — tointui pian ja käänsi kreivi Telepnoff'in puoleen katseen, niin täynnä veijarimaista uhkaa, että hän siitä ihan äimistyi. Natalia oli kuitenkin saavuttanut tasaisen käytöksensä, jonka hän pelkäsi liikutuksensa hävittäneen.

Sjöstjernaankin vaikutti hänen keveä ja leikillinen, mutta samalla rauhoittavakin käytöksensä.

Sjöstjerner kääskystä tarjottiin tee-vettä, ja puhe kääntyi yleisempiin asioihin.

Ulla Fersen pitkitti matkaansa, aina pitäen silmällä kolmea takaa ajajaansa. Se kulki lähempänä Dagerortia, kuin ne, jotka olivat isompia ja syvemmän kulkuisia, voivat lähestyä. Ne pysyivät pohjaisempana, lähimmäinen näytti auringon läskeissä olevan noin parin meripenikulman päässä Dagerort'ista. Niiden aikomus näkyi selvästi olevan ajaa Ulla Fersenin Ruotsin tai Saksanmaan rannoille.

Mutta niinpian kuin yö alkoi häämöittää, ennenkuin kuu vielä oli noussut, kokosi rekatti huippupurjeensa, risteili läntisen niemen ohitse ja ohjasi saaren eteläiselle puolelle päin. Täällä hän lähenei rantaa puolen kanuunan ampuman kantamalle, siinä aikeessa että takaa ajavat rekatit, joilta sen peitti niemi ja valotorni, luulisivat että se jatkoi lounaista suuntaansa, eivätkä muuttaisi omaansa. Päivän nousuun luuli Sjöstjerna saavansa vihollisensa niin pitkälle länteenpäin, että hän Hiidenmaan eteläpuolelta, Seele-salmen kautta voisi purjehtia Suomen lahteen, ja ehtisi hyvänmoisen matkaa edelle, Viaporiin päin, jos rekatit huomaisivatkin hänen kujeensa ja vasta uudesta rupeisivat häntä takaa ajamaan.

Oli puoliyö, kun Ulla Fersenillä heitettiin purjeet takaperin ja laskettiin vene vesille. "Nyt, hyvä herrasväki," sanoi Sjöstjerna, "on vene valmiina. Tahdotteko olla hyvät ja astua alas?"

Innokkaalla ilolla kiirehtivät kaikki seuraamaan hänen kehoitustansa. Sitte kuin hän oli luutnantillensa antanut tarpeelliset käskyt, rekatin hoidosta sen puolen tunnin ajaksi, jonka hän aikoi viipyä poissa, hyppäsi hän veneeseen. Paitsi soutajia otti hän mukaansa muutamia merisoturia.

Hiljaa mutta hyvällä vauhdilla kiiti vene rantaan päin. Sjöstjerner silmät tirkistelivät milloin hämää rantaa, jonne laskettaisiin maalle, milloin luiskahti katseensa neiti Nataliaan päin, joka äitinsä kanssa istui hänen rinnallansa. Kun parooni näki edessänsä valotorninsa ja rakkaan kotinsa, ei hän voinut pidättää liikutustansa. "Mitäkö kaikkea olemme tässä eläessämme kokeneet!" sanoi hän. "Mitkä muistot meitä täällä kohtaavat!"

"Tuo harmaja tornikin näyttää muistolta!" sanoi Natalia.

"Sanoittehan kerran herra parooni," lausui Sjöstjerna, "että joku nainen oli valinnut valotornin asunnokseen. Mitenkä hänellä niin kummallinen mieli oli? Hän oli epäilemättäkin tuiki toivoton tahi ainakin hyvin onneton. Näittekö te hänen milloinkaan, neiti Natalia?"

"Hän kuoli ennen minun syntymääni, minä siis olen ainoasti kuullut hänestä puhuttavan. Hän oli isäni sisar."

"Hänen kohtalonsa on niitä surullisia tapahtumia, joita emme mielellämme muille kerro," keskeytti parooni. "Jättäkäämme nämät suruiset muistot rauhaan! Jumalan kiitos, että pääsemme kotiin!"

Sjöstjerna kääntyi paroonin puolen. "Minulla on tuuma käydä valotornissa," sanoi hän. "Tahdon koettaa, voinko sieltä kuutamossa nähdä vainoojiani, ja mitä suuntaa he pitävät. Muutaman minuutin perästä nousee kuu. Saanko kysyä, herra parooni, onko tornissa sotaväkeä."

"Sitä on tähän asti pidetty vallan tarpeettomana," sanoi parooni, "enkä minä luule, että minun poissa ollessanikaan niitä olisi sinne komennettu."

"Varmuuden vuoksi," sanoi Sjöstjerna, "täytyy minun tehdä muutamia määräyksiä. Käyntini tornissa ei kestä kymmentä minuuttia. Sill'aikaa pyydän naisien pysymään veneessä. Kreivi Telepnoff varmaankaan ei kiellä parille sotamiehelleni näyttää tietä sinne ja sitte kun he ovat tutkineet tornin, pyydän herra paroonin tekemään minulle seuraa siellä käydessäni."

Kun kenelläkään ei ollut näitä määräyksiä vastaan mitään sanomista, niin ne täytettiin. Vene ohjattiin kahden kallion väliin, tuulen suojaan. Kreivin täytyi ensin, kahden, ladatuilla pyssyillä varustetun sotamiehen kanssa, tehdä tehtävänsä. Kun hän oli mennyt, kysyi parooni, eikö Sjöstjerna sallisi naistenkin seurata heitä torniin. "Matka on lyhyt," sanoi hän, "ja sieltä me kyllä kävelemme vähäisen matkan Marienhag'iin."

Sjöstjerna ei kieltänyt tätä. "Tarkoitukseni oli vain," sanoi hän, "etteivät naiset väsyisi, jos olisivat pitäneet käynnin valotornissa vaivalloisena."

Molemmat vakuuttivat vastaisuutta, ja neiti Natalia liitti: "Hartain toivoni onkin, että kotiin tullessamme ensin käymme pyhässä paikassamme. Suloista on meidän myös muistaa, että hyväntekijämme ja ystävämme — olettehan sallineet meidän niin nimittää teitä — siellä on käynyt meidän luonamme."

Kun taas pari sotamiestä oli päässyt maalle, auttoi kapteeni Sjöstjerna sievällä kohteliaisuudella naisiakin astumaan rannalle. Parooni tarjosi puolisolonsa käsivartensa, ja Sjöstjerna Natalialle.

Ylös mentäissä, rannan pensaitten ja kallioiden välitse, alkoivat kuun säteet paistaa tornin muurille. Punainen tulen hohde otsallansa seisoi tuo vaalava hahmo, kuni haamu kesä-yönä. Helposti nähtiin, miten kreivi ja yksi sotamies astui torniin, toisen jäädessä ulkopuolelle.

"Nyt, neiti Natalia," sanoi Sjöstjerna hiljaa, "nyt on jäähyväis-hetki käsissä. Sallikaa nyt kiittääni kalliista ja ijäti muistossani pysyvistä hetkistä, joita olen teidän seurassanne nauttinut. Niiden muisto on seuraava minua lopun ikääni. Ne jäähyväiset, jotka teiltä otan, ovat kai ikuisiksi."

Väristys vavistutti nuoren immen vartaloa. Mutta hänpä pian teki päätöksensä. Hän käänsi Sjöstjernaan päin mieltä kuvailevat kasvonsa, ja vaaleassa kuutamossa näkyi niissä kuvastavan ihmeellinen surumielisyys. "Kapteeni Sjöstjerna," sanoi hän, "minusta on tuntunut, kuin jos kummallinen sallima olisi vienyt meidät yhteen ja opettanut minun teitä kunnioittamaan. Senpätähden olenkin kyllin rohkea sanomaan teille, että rakkain haluni on, että sallitte meidän toivoa vielä kerran nähdä teidät täällä,"

"Neiti Natalia," sanoi hän, "nähdä teidät jälleen, o kuinka rakkaalle se tuntuisi minulle! Minä pitäisin sitä elämäni suurimpana onnena, Mutta, tänä hetkenä tahdon sen tunnustaa, se tapaaminen olisi rauhalleni vaarallista. Minä tunnen, ett'en minä enään saa teitä nähdä."

"Halveksitteko siis minun ja vanhempieni kiitollisuuden ja ystävyuden osoitteita?"

"Te ymmärrätte minua väärin, neiti Natalia," sanoi hän. "Mutta olkoon niin. Te ette voi, ettekä tahdo ymmärtää minua."

Tätä sanottaissa tunsu Sjöstjerna taasen sähköisen väristyksen vavistuttavan kättä, joka lepäsi hänen käsivarrellansa. Natalia oli minuutin vaiti. Sitten sanoi hän puoliääneen, mutta niin joutuisasti, että näytti siltä, kuin jos hän olisi pelännyt kadottavan päättäväisyytensä, joka täksi hetkeksi oli hänen vallannut: "Minä ymmärrän teitä, kapteeni Sjöstjerna. Minä en tahdo teeskennellä! Minä pyydän teidän tulemaan takaisin, minä pyydän vain teidän lupaustanne, sillä minä tiedän että te pidätte sananne."

Nyt kiiti voimakkaan merimiehenkin lävitse väristys. Hän oli kuullut sanoja, jotka päättivät hänen sydämensä kohtalon, ja hän tunsu itsensä hämmästyneen tunteen valtaamaksi, samassa, kun hän siitä tointui. Muutaman silmänräpäyksen kuluttua sanoi hän kiireesti, mutta päättäväisesti. "Natalia, minä näen teidät vielä, jos elän."

Seura oli ehtinyt valotornille. Kun he pysähtyivät veräjälle, avattiin se, ja vanha vartija astui ulos.

Harmaa päänsä oli paljastettu ja hän teki käsillensä iloa osoittavan liikenteen, pannen ne sydämmellensä, nähdessään isäntänsä ja hänen puolisonsa. Mutta synkistä kasvoista ei poikennut vähintäkään niiden kivettynttä vakaisuutta.

"Kuinka on, Stolpe," kysyi parooni, "onko keitään muita, kuin kreivi Telepnoff ja häntä seuranneet sotamiehet, tornissa?"

"Ei keitään muita," vastasi vanhus.

"Onko sotaväkeä Hiidenmaalla?" kysyi parooni.

"En tiedä mistään," vastasi vartija.

"Astukaamme sisälle," sanoi parooni, "Olkaa hyvä, kapteeni Sjöstjerna!"

Kapteeni oli jättänyt Natalian käden ja astui esiin. Silloin kohotti yht'äkkiä vanha vartija molemmat kätensä taivasta kohden. Jäykkiä kasvoja elähytti silmänräpäyksessä hämmästys ja ilo. "Se on hän!" huudahti ukko. "Se on hän, ihan elävänä!"

Silmänsä kiintyivät, yhä enenevällä mieltä kuvaavalla tulella, nuoreen upseeriin, joka ihmetellen katseli häntä.

Mutta parooni kävi levottomaksi. "Toinnu Stolpe!" sanoi hän. "Uneksitko sinä? Miten sinä voit tuntea tämän nuoren upseerin?"

"Haa! muistanpa varsin hyvin," puhkesi vartija sanomaan. "Eipä ole paljon ylitse kahdenkymmenen vuoden sitte. Minä tunnen hänen kyllä."

"Kaksikymmentä vuotta sitten," sanoi parooni, "oli kapteeni ainoasti kahden vuotias, kuten olen kuullut. Sinä houreksit, vanha Stolpe!"

Vanhus puristi päätänsä ja laski kätensä ristiin. Hän teki liikkeen, kuni olisi hän tahtonut tukehduuttaa raivoisan sisällisen riidan.

"Astukaa sisälle, herra kapteeni!" sanoi parooni, lykäten vartijan sivulle päin.

"Jotain kummallista tapahtuu ympärilläni," sanoi Sjöstjerna. "Voisi olla mahdollista että täällä paljonkin selvenisi, joka muuten elämäni pimentää. Mutta, ennen kaikkia velvollisuuteni. Täytyy kiirehtiäni."

Hän riensi tornin ovesta sisälle ja portaita myöden ylös. Parooni ja naiset seurasivat häntä, Sotamiehet jäivät ulkopuolelle.

Ympyriäiseen saliin, jota ainoasti kuutamoa valaisi, pysähtyi seura. Sjöstjerna riensi pohjois-puolisille akkunoille, jotka hän avasi. Yhdestä hän oikaisi tähystimensä. Hän tarkasti parina minuutina, mitä hän näki. Vitkaan liikkuvat Suomen lahden aallot Itämeren kohden. Jokaisen laineen harjaa hopeoitsivat kuun säteet, ja vaihteleva näky: himeys aaltojen välissä ja valkeus niiden harjoilla, vaikutti meren suurenlaiseen katselemiseen tottuneen merimiehenkin tunteille elähyttävästi. Ihmissilmä ei eroittanut mitään rajaa taivaan ja aaltolan välillä. Mutta etäällä ulapalla liikkui kolme haamua, joiden muotoja vain tottunut silmä voi huomata ja erottaa. Sjöstjerna tunsu heti vainoojansa. Sitte kuin hän tarkkaan oli arvannut tuulen suunnan, purjeiden asennon lähimmäisellä rekatilla sekä verraten mastotuksen korkoa laivan pituuteen ja määrännyt sen asennon joutui hän siihen päätökseen, että hänen muuttamaansa suuntaa ei ollut huomattu tahi ei ainakaan hänen tuumaansa oivallettu, koska ei kukaan kääntynyt sitä estämään, vaan päin vastoin lähimmäinen näkyi niin paljon kuin mahdollista seuraavan hänen jälkiänsä. Hänen täytyi siis vielä tänä yönä kulkea vaarallisen Seele-salmen lävitse, ennenkuin viholliset ehtisivät niin pitkälle länteen päin, että hän taas joutuisi heidän näkö-piiriinsä.

Nyt hän kääntyi paroonin puoleen. "Jääkää hyvästi, herra parooni," sanoi hän. "Kaipauksella otan teiltä jäähyväiset. Toivotan teille rauhaa ja menestystä kodissanne. Minua surettaisi, jos te pitäisitte tarpeellisena, että minä heittäisin toivoni vielä saada tavata teitä."

Parooni näkyi taas olevan hämillään. "Minusta olisi miellyttävää saada tervehtiä teitä huoneessani ystävänä ja vieraana tervetulleeksi, herra kapteeni," sanoi hän.

"Terve-tuloa meille!" huudahti paroonitar. "Minä olen ruvennut lempimään teitä kuin omaa poikaani. Minä pyydän teitä tulemaan meille niin pian kuin mahdollista!"

Sjöstjerna painoi ainoasti hänen kätensä sydämmellensä ja huulillensa.

Vaieten tarttuivat sitten Natalia ja hän toisiensa käsiin. Heidän katseensa yhtyivät kuutamossa, ja nepä sanoivatkin tarpeeksi.

Kun Sjöstjerna astui ulos veräjästä, seisoi Telepnoff siellä; hänkin niinikään otti jäähyväiset, laverrellen koko joukon kohteliaisuuksia. Mutta Sjöstjernan oli kiire ja hän tahtoi pian lopettaa jäähyväiset. Kuitenkin tarttui, juuri mennessänsä, vanha tornin vartija hänen käsivarteensa.

Stolpe lähensi vanhat, kovettuneet kasvonsa ihan likelle nuoren merimiehen kasvoja ja katseli tirkistävillä silmillänsä häntä, ikäänkuin hän olisi tahtonut tutkia ja tunkea niiden lävitse. Vihdoin laski hän kätensä huulillensa, ja sanoi: "Näiden takana lepää suuri salaisuus. Mutta vala sitoo kieleni. Etsikää itse valoa, herra; ja te sen löydätte."

Tämän sanottuansa riensi vanhus torniin. Sjöstjerna tirkisteli hetken hänen peräänsä, mutta lähti pian sotilaittensa etupäässä alas rantaan. Vene kiiti nopeasti rekatille, ja kun sen päällikkö taasen seisoi kannellansa, täytettiin uudestaan purjeet. Hän seurasi, niin paljon kuin tuuli antoi myöden, Hiidenmaan eteläistä rantaa. Vähitellen joutui valotorni näkymättömiin, sitä myöden kuin rekatti risteili edemmäksi Seele-salmessa, sen vaarallisien luotojen ja karien välitse, petollisesti lymytyt leikkivän kuutamon kiiltämöön.

VI.

Kun Sjöstjerna oli jättänyt tornin salin, astui neiti Natalia muutaman etelä-puolisen akkunan luo ja katseli sieltä rekattia. Usein levisi tosin sumu hänen silmillensä, mutta hän pyhkäsi sen pois, selvemmin nähdäksensä somamuotoisen rekatin, joka tuolla hiljallensa keijui, odottaessaan päällikkönsä.

Ei parooni eikä paroonitarkaan häntä häirinnyt. He olivat istuneet sohvalle ja puhelivat nyt keskenänsä siitä mitä oli tapahtunut.

Kreivi Telepnoff astui sisälle jäähyväisiä ottamaan. Mutta parooni, joka nyt taasen oli omassa kodissaan, piti itsensä velvollisena kaikin puolin täyttämään, mitä häneltä, kohtelijaana ja vierasvaraisena isäntänä, voitaisiin vaatia. Hän pyysi kreivin odottamaan, kunnes hevoiset pantaisiin valjaisin vaunujen eteen, ellei kreivi tahtoisi jäädä yöksi Marienhag'iin. Telepnoff oli kuitenkin jo ollut niin kauvan kotoansa pois, että hän halusi päästä sinne. Parooni kutsui vartijan ylös ja lähetti hänen käskemään torniin palvelijoitansa.

Niitä varrotessa jäi seura tornisaliin. Kreivi Telepnoff läheni neiti Nataliaa. "Vihdoinkin," sanoi hän, "hän poistuu. Olemmehan olleet kummallisissa seikoissa osallisina, neitiseni! ja onhan meillä nyt syytä iloita, kun olemme niistä päässeet. Tiedän, että ainoasti paroonin salaopillisuuden kautta olemme vapaiksi päässeet, ja senpätähden en sitä enään milloinkaan moitikaan. Päinvastoin minä itsekin toivoisin pääseväni vapaamuurariksi, vaikka en niin suuriarvoiseksikaan kuin hän. Mutta mitä sanotte, neiti Natalia, ettekö iloitse vapaudestanne?"

"Enkö iloitsisi," vastasi hän, "kun taasen olen päässyt kotiin omaisieni kanssa! Olettehan tekin mielissäne, kreivi Telepnoff?"

"Teidän tähtenne minä enimmin iloitsen, neiti Natalia," sanoi hän. "Mutta jo on aika, että suoraan sanon teille, mitä sydämmeni kätkee. On paras puhua, ennenkuin arvaamattomat seikat taasen sen estävät. Mikä minusta vankeutemme aikana oli katkerinta, oli nähdä teidät toisen vallan alaisena. Omaa vapauttani kaipasin vähemmin, ja minusta olisikin ollut kaksinkertainen tuska itse olla vapaana, kun te olitte vankina. Te ymmärrätte, mitä tarkoitan, neiti, siitä olen varma. Te olette tähän asti, ollessanne vapaana ja rauhassa viettäen nuoruuttanne kodissanne, pitänyt tunteitani leikkinä. Nyt, kun olemme yhdessä kärsineet vankeutta, toivon että te vakaammalla mielellä katselette elämää, ja huomaaatte, että teidän tulee enemmän mieltä asiaa, ennenkun vastaatte siihen, mitä teille nyt virkkaan. Neiti Natalia, minä pitäisin itseäni onnellisimpana ihmisenä, jos ette työntäisi sydäntäni ja kättäni luotanne."

Neiti Natalia vavahti säikähdyksestä. Nuoren immen sydäntä viilsi monet erilaiset tunteet. Mutta hän oli jo, juuri tänä päivänä, päättänyt sydämmensä tulevaisen kohtalon. Hän vastasi päättävästi ja arvollisesti: "Kreivi Telepnoff, te olette meidän naapurimme ja minun lapsuuteni ystävä. Minä olen varma siitä, ettette tyytyisi minuun. Minä omituisuusineni, vaatimuksineni ja oikkuineni tahi miksi niitä nimittänette, en voisi tehdä teitä onnelliseksi. Muutenkaan en voisi erota vanhemmistani. Muistakaa, että Reinhold veljeni melkein aina on virkansa toimituksissa. Jättäisikö tytärkin rakastetut vanhempansa?"

Kreivi Telepnoff oli äänetönnä kuunnellut jokaista sanaa, jonka tyttö hiljaa mutta päättäväisellä vakavuudella oli sanonut. Pitkään aikaan ei hän saanut sanaakaan suustansa. Hän vaan suonenedon tapaisesti painoi kädet sydämmellensä ja hankalasti eroitti yhteen puserretut huulensa. Vihdoin sanoi hän, sammaltaen. "Kuitenkin tiedän, neiti Natalia, että isänne toivoisi teidän myöntävän pyyntööni. Mutta yhden seikan huomaa, minä olen valinnut pahan ajan; minä olen asian esittänyt tarkemmin sitä arvelematta. Ollessamme rekatilla en kuitenkaan ollut sokea: mutta todellakin, enhän voinut pelätä, että keisarittaremme ja maamme vihollinen olisi teidän arvoiseltanne naiselta saavuttanut niin suuren huomion. Luulenpa tietäväni, ett'ette te tahdo pahoittaa isänne mieltä, antamalla minulle kieltävän vastauksen. Sentähden palaan takaisin, jahka tuo purjehtija tuolla on tykkönään kadonnut näkyvistämme. Hän on nyt matkalla täysin purjein. — Kummallista, hän näkyy pyrkivän Seele-salmeen!"

Nyt kuului juostavan käytävää myöden tornille päin. Ne olivat paroonin palvelijoita, he kiiruhtivat portaita myöden ylös ja heittäivät ilokyyneleitä vuodattaen isäntänsä ja hänen puolisonsa jalkoihin.

Mieltä liikuttavaa oli nähdä maaorjien riemua, taasen tavatessaan lempeän ja hyvän isäntänsä. Nataliakaan, jota kaikki heidän alammaisensa rakastivat, ei voinut pidättää kyyneliänsä, kun uskolliset palvelijat suuteleivat hänen jalkojansa ja vaatteidensa liepeitä.

Kun ensimmäisien tunteiden kiihkeys oli niin paljon tasaantunut kummallakin puolella, että parooni voi kysyä ja palvelijat vastata hänen kysymyksiinsä, ruvettiin isännälle ilmoittamaan tärkeimmät asiat.

Ne, jotka olivat nuoren paroonin kanssa olleet huvilaivalla, kertoivat, että muuan rekatti ajoi häntä takaa, mutta että hän oli onnellisesti päässyt pakoon, ja että hän, hät' hätää poikettuansa Marienhag'iin, oli lähtenyt Rääveliin. Palvelija, joka saattoi hänet sinne, kertoi, että amiraali oli ottanut hänen vastaan suurimmalla hyväntahtoisuudella. Hän oli saanut päällikkyuden eräällä rekatilla, ja samassa kun hän lähetti palvelijan kotiin, oli hän itsekin lähtenyt purjeille.

Sittenkuin parooni vielä oli saanut taloansa koskevia tietoja, käski hän kiiruhtaa valjastamista. Hän ei tahtonut lähteä valotornista, ennenkuin kreivi oli lähtenyt.

Mutta kreivi, joka näytti liikutetulta ja levottomalta, vei hänen erikseen muutaman akkunan luo jossa hän rupesi kiivaasti puhumaan hänen kanssansa.

Natalia koki, niin paljon kun voi epäselvässä kuuvalossa, tarkastaa isänsä kasvoja ja liikenneitä. Häntä huolestutti, sillä isä ei näyttänyt tyytyväiseltä. Väliin hän akkunasta katsoi rekattia, joka poistui poistumistaan.

Tornin vartija oli myöskin palannut, ja käytyänsä katsomassa tulta ylhäällä valohuoneessa, ilmoitti hän paroonille, että uusi rekatti lähestyi koillisesta päin. "Se seuraa samaa kulkuväylää kuin edellinenkin," sanoi hän. "Kummallista, kun sotalaivat uskaltavat kulkea semmoisella vedellä, jota ei kauppalaiva uskaltaisi koettaakaan."

"Meidän täytyy kiirehtiä pois," keskeytti kreivi Telepnoff. "Me emme kauvemmin ole suojassa täällä. Niinpian kuin pääsen kotiin, minä heti kirjoitan Pietariin ja pyydän että joku pienempi joukko tänne määrätään."

"Sitä ei tarvittane," sanoi parooni. "Ei ystävä eikä vihollinenkaan koskene valotorniin. Minä luulen olevanne hyvässä suojassa. Sitä paitsi tuo on omia rekattiamme, ja vieläpä yksi niitä, jotka ovat ajaneet takaa Ulla Ferseniä ja meitä.

"Se on lähin niistä," selitti vartija.

"Minä jään tänne, kunnes nä'en, minne se matkailee," päätti parooni. "Sitä paitsi pidän väkeäni täällä saapuvilla, jos se tarvitsisi apua tuossa ahtaassa kulkuväylässä."

Seura siirtyi pohjoisen puolisolille akkunoille, ja nyt nähtiin hyvin selvään kuutamossa rekatti. Se pitkitti rohkeasti kulkuansa; mutta, juuri kiertäessään niemekettä, heitti se etupurjeensa takaperin ja laski vesille veneen, joka soudettiin rantaan. Näytti siltä, kuin se olisi tahtonut tehdä samat temput kuin Ulla Fersenin.

Parooni käski pari palvelijaa menemään rantaan, tulijoita vastaan ottamaan ja näyttämään heille tietä valotornille, jos he tahtoisivat häntä tavata.

Sitten hän käski sytyttämään lamput, jotka koristivat salin seiniä, ja valoa tuli huoneeseen. Mutta ulkopuolella oli kuutamo vielä valoisampi.

Yleinen äänettämyys ja jännistynyt odottavaisuus valtasi seurassa. Neiti Natalia, ollen tunteidensa vallassa, katseli edelleenkin akkunasta ulos, ehkä vaan siinä aikeessa, ettei seura näkisi hänen kasvojansa. Varmaankin enemmän kuin yhden kyyneleen tahtoi hän siltä salata. Parooni puolisooneen istui myöskin hiljaa keskustellen. Kreivi kävi levottomana ja pahoilla mielin edes takaisin salin permannolla.

Vihdoinkin ehti vene rantaan. Palvelijat tervehtivät tulijoita, ja kaksi henkilöä, nähtävästi upseeria, kiiruhtivat torniin päin.

Portaita myöden ylös riensi toinen upseeri, ja kun hän kuului kysyvän. "Täälläkö he ovat? Missä?" juoksivat parooni, paroonitar ja Natalia häntä vastaan huudahtaen: "Reinhold!" Ilo-kyynelein sulkivat he hänen syliinsä.

"Isäni! Äitini! Sisareni!" huudahti hän. "Te olette vapaat! Te olette pelastetut! Kuka teidät on

pelastanut?"

"Kaarlo herttua antoi meille vapauden," sanoi parooni, salaisen näköisenä. "Monta kohtaloa olemme kokeneet, sitte kuin viimen sinut näimme. Et varmaankaan voi kuvailla tuskaamme kun rekatti ajoi sinua takaa, ja etenkin silloin kun kapteeni Sjöstjerna ampui sinua!"

"Näittekö te sen, isäni," ratkesi Reinhold kysymään.

"Me olimme juuri samalla rekatilla," vastasi parooni. "Ei sitten ole vielä kahta tuntia kulunut, kuin kapteeni Sjöstjerna tänne laski meidät maalle."

"Hätkö on päällikkönä tuolla kauniilla rekatilla, jota me olemme ajaneet takaa? Hätkö teidät on pitänyt vankina? Mutta nyt me ajamme hänen johonkin Ruotsin satamaan, jahka vaan päivä valkenee, niin että taas saamme hänet näkö-piiriimme."

"Ruotsin satamaa ei hän ainakaan hae," sanoi kreivi Telepnoff. "Hän on juuri risteillyt Seele-salmeen."

"Haa!" huudahti Reinhold, "jos niin on, niin me otamme hänen; onnea vapaudellenne, kreivi Telepnoff. Mutta onko varmaankin totta, mitä sanotte?"

"Vielä puolen tuntia sitten, olivat hänen purjeensa näkyvissä," vakuutti kreivi.

"Minun täytyy kiirehtiä," sanoi Reinhold. "Mutta sanokaa minulle kaikella muotoa kuinka teitä on kohdeltu, kuinka kaikki tämä on tapahtunut! Hetket ovat kalliit. Minulla oli aikomus käydä Marienhag'issa, isäni poissa ollessa antamassa neuvoja sen hoidosta, sentähden minä astuin maalle. Minulle on uskottu päällikkyyks Nadukta rekatilla. Se on hyvä laiva. Mutta kertokaa, isäni! Miten Natalian on ollut? Onko hän kärsinyt paljon?"

Hän syleili sisartansa. Kaikki istuivat sitten sohvaan ja parooni kertoi lyhyesti kaikki tapahtumat vankeutensa ajalla.

"Ulla Fersen!" puhkesi Reinhold puhumaan, kun isä lopetti kertomuksensa "Sillä nimellä on oma merkillisyytensä meidän perheessämme! ja nimi Sjöstjernakin, ellen erehdy; vai miten, isäni?"

"Niin on," sanoi parooni. "Mutta minä olen joutunut sangen kummallisiin mietteisiin. Minun täytyy ne sinulle uskoa. Kapteeni Sjöstjerna on epäilemättäkin sen ruotsalaisen upseerin poika, joka oli synnä Ulrika sisareni onnettomaan mielettömyyteen. Tuo ilkiö oli siis naimisissa Ruotsissa, koska poika on ruotsalainen aatelismies. Vanha Stolpe tunsu nuoren kapteeniin ja oli juuri päästä sangen harmillisten ilmaisattojen aiheeksi, kun hän — kapteeni nimittäin — oli täällä maalla. Jo laivalla ollessani virkkoi hän muutamia epäluulon alaisia sanoja. Jota enemmän sitä ajattelen, sitä todenmukaisemmaksi käy, että tämä nuori kapteeni on sen miehen poika, joka oli meidän perheemme paha haltija. Toivon vaan, ettei poika meille saata suurempia onnettomuuksia, kuin jo on tullut."

Reinhold nousi ylös. "Minä toivon voivani estää sitä. Kaikesta, mitä olen kuullut, ei minulla ole syytä muuhun, kuin suurimpaan kunnioitukseen kapteeni Sjöstjerna kohtaan. Mutta jos onnetar seuraa minua, niin minä saan itse puhutella häntä! Hän on mennyt Seele-salmeen, kuulin ma. Se oli sangen viisaasti ajateltu! Hänellä oli tuuma mennä Hiidenmaan ja mannermaan välitse ja sen kautta ehtiä Viaporiin meidän risteillessämme Hankoniemen ja Dagerortin välillä. Mutta minä ennätän hänen! Kapteeni Siniävin risteilköön Briantislaff'ineen Kurensaaren ja Hiidenmaan välillä Seele-salmea vartioimassa. Minä ja Stamontoff Nadukta ja Mistirlavits rekattinemme oikaisemme Ulla Ferseniä vastaan. Olisipa kumma, jos emme häntä saisi!"

Natalia päästi syvän tuskallisen huokauksen rinnastansa. Reinhold kuuli sen, mutt'ei ollut sitä huomaavinaan. Ainoasti tutkivan katseen käänsi hän sisarensa, ja jatkoi sitten: "Mutta minä olen jo viipynyt liian kauvan. Lyhyt ja pikainen hyvästi-jättö! Onnellinen tapaaminen! Jääkää herran haltuun!"

Hän syleili vanhempiansa, puristi Telepnoff'in kättä, ja, kun hän hellästi painoi sisarensa rintaansa vastaan, kuiskasi hän; "Ole tyvenellä mielin, rakas sisareni! Minä kohtelen häntä kuin veljeä. Me tarvitsemme valoa useissa asioissa. Tiedäthän, että onnesi on minulle kallis!"

Kiireesti hän juoksi portaita myöden alas. Rakkauden kyneleet silmissä katselivat vanhemmat ja sisar, kuinka hän lähestyi rantaa, ja sieltä meni veneellänsä laivalle.

Vasta silloin, kuin Nadukta raketilla ja muutamilla lyhdyillä oli antanut merkkiä toisille rekateille sekä, kaikki purjeet levitettyinä, näkyi pyrkivän itään päin, lähti kreivi Telepnoff matkaan maatilallensa ja parooni Gyldenstubben perhe Marienhag'iin levolle.

VII.

Itäistä tuulta kesti koko yön, ja Ulla Fersen oli sillä ajalla risteillyt Seele-salmessa niin pitkälle, että hän aamulla olisi ehtinyt Hiidenmaan itäisen rannan ohitse, ja sen jälkeen toivoi Sjöstjerna, Worms'in pohjoispuolelta, voivansa yhdellä ainoalla keularisteilyllä ehtiä Viaporiin. Mutta juuri sen karin edessä, jossa hän, joku aika sitten, oli ajanut huvipurta takaa, näkyi nyt rekatti, joka risteili Hiidenmaan pohjoisen niemen ohitse kulkuväylän poikki. Sjöstjerna oli itse suurmaston huipussa kulentavettä tähystämässä, nähdäkseen oliko tuo vieras rekatti yksin. Hän ei eroittanut, paitsi ensi näkemänsä, muuta kuin yhden laivan, joka oli sota-aluksen kaltainen; mutta se oli niin kaukana luoteessa, että ainoasti mastojen huiput olivat näkyvissä taivaan rannalla. Hän päätti sentähden uskaltua koetukseen, ja pitkittää matkaansa kernaammin kuin palata takaisin vaaralliseen salmeen. Tosin näkyi venäläisellä rekatilla olevan kuusikolmatta kanuunaa, kuin hänellä vain oli kahdeksantoista, mutta hän luotti siihen, ettei tarvinnut niin syvää vettä kuin venäläinen, ja siihenkin, että hänen laivaansa oli helpompi tempotella.

Sittekuin kaikki oli valmistettu taistelun varaksi ja kanuunat ladatut kaksinkertaisilla ladingeilla, levitti Sjöstjerna vieläkin muutaman purjeen, voidaksensa nousta tuulta vastaan niin paljon kuin mahdollista, ja sillä tempulla päästä Worms'in ylipuolelta ulapalle.

Mutta venäläinenkin rekatti oli hyväntemppuinen.

Kun Sjöstjerna lähenei keskellä salmen suuta olevaa veden alaista karia, johon huvipursi oli istunut kiinni, kääntyi vihollinen rekatti, joka oli pohjoisempana, toiselle puolelle, ja ohjasi Ulla Ferseniä kohden, täten estääksensä Ulla Fersenin pääsemästä ulapalle. Kulkuväylä karin ja Worms'in saaren välillä oli ainoasti kanuunan kantaman levyinen, ja tällä vedellä oli siis molempien rekattien taistelu päätettävä. Tuuli oli molemmille yhtä suotuisa, sillä se oli itäinen; mutta venäläisellä rekatilla, se oli Nadukta, oli suurempi kanuunain paljous ja miehistö.

Venäjän rekatti nosti ensin lippunsa ja ruotsalainen seurasi esimerkkiä. Molemmilla laivoilla oli joka mies paikoillansa, patterien kanuunat katselivat kummaltakin puolen uhkaavina rei'istään ja sytyttimet olivat viritetyt, niin että kaikki oli valmiina ampumaan täydeltä laidalta, kummalta puolen hyvänsä. Molemmat purjehtivat keskellä väylää, jossa kiitivät toistansa vastaan, kuni kaksi miekkailijaa oijaistuvin asein. Joka minuuti, joka sekunti lyhensi matkan heidän välillensä, ja sivulta päin katselija olisi pian voinut luulla, että niillä oli aikomus keulakaraansa risteillen, törmätä toistansa keulalaita keulalaitaa vastaan. Mutta kumpikaan ei tahtonut alkaa taistelua kääntämällä kuvettansa.

Vihdoin, kun olivat ehtineet ampuma-matkalle, laski Nadukta ylihankaan ja käänsi vasenpuoliset kolmetoista kanuunaansa Ulla Ferseniä kohden. Mutta samassa silmänräpäyksessä käänsi sekin ylihankansa tuulta vastaan, niin että sen yhdeksän tulikitaa olivat valmiit vastaamaan vihollisen kolmeentoista.

Minuutin vain kesti tämä jännitys, jonka ajalla kumpikin vartosi vastustajansa rupeevan taisteluun.

Silloin salamoitsi ensin Naduktan patterista ja se ampui yht'aikaa täydeltä laidalta, jonka seurauksena oli, että se tykkönään peittyi kruutin savuun, suhisevien luotien lentäessä Ulla Fersen'in ympärille. Pari sattui sen laitaan, mutta eivät tehneet mitään erityistä vahinkoa, ja sen miehistö nosti raikuvan hurrahuudon.

Mutta Sjöstjerna kääntyi heti entiseen suuntaansa, vastaamatta laukauksiin.

Nadukta täytti silloin peräpurjeensa, myöskin kääntääksensä suuntaansa ja ohjataksensa ihan kulkuväylän eteen, mutta hänen täytyi sitä tehdessänsä kääntää etukeulansa päin Ulla Fersen'iä, joka tällä ajalla oli ehtinyt puolen kanuunan kantaman matkalle. Tätä tempua Sjöstjerna odottikin, huomattuansa että Nadukta, ensimmäisen laukauksen ammuttuansa, kääntyi alle tuulen. Samassa hetkessä siis, kuin hän nyt joutui keulanensa päin Ulla Fersenin lapetta, tervehti se Naduktaa vasemman puolisilla kanuunillaan. Yhdeksän tuimaa, kaksin kertaista latinkia, pyhkäsi pitkin Naduktan kantta ja patteria. Mutta vaikka verinen tappio oli tämän seurauksena kannen sekä ala- että ylipuolella, ei köysiin eikä mastoihin mitään erinomaista vahinkoa ilmaantunut. Kääntymystemppu tehtiin siis estymättä, niin että Naduktan vasenpuoliset kanuunat kääntyivät vihollista päin, rekatin uudella vauhdilla pistyen keskelle väylää.

Mutta Sjöstjerna, joka huomasi, että tuuli vei ruudin savun hänen laivaltansa venäläistä kohden, kääntyi myöskin samassa, niin että hän nyt sai ihan vastaisen suunnan, kuin vihollinen, ja oli jo ennättänyt kääntää oikean puolen päin, ennenkuin venäläiset, jotka olivat kadottaneet melkoisesti väkeä, olivat valmiit ampumaan.

Venäläisten seuraava laukaus teki Ulla Ferseniin suuremman vaikutuksen, syystä että se ammuttiin pyssyn kantaman matkalta. Sattuneiden pölkkyjen pirstaleita ja poikki ammuttujen köysien pätkiä tuiskui pitkin sen kantta, mutta mitään erinomaisempaa vahinkoa ei nytkään tullut. Samassa silmänräpäyksessä heitti Sjöstjerna peräsimen toiselle puolen, niin että hän, savupilven vielä ympäröidessä Naduktaa, ohjasi ihan sen peräpeilin ohitse. Samassa, kun hän joutui sen perälle, ampui hän oikeanpuolisilla kanuunilla täydeltä laidalta, Tämä teki vielä hirmuisemman vaikutuksen, kuin edellinen. Peräsin ammuttiin rikki, niin ettei Nadukta enään voinut perän pitämisellä muuttaa suuntaansa. Molempien rekattien kansista ja märssyistä ammuttiin tärkeänä hetkenä pyssyn laukaisemia, jotka haavoittivat monta.

Nyt oli Sjöstjerna voittanut päätarkoituksensa, kun oli päässyt vihollisensa ohitse, ja nyt oli hänellä aava meri edessään, vaikka hänen tosin oli vielä mennessänsä kestäminen tuimaa ammuttua. Mutta sittekuin hän huomasi Naduktan peräsimen häviön, päätti hän käyttää hyväksensä etuansa ja pakoittaa vihollistansa vaikenemaan tahi ajaa se karille, ellei hän saisi sitä laskemaan lippuansa. Hän käänsi siis ja kulki vihollisen vanavedessä, antaaksensa sille uudestaan takaapäin, täydeltä laidalta pitkin alusta.

Niinpian kuin venäläinen päällikkö huomasi kadottaneensa peräsimensä, koetti hän purjeita tempuellaan kääntää laivaansa, taasen saadaksensa laitaa päin. Mutta Ulla Fersen ennätti hänen ja piti, vitkaisen käännöksen aikana, entisen asemansa. Vielä kerran pyhkiivät hänen hävittävät luotinsa pitkin vihollisen kantta ja patteria.

Äkkiä teki Naduktan päällikkö uuden päätöksen. Yht'aikaa kokosi hän kaikki purjeensa ja laski ankkurin. Silloin pysähtyi mahdottoman suuri rekatti ja alkoi kulkea perittäin. Sen perä-kannelle kokoontui melkoinen miehistö, ja kaikki olivat valmiit iskemään, jos vaan onnistuisi päästä Ulla Fersen'in kiinni. Sitä paitsi sai Nadukta, tuulen avulla, sen asennon, kuin tahtoikin, nimittäin kulkuväylän poikki.

Mutta Sjöstjerna, joka heti huomasi tempun ja ymmärsi sen tarkoituksen, ei jättänyt asemaansa, vaan pysyi, etupurjeet takaperin, vihollisensa takana, ja ampui sieltä yhä kiivaammin. Tämän ammunnan seuraus oli kauhistava. Perä-masto ammuttiin ensin poikki ja sitä seurasi suurmasto.

Vaikka oli ohjaton ja oli kadottanut paljon väkeä, teki venäläinen päällikkö vielä yhden kokeen, päästäksensä tuskallisesta tilastansa. Hän laski toisen ankkurinsa, sen avulla voidaksensa kääntää laitaa viholliseen päin. Mutta ennenkuin tämä oli tehty, keskellä luotien rämsyä, sattui päällikön kupeesenkin luoti ja hän kaatui toisten haavoitettujen ja kuolleiden joukkoon, veriselle kannelle. Silloin laskettiin venäläisen laivan lippu.

Niinpian kuin Sjöstjerna näki vihollisen lipun vaipuvan alas, laski hän veneensä vesille tutkistelemaan saalistansa. Itse hän ohjasi laivansa niin likelle, että keulakaransa ulottui sen peräpeilin ylitse. Tästä hän näki tappion, jonka hän oli saattanut venäläiselle rekatille. Pitkin kantta oli kuolleita ja haavoitettuja. Jäänyt miehistö seisoi hämmästyneenä, tietämättä mitä tehdä. Niinpian kuin Ulla Fersen'in veneet ehtivät Naduktalle ja valtausmiehistö nousi sen kannelle, laskivat venäläiset aseensa. Luutnantti, joka komensi valtaus-miehistöä, juoksi perälle päin, Sjöstjernan mennessä laivansa nenään päin, sen keulakaralta antamaan tarpeellisia käskyjä.

Kun luutnantti hyppäsi lippukirstulle, puhutteli häntä venäläinen upseeri, joka makasi verisenä hänen edessään: "Saanko puhutella kapteeni Sjöstjerna? Minä olen Naduktan päällikkö. Viekää minut voittajani luo!"

Ihmetellen ruotsalaista puhetta, jota haavoittunut puhui, kysyi luutnantti häneltä. "Oletteko ruotsalainen, kun puhutte meidän kieltämme?"

"Minä olen virolainen," vastasi hän. "Nimeni on Gyldenstubbe."

"Ah, te olette varmaan paroonin poika!" sanoi luutnantti. "Me olemme päässeet teidän perheenne tuttavuuteen."

Luutnantti ilmoitti asian Sjöstjernalle. Tämä käski että parooni Gyldenstubbe, sekä kaikki upseerit ja se osa miehistöä, joka ei ollut haavoitettu, vietäisiin Ulla Fersenille. Haavoitetut, paitsi päällikkö, vietäisiin rantaan Naduktan veneissä, joihin Sjöstjerna komensi kuhunkin neljä soutajaa ja perämiehet haavoittumattomista vangeistaan.

Ruotsalaisten häviö oli ainoastaan, kaksi kuollutta ja kaksitoista haavoitettua, ja niiden haavat oli jo sidotut, kun vertavuotava venäläinen rekatin päällikkö tuotiin laivalle. Sjöstjerna käski viedä hänen kajuttaansa, ja jätti hänen lääkärinsä hoitoon.

Sillä välin oli kuitenkin yksi venäläinen vene toisensa perästä, verisine lastineen, saanut mennä rantaan. Ruoka- ja muut tarve-varat, jotka Ulla Fersenille kelpaisivat, muutettiin Naduktasta sille. Kun

tämä oli tehty, palasivat ruotsalaiset veneet. Pieni vene, muutamane ravakkoine miehineen, jäi kuitenkin vielä valloitetulle laivalle viimeistä toimitusta tekemään, Ulla Fersenin kääntäessä keulaansa pohjoiseen päin.

Niin pian kun venekin oli nostettu laivaan, kiiti Ulla Fersen pohjoista kohden. Kun se oli ehtinyt parin kanuunan kannon matkalle, alkoi tumma savu tunkeuta Naduktan kanuunain rei'istä. Hetken kuluttua kurkisteli niistä punaisia tulen liekkiä. Ne hyppivät leimuellen mastoihin päin, ja kun ne vihdoin tarttuivat taklaukseen, kiitivät ne sähisten tervattujen köysien ja tankojen välillä, kunnes tuo suuri laiva muuttui yhdeksi ainoaksi tulen paljoudeksi, joka juhlallisesti keijueli aalloilla. Loistavan näytelmän lopetti pamaus, joka lennätti leimuavat pirstaleet ja kekäleet pitkin ympärillensä, niin että ne, pudotessaan mereen yht'äkkiä sammuivat.

Sjöstjerna järjesti nyt voittamansa saaliin ja laittoi rekatin uudestaan sota-kuntoon. Vangit — niitä oli noin sadan vaiheille — vietiin rekatin alimmaiseen huoneeseen, jossa niitä tarkasti vartioittiin. Tyhjiksi ammutut kanuunat ladattiin uudestaan, ja vahingot, joita Ulla Fersen oli kärsinyt köönsensä ja tankojensa suhteen, korjattiin Naduktasta otetuilla varoilla.

Uhkeana riensi sitten Ulla Fersen uutta kohtausta vastaan. Toinen rekatti oli nimittäin pohjoisesta päin joutunut kahden meri-penikulman matkalle, kun Ulla Fersen oli purjehtinut niin pitkälle salmen suussa olevasta karista, että sai kulkea mitä suuntaa tahtoi, tarvitsematta pelätä molemmin puolin olevia sala-luotoja. Hän koki pysyä niin paljon idässä kuin mahdollista, ja voi paremmin purjehtia laitavastaista, kuin vastustajansa, jonka tähden hän voikin risteilemättä päästä Viaporiin saakka, kun venäläisen rekatin jo Porkkalassa täytyi tehdä risteily-käännöksen.

Nyt alkoi kilpurjehdus, jossa pian nähtiin, kuinka paljoa etevämpi Ulla Fersen oli. Venäläinen rekatti, joka etäältä oli nähnyt kumppaninsa kohtalon, ei nähtävästi ollut halullinen alkamaan taistelua voittajattaren kanssa. Sentähden se liian myöhäiseen kääntyi toiselle keulalle estämään Ulla Fersenin kulkua, ennenkuin se jo oli ehtinyt niin pitkälle etelään päin, että se, muitta esteittä, voi toivoa ennen aamua pääsevänsä Viaporiin.

Sjöstjerna puheli lääkärinsä kanssa, kuullaksensa kuinka haavoittunut parooni jaksoi. Lääkäri vakuutti hänen pelastuvan kosk'ei haavat olleet vaarallisia.

"Voinko minä käydä hänen luonansa, ettei hän siitä tule levottomaksi?" kysäsi Sjöstjerna uudestaan.

Lääkäri myönsi sen ja Sjöstjerna astui sisälle. Kun hän heitti silmäyksensä hyttiin, oli häntä vastassa voitettun valeat kasvot. Hän oli hyvin sen henkilön näköinen, joka ruotsalaisen sotilaan sydämmelle oli kalliista kalliin. Tuo vaalevuus ja kärsivä näkökin lisäsivät Sjöstjernan liikutusta. Parooni huomasi tämän, kun he katselivat toisiansa.

"Jos te haluatte jotain, parooniseni," alkoi Sjöstjerna "jota minä voin tehdä, niin minä pyydän teidän sitä mainitsemaan."

"Vasta joku tunti sitten," vastasi haavoitettu, "lähdin vanhempieni luota, siellä minulle puhuttiin niin paljon teidän jalomielisyydestänne, että ainoasti yhdessä kohden löydän lohdutusta onnettomuudessani, siinä nimittäin, että te olette voittajani. Muuten minä tarvitsen teidän luottamustanne; ja mitä minä voin sanoa teille, vaikuttaa ehkä tulevaisuuteenne."

Hieno puna levisi Sjöstjernan kasvoille, ja hän painoi äkkiä silmänsä alas.

Parooni jatkoi: "Minä kiitän teitä jaloudestanne vanhempiani ja siskoani kohtaan!" Hän kurotti esiin kätensä. Sjöstjerna tarttui siihen liikutuksella ja laski sen hänen rinnallensa.

"Te tarvitsette hiljaisuutta," sanoi Otto Sjöstjerna, "ja jahka vaan ehdimme Viaporiin, käyn itse etsimään teille huonetta ja koen laittaa niin että saatte hoitoa ja lääkärin apua, jotka teille ovat tarpeen. Hartaasti toivon teidän niin parantuvan, että vapaasti saan kanssanne puhella. Tottahan senkin päivän pian ehdimme."

Hän palasi kannelle. Vähän puoliyön jälkeen purjehti Ulla Fersen satamaan. Suullinen raportti jätettiin vartijalaivalle, joka oli kaikista ulompana, ja kepeästi käännähtäen riensi rekatti päällyslaivan ohitse ja laskeui ankkuriin vähän mutkan päähän siitä.

VIII.

Höglannin taistelun jälkeen oli Ruotsin laivasto rauhallisesti ankkurissa Viaporin edessä, ja venäläinen, joka oli toista vertaa suurempi, asettui Räävelin edustalle. Ainoasti pieniä risteilijöitä kummaltakin puolen kiisteli toisiensa kanssa, tutkimaan vihollisen asemaa ja häiritsemään sitä. Pikapurjehtija Ulla Fersen oli etenkin yhtämittäa liikkeellä. Joka kerta kuin se onnellisesti palasi laivastoon, oli se kestänyt jonkun uuden seikkailun. Sen päällikkö kävi aina, kun siihen sai tilaisuutta, Helsingissä, tervehtimässä haavoitettua parooni Gyldenstubbea, joka oli sinne muutettu, yksityisen talossa saadakseen parempaa hoitoa ja mukavuutta.

Joka käynnillä oli parooni yhä parantunut ja, eikä aikaakaan, oli hän tykkönään saanut takaisin terveytensä. Kun Sjöstjerna eräänä päivänä tuli hänen luoksensa, astui hän odotettua ystäväänsä vastaan. Molemmat nuoret miehet olivat nimittäin sitouneet ystävyyden liittoon, joka molemmille tuntuikin kalliilta.

"Minä olen saanut kirjeen kotoani," sanoi parooni, "ja toivon pian sinne pääseväni. Isäni, joka, en tiedä miten, on päässyt herttuan suosioon, on kirjoittanut hänelle, ja H.K.K:tensa on myöntänyt, että minä saan kunniasanallani palata kotiin, kun nyt taas olen ihan terve."

"Sydämmestäni toivon teille onnea," sanoi Sjöstjerna. "Onko tämä siis viimeinen kerta, kun näen teidät, paroonini? Yöllä minun taasen täytyy tehdä risteily Kotkaan ja Teeriluotoon päin. Jos nyt olisin saanut käskyn mennä länteen päin, niin olisin pyytänyt luvan saada saattaa teidät Hiidenmaalle."

"Silloin en olisi päästänyt teitä, ennenkuin olisitte poikennut Marienhageniin," lausui parooni. "Mutta nyt matkustan Pietarin kautta."

"Pietarin kautta!" kertoi Sjöstjerna. "Jos minäkin kerran pääsisin Pietarissa käymään! Minun olisi siellä etsiminen tietoja, jotka elämälleni ovat suuresta merkityksestä."

"Toivonpa saavuttaneeni teidän ystävyytenne," sanoi parooni. "Esittelisimpä siis teille, että uskoisitte minulle, mitä tietoja sieltä etsisitte. Jos ne teille ovat tärkeitä ja rakkaita, niin voisitte olla vakuutettuna siitä, että minä panen kaikki voimani liikkeelle, voidakseni niitä teille hankkia. Mutta istukaamme. Voinpa teille sanoa, että, ellen erehdy, ovat ne tiedot, joita te etsitte, meidänkin perheellemme tärkeitä, ja minulla on syytä arvata, että meidän perheittemme asiat sangen lähelle koskevat toisiinsa."

"Minuunkin on semmoinen aavistus tunkeunut," virkkoi Sjöstjerna. "Sentähden suonette minun ilmoittaa teille mitä tiedän vanhemmistani. Isäni oli erinomaisen taitava meriupseeri, ja oli hankkinut itsellensä välttävän varallisuuden. Minulla on vieläkin hänen taitavuutensa todisteeksi mitä tarkimpia karttoja, etenkin Suomenlahdesta, joita hän itse on piirtänyt. Kummallista kyllä, olen huomannut, että hän on jättänyt Hiidenmaan karttaan piirtämättä siellä olevan salakarin. Se on sama kari, jonka ympärillä me sodimme. Mutta siitä ei nyt. Isäni vähäisellä maatilalla Bleking'essä asui eräs hänen sisarensa, joka vieläkin elää. Häneltä olen saanut ne tiedot, jotka minulla on, ensimmäisestä lapsuudestani. Hän kertoi, että minä olin ainoasti parin kuukauden vanha, kun minä imettäjälleni tuotiin Ruotsiin. Tuo vaimo oli epäilemättäkin venakko, sillä hän ei ymmärtänyt meidän kieltämme, ja kuoli ennenkuin oli oppinut sitä puhumaan. Vieras herra, joka oli saattanut meidät meren ylitse, jätti, paitsi meidät, tädilleni kirjeen, joka on näin kuuluva."

Sjöstjerna otti lompakostansa taitetun paperin ja luki:

Pietarista Heinäkuun 9 p:nä v. 1766.

Rakas sisareni!

Epäilemättäkin kummeksit, kun nyt, lähes kahden vuoden päästä, näin odottamattomalla tavalla saat minulta tietoja. Mutta tiedän varmaan, että juuri nämät tiedot ovat sinulle rakkaita. Minä lähetän sinulle poikani. Hänen nimensä on Otto. Nyt olen vuoden ollut aviomiehenä, ja olisin vielä onnellinen isäkin, jos ei salaiset ja sekasortoiset seikat, keisarittaren vaihtelevan mielen nostamina, pakoittaisi minun pitämään avioliittoani salassa. Niin pitkälle on käynyt, että vaimonikin on minulta otettu. Mutta minä olen tehnyt päätökseni. Saadakseni poikani turvaan, lähetän minä hänet sinun luoksesi, kun itse koen rakastettuani pelastaa. Kokeeni ei ole vaaratta, mutta rakkaus ja toivo suovat minulle intoa ja minä voitan viholliseni hyökkäämällä äkkiarvaamattansa heidän päällensä. Toimita nyt kuitenkin, että poikani kirjoitetaan seurakuntamme kirkon kirjoihin. Pian toivon tapaavani sinun ja tutustuttaa sinun Ulrikani kanssa. Uskollinen veljesi.

Adolf Sjöstjerna.

"Kuitenkaan ei isääni milloinkaan kuulunut tulevaksi. Kaikkien tiedustelemisemme uhaksi emme ole saaneet muuta tietää, kuin että hän, vähän jälkeen tämän kirjeen kirjoittamisen, oli laivalla lähtenyt Pietarista. Hänen nimensä tunnettiin kyllä hovissa; mutta emme ole vielä tavanneet ketään, joka olisi

tuntenut hänen avioliittonsa ja puolisonsa kohtalon."

Parooni, joka mitä suurimmalla tarkkuudella oli kuunnellut Sjöstjerna, vaipui syviin mietteisiin. Vihdoin sanoi hän. "Varmaankin meidän kohtaloillamme on läheinen yhteys, sen mukaan kuin ennen olen kuullut ja mitä te äsken puhuit. Mutta minä pelkään ett'ei niiden selitys oikein ole mieliksemme. Sen mukaan kuin minä voin päättää, oli varmaankin isänne sama Sjöstjerna, joka voitti tätini rakkauden ja oli syynä hänen onnettomaan kohtaloonsa. Olettehan kuullut että hän tuli mielipuoleksi ja kuoli Dagerortin valotornissa."

Sjöstjerna vaaleni ja kiinnitti parooniin tuijottavan katseen. "Hänkö siis olisi ollut äitini!" puhkesi hän sanomaan.

"Se ei voi olla mahdollista," virkkoi parooni. "Hän oli keisarittaren hovineiti ja ruhtinas Palitkin'in kihlattu. Keisaritar oli jo määrännyt heidän häääpäivänsä, kun tätini rakastui ruotsalaiseen meriupseeriin, jonka nimi oli Sjöstjerna. Isäni, joka oli vanhempi veljensä, vei hänen heti pois Pietarista ja semmoisesta rakkaudesta, jonka asianhaarat pakoittivat loppumaan. Minä luulisin että Sjöstjerna jo ennen oli ollut naimisissa ja sentähden olisi lähettänyt poikansa Ruotsiin, kätkeäkseen tämän vanhemman liittonsa eli mikä syy hänellä lienee ollut. Tätini kuoli ainakin naimatonna heti kotiin tulonsa jälkeen. Muuan laiva joutui nimittäin Hiidenmaan luona haaksirikkoon, hän luuli hulluudessaan yhden ruumiin, jonka tuuli toi rantaan, muka tuntevan rakastetuksensa, ja hyökkäsi epätoivoissansa tästä näöstä, joka teki hänen mielensä vian täydelliseksi, eräästä tornin akkunasta mereen."

Sjöstjerna näytti olevan syvästi liikutettuna näitä onnettomuuksia kuullessaan. "Kummalista," huudahti hän, "jos he kuitenkin olisivat vanhempani, haaksirikkoinen ja mielipuoli! Mitenkä te voitte luulla, parooni, että isäni olisi jo ennestään ollut naimisissa? Se ei olisi ollut hänen käytöksensä ja luontonsa tapaista; siitä olen varma."

"Mutta se, jonka voin teille vakuuttaa," alkoi taasen parooni, "on että tätini oli naimaton, eikä minulla ole aihetta luulla, että hänellä olisi ollut perillistä. Muuten hän oli melkein vieras perheessämme, eikä hänellä oikeastaan ollut oikeutta kantaa meidän nimeämmeäkään. Tietäkää, että isäni äiti, jouduttuansa leskeksi, meni naimiseen erään ruotsalaisen kreivi Fersen'in kanssa. Parin kuukauden kuluttua tehtiin avioliitosta ero, kun kuultiin, että kreivi ennestään oli naimisissa Ruotsissa. Iso-äitini muutti silloin Marinenhag'iin asumaan. Siellä syntyi onneton Ulrika, se oli tyttären nimi."

"Ulrika!" kertoi Sjöstjerna, "Ulrika!" Ja hän kutsuttiin isänsä jälkeen Fersen'iksi.

"Hänellä ei oikeastaan ollut oikeutta käyttää sitä nimeä. Hän sai sentähden meidän nimemme."

"Ja tämä onneton nainen," kysäsi Sjöstjerna, "eikö hän olisi äitini! Kuitenkin, nimi Ulrika Fersen! Tätini on joskus maininnut sen. Hän oli sen kuullut isältäni."

"Mutta isännehän oli kaksi vuotta ollut poissa kodistanne ja sisarensa luota, kun te synnyitte," muistutti parooni. "Hän oli siis jo ennen maininnut Ulrika Fersen'in nimen! Ehkä tätini nimi oli Ulrika, ei hän kuitenkaan kutsunut itseänsä Fersen'iksi, kuten jo sanoin, ja täytyi isänne siis vasta myöhemmin hänet tavata ja saavuttaa hänen rakkautensa; sillä sill'aikaa oli hän ruhtinaan kanssa kihloissa."

"Minun täytyy saada valoa tästä epäselvyydestä." sanoi Sjöstjerna. Minun on itse käyminen Pietarissa. Keisarittaren hovissa löytyy epäilemättäkin joku, jolla un tarkempia tietoja asiasta."

"Minä koen tutkia asiaa," vastasi parooni. "Siihen voitte luottaa. Minä laitan teille ne tiedot, kuin mahdollisesti voin saada kokoon."

Sjöstjerna nousi ylös ja alkoi levottomasti kävellä edes takaisin lattialla. Vihdoin sanoi hän: "Velvollisuuteni estää minun nyt antaumasta näille epäselville unelmille. Minä saan niistä kylläksi tekemistä jahka sota loppuu."

"Teidän täytyy luvata minulle, silloin käydä Marienhag'issa. Jos emme saakaan olla sukulaisina, löydätte aina minun rinnassani veljellisen ystävyuden. Jos taasen asia olisi niin, kuten te näytte luulevan, että, nimittäin, minun tätini olisi teidän äitinne, silloin, sen tunnustan vakaasti, lepää synnyllänne varjo, joka meidän perheellemme olisi kahden verran surettavaa, siksi, ettei teidänkään ruotsalainen sukutaulunne olisi laillista ja toden-peräistä."

Tumma puna levisi Sjöstjernan kasvoille. "Isäni kirjoittaa puoliosostansa," sanoi hän, "eikä rakastajattarestansa. Aviollista syntyperääni ei ole kukaan kotimaassanikaan epäillyt ja minä toivon, että, minkä nimen äitini kantoikin, se vielä todistetaan."

"Kapteeni Sjöstjerna," keskeytti parooni, "minäpä juuri sitä toivonkin. Isänne menetystä tätini kanssa

tuskin käynee hyväksyä. Mutta kun en luule sen olleen rikksellista, älköön sitä kovasti tuomittako, etenkin semmoisessa hovissa, jossa sydäminen oikeus aina pidettiin vähemmin pyhänä, kuin soveliaisuuden."

"Tulevaisuuden toivon sen selittävän," vastasi Sjöstjerna. "Onnea matkalle, herra, parooni. Minä pyydän teidän viemään terveiseni — — — vieraileni Ulla Fersenillä."

Ystävät erosivat.

IX.

Jo aikaisin alkoivat syysmyrskyt tänä vuonna raivoella Dagerortin ympärillä. Mahtava valo-torni levitti aalloille oppaista valoansa yön pimeydessä, mutta yhä harvenivat laivat, jotka sitä tarvitsivat. Valpas vartija ei milloinkaan unhoittanut sytyttää tulta, samassa kuin aurinko laskee maillensa. Kuten ennenkin kävi parooni Gyldenstubbelle melkein joka päivä niemekkeen kolkossa rakennuksessa. Mutta syvän surun tuska häntä, raskautti siitä asti, kuin hän Ulla Fersen'in ja Naduktan taistelun jälkeen, maalle tuoduilta haavoitetuilta oli saanut murehduttavan tiedon, että parooni Reinhold oli pahasti haavoitettuna joutunut vangiksi.

Neiti Natalia seurasi halusta isäänsä torniin, johon nyt hänen sydämiensä merkellisimmät muistot olivat kiinnitettyt. Usein hän ikävyydellä katseli ulapalle, ja hänestä oli omituista huvia, katsella ohi kiitäviä purjeita, ja vanhalta vartijalta pyytää selityksiä niistä. Oli kuin, jos hän aina olisi toivonut saavansa kuulla odottamiensa sanoja: tuolla on tuo kaunis ruotsalainen rekatti. Jota autiomaksi ja kolkommaksi meri kävi, sitä innokkaimmiksi tulivat hänen kysymyksensä. Mutta Ulla Fersen ei tullut hänen vakoilevien silmiensä näköpiiriin.

Oli lokakuun päivä. Parooni ja Natalia katselivat kuinka myrsky raivosi ulapalla. Sen ulvoessa ja kirskuessa tornin ympärillä, tyrskyivät aallot raskaasti ähkyen niemekettä vastaan ja pirskoittivat kuohuansa rannalle. Ulommalla kiersivät pyryävät vesi-paljoudet semmoisella raivolla, että näytti mahdottomalle ihmisluoman voivan kestää irti-päästettyjen luonnon-voimien hurjaa taistelua. Ja kuitenkin näkyi etäällä, niin kaukana että silmä tuskin voi erottaa, musta piste kuohun keskellä, laiva, kuitenkin purjeitta, tuulen ajamana liikkuen Suomen saaristoa kohden.

"Isäni," alkoi neiti, "eikö sota lopu, kun vuoden aika on niin myöhäiseksi tullut, ja talvi pian valloittaa maat ja meret?"

"Päivä päivältä vartoomme laivastomme lähtevän Räävelistä Kronstadt'iin," vastasi parooni. "Ruotsin laivaston luullaan talveksi jäävän Viaporiin."

"Sinne jää siis Ulla Fersenkin," tuumi Natalia.

"Ajatteletko sinä taasen häntä," sanoi parooni pahoillaan. "Hän on saattanut meille niin paljon onnettomuuksia, ettemme milloinkaan voi niitä unhoittaa. Kuinka vähältä kävi, ettei hän tappanut Reinholdiakin."

"Ei kapteeni Sjöstjernan tarkoitus ainakaan ollut paha," sanoi impi. "Päin vastoin Reinholdin piti estämän hänen matkaansa. Mutta ovathan molemmat täyttäneet velvollisuutensa, kuni urhot ainakin. Reinholdin häviö ei ole vähentänyt hänen urhollisuuttansa eikä halventanut hänen kunniaansa. Sen te olette itse sanonut, isäni. Ja onpa hän jo kirjoittanut parantuneensakin."

"Hänen haavojensa kaltaisia ei milloinkaan tykkönään paranneta," sanoi vanhus. "Minä en sitä voi nuorelle ruotsalaiselle antaa anteeksi. Hän on meidän perheemme kovan onnen kokooja, etenkin jos asia on niin, kuin olen ruvennut luulemaan."

"Teihin on syttynyt väärä luulo, isäni, hyväntekijäämme kohtaan, sitä miestä kohtaan, joka vankeutemme aikana osoitti meille niin suurta hyvyttä. Sanokaa, isäni, miksi hän ansaitsee tyytymättömyyttänne?"

"Hän on saattanut meille pelkkiä onnettomuuksia ja hänen synty-peränsä, jos se on kuten pahaa pelkään, tekee meidän yhteytemme erittäin pakolliseksi ja vastenmieliseksi."

"Eikö hän siis olekaan ruotsalainen aatelismies, isäni? Eli mitä te tarkoitate noilla salaperäisillä puheillanne hänen synnystänsä?"

"Ehkä olen tehnyt väärin, Natalia, kun en selvemmin ole sanonut sinulle mitä pelkään. Nyt sen te'en. Jos ei aavistukseni ole turha, niin on hän meidän heimolaisemme; mutta rikos on antanut hänelle elämän ja sepä juuri repäiseekin ylitse pääsemättömän juovan meidän välillemme. Tiedä, Natalia, minä pelkään hänen olevan äpärän, tosin meidän vertamme, mutta kuitenkin semmoinen, jota ei kirkko eikä yhteiskunta laillisesti tunnusta."

"Jumalani!" huudahti neiti. "Ketkä ovat sitten hänen vanhempansa?"

"Sisar-puoleni Ulrika oli hänen äitinsä. Kihloissa ruhtinas Palitkin'in kanssa, petti hän tämän liiton. Ruotsalainen aatelismies Sjöstjerna oli hänen viettelijänsä, ja hänen rikoksensa sukunsa ikivanhaa kunniaa kohtaan, synnytti sen nuorukaisen, jonka me vankeutemme ajalla opimme tuntemaan. Kun vein onnettoman Ulrikan Pietarista, en luullut hänen olevan äidin. Hulluutensa aikana hän sen kuitenkin ilmoitti, yhä huutaessaan lastansa. Oi onnetonta! Vieläkin vapisee sydämmeni kauhusta, kun muistan hänen hirmuista loppuansa. Mutta rauha hänen muistollensa! Aikoja sitten olin antanut hänelle syyllisyytensä anteeksi ja jo ennenkuin tuo rikoksellinen joutui haaksirikkoon ja kuoli juuri tällä rannalla, olin antanut hänelle takaisin kaiken veljellisen helleyteni ja raukkauteni, ehkä jo oli myöhäistä pelastaa hänen järkeänsä. Minä luulin kuolon rauhaisuuden jo aikoja sitten laskeuneen hänen haudallensa ja muistollensa; kun yhtäkkiä, ikäänkuin pahojen henkien kutsumana, hänen häpeänsä synnykki tulee meidän keskellemme, tekee meidät vangiksi, eikä säästä poikani vertakaan! Sallima, lapseni, sallima vain on pelastanut meidät vihollisiemme käsistä ja sallima vain on säästänyt Reinhold'in hengen."

"Sananne ovat kauheita, isäni," sanoi Natalia surullisen vakavasti katsellen vanhusta. "Mutta mitä puhunettekin häpeästä ja arvottomuudesta; varmaa on, että Otto Sjöstjerna on kunnian mies, sivistynyt, jalo ja hellätunteinen mies. Te ette voi olla hänelle antamatta kunnioitustanne."

"Minä tosin, häneen yksin katsoen, suon hänelle kunnioitukseni ja myönnän muutenkin hänen ansionsa hyvyden, mutta hän ei sovi meidän keskuudellemme, meidän perheellemme. Hänen syntynsä on häneen painanut epäkunnian merkin. Ja sinä, Natalia, kuule mitä isäsi sinulle sanoo! Onneton sisareni on so'aissut nimensä ja siten itse sen pyhäissyt sukutaulustamme. Mutta ketään muuta sukunsa häpäisijää siihen ei panna. Jos et sinä, Natalia, rupea kreivi Telepnoff'in vaimoksi, en tahdo sinua siksi pakoittaa. Mutta kukaan, joka ei ole puhdasta sukua, älköön sinua pyytäkökään."

Natalia katseli isäänsä rauhallisesti, mutta uljaasti ja suoraan. Tämä silmäys soi hänen muuten lempeille kasvoillensa erittäin omituisen, mutta miellyttävän näön. "Minä olen tyytyväinen isäni," sanoi hän, "jos ei pakko vaan sido kättäni sydämmeni uhaksi. Salli minun elää ja kuolla sinun sivullasi, rakas isäni. En milloinkaan nurkuele, kun vaan tiedän, ett'ei kukaan tempaa minua lapsuuteni kodista."

Vanhus käveli edes takaisin salissa. Tyytymättömyys valtasi hänessä, mutta hän oli vaiti.

Nyt kuului joku astuvan tornin portaissa. Isä ja tytär katsoivat ovelle päin. Vitkaan astui saliin nuori, kalvea soturi. Hän ojensi kätensä ja — huudahtaen: "Reinhold!" riensivät isä ja sisar häntä syleilemään.

"Äidiltäni kuulin, että olitte valotornissa," sanoi nuori parooni, "ja minä kiirehdin teitä molempia tapaamaan täällä. Nyt olen taasen terve ja olen kunniani sanalla saanut lähteä kotiin. Minä olen nimittäin luvannut, etten enään tässä sodassa palvele Ruotsia vastaan."

"No, sittenhän jäät meidän luoksemme!" huudahti isä. "Nyt toivon saavamme elää yhdessä kaikessa rauhallsuudessa sotatoimiin puuttumatta."

"Jään minä tänne muutamaksi päiväksi," sanoi Reinhold. "Onnettomuuteni, että minä voitettiin ja että kadotin Naduktan, ei ole vähentänyt keisarittaren suosiota minua kohtaan. Minä matkustan pian Italiaan ja saan Välimeressä toisen laivan päällikkyyden."

Vanhus ei näyttänyt tyytyneeltä, mutta virkkoi kuitenkin: "Siellä et ainakaan tapaa samaa vihollistasi."

"Muistutattepa minua, isäni," sanoi Reinhold, hymyillen, "että minulla on terveisiä teille kapteeni Sjöstjernalta. Minä olen hänessä oppinut tuntemaan urhoollisen ja taitavan upseerin ja jalon ihmisen."

Vanhan paroonin katse synkistyi. "Todella olisi meille ollut onnellisempaa," sanoi hän, "jos toisin olisimme oppineet hänet tuntemaan."

"Se luulo, jonka ilmoititte minulle yöllä viimein täällä käydessäni, isäni, ei ollut ihan turha. Sjöstjerna on minulle uskonut elämänsä vaiheet ja kohtalot, ja minä olen pyynnöstänsä tiedustellut asioitansa Pietarissa. Te ette ole ilmoittanut, isäni, että Ulrika tädillä oli poika."

"En olekaan, Reinhold," tunnusti vanhus; "en tietänyt sitä ennen, kuin hänen olin vienyt häpeänsä

onnettomasta todistuksesta. En tahtonut vetää näkyviin sen häväistyksen muistoja, jotka ovat perhettämme kohdanneet. Kuinka voin aavistaa, että tuo häpeän sikiö kasvaisi omaa poikaani voittamaan!"

"Isäni," alkoi taasen Reinhold, "Luojan sallimat ja sodan laki ovat asettaneet Oton ja minun toistamme vastaan. Hän on käyttäynyt jalosti ja arvollisesti ja niinpä minäkin. Täytyy tunnustaa, että jos jokin hänen syntyänsä sokaisee, niin on hänen sielunsa aateli sen soaistuksen puhdistanut."

Taivaallisen katseen sai Reinhold sisareltansa.

Vanhus vain pudisti päätänsä. Sitten sanoi hän vitkalleen: "Minä säälin häntä. Mutta minä kiitän Jumalaa ett'emme enään joudu hänen yhteyteensä. Sillä minun päätökseni on vakaa ja järkähtämätön: minun perheeseni älköön kukaan pyrkikö, jonka syntyä ja oikeutta ei laki ja kirkko pyhitä ja myönnä."

"Minun ei sovi riidellä isääni vastaan," sanoi Reinhold. "Mutta minä toivon, ett'ei tämä päätös vain olisi äkkinäinen, eikä olisi syynä mihinkään onnettomuuteen."

Parooni heitti pelästyneen katseen tyttärensä, "Natalia!" sanoi hän tuskallisella vakavuudella, "Natalia! — Ei, sinä et saata surua isäsi harmaille hapsille."

Nuorta impeä väristytti isän synkät sanat. Mutta hän oikaisi vartalonsa, katsoi häntä arvollisesti silmiin ja sanoi päättävästi, lumentapaisen vaaleuden yhä enemmän levitessä hänen kasvoillensa: "Vaikka vapaasti, Jumalan ja ihmisten edessä, itse tahdon vallita sydäntäni, isälleni voin kuitenkin vakuuttaa: minun haudallani ei häpeän varjokaan lepää."

Reinhold katsoi sisarensa yhä innokkaimmin silmäyksin. Hän levitti kätensä ja syleili häntä: "Jalo, uljas sisareni," sanoi hän; "se jolla on voimaa kärsiä kunniansa tähden, se on kylläksi arvollinen itse määräämään sydämensä kohtalon."

Vanhus läheni heitä ja likisti heidät molemmat syliinsä: "Minä siunaan teitä, rakkaat, jalomieliset lapseni! Mutta nyt poistukaamme menneestä ajasta ja sen synkistä varjokuvista nykyisyyteen ja iloitkaamme siitä, että taasen saamme olla yhdessä!"

Kaikin kolmin lähtivät he linnalle. Heidä kietoi joka askeleella tomupyry, ja uhkaavasti karjui myrsky heidän ympärillensä.

X.

Vuonna 1788 oli talvi erinomaisen aikainen ja kylmä. Rannat alkoivat jo jäätyä, eivätkä Suomenlahden ja Itämeren aallot enään kesäisinä ja keveinä leikkineet äärettömän suurella tasangolla, vaan vaahtoisina, raskaina ja jäätyneinä murtuivat ryskyen ja pauhaten toisiansa vastaan.

Perhe Marienhag'illa valmistuikse pian sattuvan erohetken varaksi, ja monet tunnit istui Natalia kyöneleitä vuodattaen ajatellessansa, että sekin, joka, hänen omaisistansa ainoa, käsitti ja hyväksyi hänen sydämensä syvimmän tunteen, pian oli hänen jättävä.

Muutamana päivänä tuli kreivi Telepnoff vieraisin. Hänen ottivat kaikki vierasvaraisesti ja ystävällisesti vastaan, etenkin vanha parooni. Reinhold jonkinlaisella säälin tunteella huomasi hänen onnistumattomat kokeensa, yhä vieläkin toivoessaan Natalian suostuvan hänen tuumaansa.

Mutta Telepnoff'in käytös oli muuttunut. Se oli käynyt synkäksi ja umpimieliseksi. Hänen katseensa oli arka ja levoton. Siinä voitiin helposti huomata pahojen aikeiden tietäminen.

"No vihdoinkin," kertoi hän, teetä kaadettaissa kuppeihin, "on meidän laivastomme purjehtinut Räävelistä. Luultavasti Ruotsin laivasto jää Viaporinsa eteen. Keisarittarella on tuuma sitten antaa maasotaväkensä samota Suomeen piirittämään Viaporin ja ottamaan laivaston. Varmaankin moni vanki tuodaan meidänkin seuduillemme."

"Ei Viaporin eikä laivastoa niin helposti oteta," muistutti Reinhold. "Me olemme tosin saaneet kokoon niin paljon apuvoimia, että meidän laivastomme olisi voinut pidättää ruotsalaisen asemallansa. Mutta kun meidän laivamme ovat palanneet Kronstadt'iin, voivat ruotsalaistenkin purjehtia Karlskrona'an."

"He eivät voi tietää meidän laivastomme lähdestä," väitti Telepnoff, "sillä heidän risteilijöistensä ei mikään ole enään moneen päivään uskaltanut ulapalle. Sitä paitsi tulee tänne pian käsky, että

Dagerortin valotornista tuli pitää sammutettaman."

Vanha parooni säpsähti. "Tuli sammutettaman!" huudahti hän. "Se on mahdotonta. Semmoista käskyä ei milloinkaan voida antaa. Sehän olisi hirmuista. Tulihan on välttämätöntä, ei ruotsalaiselle laivastolle, sillä se on jo kyllä asemaansa jäänyt, vaan kaikille yksityisille, rauhallisille laivoille, jotka ovat liikkeellä ja uskovat henkensä ja omaisuutensa ohjaukselle, jonka meidän valotornistamme toivovat saavansa."

"Mutta te saatte amiraalin käskyn, herra parooni," sanoi Telepnoff kylmästi. "Joku kauppalaiva enempi tai vähempi ei merkitse paljoa, kuin ei vaan Ruotsin laivasto pääse perikadostansa."

Vanhan paroonin kasvoille kuvastuikse mitä syvin närkästys. "Tuon tempun täydellisyydeksi," sanoi hän, "koska näytte sen hyväksyvän, kreivi Telepnoff, puuttuu ainoasti, että sytytetään valetulia rannalle."

"Enpä pidä ensinkään ihmeteltävänä, jos niin tapahtuisi," vastasi Telepnoff. "Sodassa on lupa tehdä mitä tahansa, joka vain on vihollisen vahingoksi."

Reinhold ei virkannut mitään, mutta hän koki katseillansa rauhoittaa innostunutta isäänsä. Paroonitar ja Natalia eivät puuttuneet puheeseen. Mutta jälkimmäinen ei voinut estää halveksimisen katsetta, jonka hän heitti Telepnoff'ille.

Tämä katse koskikin häneen kuni puukon pisto, ja syvä kiukku yhä enemmän alkoi raivoamaan hänessä. "Toivoisinpa, totta vieköön," sanoi hän, "saavani nähdä tuon pöykeän ja uhkean rekatin, joka hinasi meitä vankeina pitkin aaltoja, ja joka hävitti teidän Naduktanne, parooni Reinhold, murtavan keulakaransa ja peräsimensä rantamme kiviin. Minä ottaisin halusta kapteeni Sjöstjernan talooni samoilla ehdoilla, kuin minäkin olin hänen vieraanansa. Meidän pitää aina antaman verta verrasta."

Natalian kasvoilla säihkyi yhä kuumempi rusko. Mutta hän oli vaiti ja lähti huoneesta. Telepnoff myös huomasi ett'ei hän enään ollut kaivattu vieras. Hän otti sentähden jäähyväiset ja lähti pois.

Kun hän oli lähtenyt sanoi parooni pojallensa: "Telepnoff on tänään ollut kovan onnen kantajana. Hän on puhunut totta; voi meitä! Käykö raakuus niin pitkälle, että hallituksemme käsknee käyttämään niin ilkiöntapaisia keinoja kuin valotornin tulen sammuttamisen? Sitä käskyä on toden totta raskas totellani. Ihmisyiden la'it ovat korkiammat ja pyhemmät, kuin yhteiskunnan."

Reinhold näytti huolestuneelta. "Pelkäänpä kyllä," sanoi hän, "että niin raaka käsky on annettu, sillä monikaan meidän mahtavistamme ei vielä tunne mitä sivistyneissä kansakunnissa pidetään velvollisuutena ja ihmisoikeutena. Eivätpä he tietäneet kuinka heidän piti kohteleman ensimmäistä lähettilästä, joka tuli Rääveliin. Maaherra oli jo vangita hänen. Mutta jos suurelle ja nerokkaalle keisarittarellemme ilmoitettaisiin mikä on oikeata ja sopivaa, niin hän varmaankaan ei hyväksyisi tuommoista käskyä, vaan kieltäisi heti sen täyttämisen."

"Niin minäkin luulen," tuumi vanhus, "ja vielä tänä päivänä minä kirjoitan Pietariin, estääkseni tämän käskyn seurauksia."

"Te olitte varomaton, isäni, Telepnoff'in läsnä ollessa," muistutti Reinhold. "Pelkäänpä että me olemme hänestä saaneet vihollisen."

"Minä en voi sitä auttaa. Enemmän tulee kuulla Jumalaa, kuin ihmisiä. Minä menen nyt valotornille katsomaan kuinka sen tuli palaa."

Mutta parooni ei vielä ennättänyt lähteä, ennen kuin kasakka tuli Räävelistä, tuoden mukansa sinetityn kirjeen. Parooni avasi sen ja luki saman käskyn, jonka Telepnoff äsken oli ennustanut. Vaikka se jaloa vanhusta kovin suretti, ei tuskan haivettakaan hänen kasvoissansa näkynyt, vaan hän talletti vai'eten kirjeen ja lähetti kasakan matkaansa, annettuaan hänelle aterian ja juomarahaa.

Parooni Reinhold seurasi isäänsä torniin. Hämy oli jo alkanut ja tuli paloi paraallansa. Vanha Stolpe astui heitä vastaan. Hän katseli äänettömällä ihmeellä ja kunnioituksella pilveä, joka lepäsi molempain näöissä.

Vihdoin sanoi vanha parooni: "Tänne on tullut käsky, Stolpe, että tuli pitää sammutettaman."

"Sitä ei ole sammutettu ainoanakaan yönä kahtena kymmenenä vuotena, joina olen Dagerort'illa palvellut," virkkoi vartija, hänessä ihan oudolla kiivaudella. "Niin kauvan kuin Stolpe elää, luulin, ei kenenkään tarvitse kaivata sen valoa. Nyt se kuitenkin on sytytetty, ja saahan se palaa kunnes se sammuu?"

Parooni oli vaiti.

"Oletteko nähnyt purjehtijaa tänään, ukko Stolpe," kysäsi parooni Reinhold.

"En ainoatakaan," vastasi hän. "Mutta minä tunnen sielussani, että he tulevat."

"Sinulla on aavistuksiasi," sanoi parooni hymyillen lähteissään isänensä pois.

Seuraavana päivänä oli jäähyväis-hetki käsissä. Kyynelein syleilivät vanhemmat poikaansa. Mutta hän lohdutti heitä, vakuuttaen pian takaisin palaavansa. "Minä toivon," sanoi hän, "pääseväni keisarittaren puheille matkustaessani Moskovan lävitse."

"Jos silloin sopisi ilmoittaaasi hänelle meidän valotornimme asian —!" sanoi vanha parooni Akatius.

Reinhold lupasi tehdä parastansa, ja kääntyi sitten Natalian puoleen. "Muista minua sisareni!"

"Sinä olet sydämmeni turva, Reinhold," vastasi hän hiljaa. "Minä muistelen sinua pysyväkseni jalona. Minä ylpeilen siitä, että tunnet sydämmeni etkä pidä sen tunteita halpoina. Jää hyvästi, Reinhold vapauteni suojelija! Tiedänpä, että sinua saan kiittää siitä, että sielullani on oikeus vapaasti ajatella ja tuntea. Sentähden seuraakin vapaa sieluni sinua, missä purjeesi keijuilevatkin, rukoillen sinulle kaikkea mitä parasta, ihaninta ja jalointa on."

"No, Natalia!" kuiskasi hän, "jos hän tulee, kas tässä, minä lasken sinun käteesi ystävytyeni tervehdyksen hänelle. Sano hänelle, että minä kunnioitan, rakastan häntä, en heimolaisuutemme tähden, vaan hänen kunniansa ja meidän molempaimme mielipiteiden tähden. Sano hänelle, että hän on sieluni veli, ja sentähden sallin sinun olla hänen sisarenansa."

Sisar ja veli syleilivät toisiansa. Reinhold tempauksi omaisistansa, ja pian veivät vaunut hänen vieraille maille, uusia kohtaloita kokemaan.

Telepnoffin kertomukset ruotsalaisesta laivastosta eivät olleet perättömiä. Sen asema Viaporin luona kävi yhä arveluttavammaksi. Se oli erioitettuna varoistansa, jonka tähden, jos sen täytyisi viettää talveansa täällä, eikä Karlskronassa, sillä ei ollut toivoa seuraavana vuonna, palvelukseen kelvollisena, ryhtyä sota-toimiin. Sairaus vähensi miehistöä ja ruoka- sekä muiden tarpeellisten varojen puute kävi yhä tuntuvammaksi. Venäläisestä laivastosta ei tiedetty mitään, ja vaikka Ulla Fersen ja laivaston muutkin risteilijät rohkeilla retkillänsä etsivät tietoja, ei niitä kuitenkaan saatu. Marraskuun 8:nä päivänä sai vihdoinkin luutnantti Klint pika-purjehtija Makrilli-jahdillansa lyhyen, näöltänsä mahdottoman käskyn, 48 tunnin kuluttua tuoda tieto missä venäläinen laivasto oli.

Aimo lumipyryllä ja käyttäen kaikkia keinoja, joita taitava merimies voipi keksiä, onnistui hänen, muutamalla luodolla Hollannin lähellä köyhältä kalastajalta, ainoa, joka koko kuukausi sitten oli ollut merellä, saada toivottu tieto, että venäläinen laivasto jo Marraskuun 2:nä päivänä oli mennyt Kronstadt'iin. Tämä tieto herätti mitä vireämmän mielihyvän ja uttamman toimellisuuden Ruotsin laivastossa. Mutta vielä viipyy lähtö 20:teen päivään, jolloin vihdoinkin Ruotsin merivoima, tuo kansakunnan ponnistuksien ja huolien kallisarvoinen ja tärkeä hedelmä, tuulien ja aaltojen yhdistettyjen voimien avulla, kävi etsimään turvapaikkaa kodissansa.

Tuuli oli koillinen ja kova pakkaneen muodosti aalloille sumun, joka esti näkö-alan ja teki luodot ja karit yhä vaarallisemmiksi. Mutta rohkeudella ja taidolla muodosti laivasto osuutensa ja kiitti länteen päin.

Ulla Fersen käskettiin vakoilemistansa pitämään äärimmäisenä laivaston läntisellä siivellä. Sen suunta kulki siis niin likeltä Dagerort'ia kuin mahdollista, voidaksensa varoittaa muita laivoja tämän saaren vaarallisista kareista.

Koko päivä pitketettiin matkaa samaan suuntaan, ja kun aikainen ilta tuli, ko'ettiin jokaisen maston huipusta nähdä Dagerort'in valotornia, että sen ohjauksen mukaan voitaisiin päättää, milloin suunta käännettäisiin etelään päin.

Aurinko oli jo laskenut ja arvaamisien mukaan olisi valotornin jo pitänyt oleman näkyvissä. Mutta ei mikään tuli valaissut aaltoja; synkkä pimeys vain valtasi Vironmaan rannoilla.

Ulla Fersen lisäsi purjeitansa ja kiiti nyt isonmoisen matkan laivaston edellä asian laittaa tutkimaan. Kuitenkin nosti se lyhdyn etumaston huippuun, täten antaaksensa laivastolle merkin.

XI.

Marienhag'issa kävi yksitoikkoinen elämä yhä kolkommaksi. Telepnoff kävi vieraisa, mutta näiden käyntien tarkoitusta epäiltiin. Näytti siltä kuin hän olisi paroonia vakoillut. Sentähden hän otettiin yhä kylmäkiskoisemmasti vastaan.

Eräänä iltana, juuri hämyn tullessa, tuli vanha Stolpe huoneeseen ja pyysi saada puhutella herraansa. Hän ei milloinkaan ennen ollut käynyt linnalla. Oli kuin hän olisi ollut valotornin henki, joka ei voinut hengittääkään sen muurien ulkopuolella. Niin hän oli kiintynyt asuntoonsa ja toimeensa. Hänen tulonsa herätti siis koko talon väessä hämmästyksen.

Parooni vei hänen omaan huoneeseensa. Siellä sanoi uskollinen palvelija, oudon tuskan väristäessä hänen koleata, syvää ääntänsä: "Täällä ei ole asiat oikein, herra parooni. Me olemme vihollisten keskellä. Varmaankin on huomattu, että tuli on palanut valotornissa, vaikka minä olen pannut lautaluokkuja maan puolelle. Tänä iltana en vielä ole sitä sytyttänyt. Minä olen nähnyt sotamiehiä tulevan tänne päin. Varmaankin ne parin tunnin kuluttua ovat täällä, vaikka käveleminen tämmöisellä säällä onkin raskasta."

Parooni löi hämmästyksen kätensä yhteen. "Täällä piilee petos!" sanoi hän. "Epäilemättäkin Telepnoff on asian antanut ilmi. Minne minun pitää menemän? Jos vain voisın saada turva-paikan muutamaksi päiväksi, kunnes poikani ehtisi puhutella keisaritarta!"

Vanha Stolpe oikaisi vartaloansa, nosti leveitä hartioitansa ja sanoi: "Tulkaa valotorniin, parooni! Sinne minä kätken teidät, ett'ei kukaan teitä löydä. Minä tunnen pimeimmätkin loukot muurien lomissa, ja minä takaan, ei mikään vihollinen elävänä niihin pääse."

Parooni hymyili suruisesti: "Minä kiitän sinua hyvästä tahdostasi, Stolpe; mutta tässä kohden on vastarinta turhaa ja mahdotonta. Minä menen kuitenkin valotornille. Ainakin tahdon, että minä siellä vangitaan, jos se olisi keisarittaren käsky. Mene edellä, Stolpe! Minä tulen heti!"

Vanhus lähti pois ja parooni meni puolisonsa ja tyttärensä luo.

Malttavaisuudella, jonka välttämättömyys tässä kohden teki la'iksi, autaui parooni Gyldenstuppe kohtalollensa. Hän ilmoitti omaisillensa lähenevän vaaran ja käski panna kaikki kuntoon matkansa varaksi. Hän luuli nimittäin, että tässä, kuten tavallista, oli kysymys matkasta Siperiaan.

"Minä seuraan sinua," huusi päättävästi paroonitar, joka usein oli kuullut miten semmoiset matkat tehdään, voidaksensa tietää mitä uskollinen puoliso voipi tehdä. "Minä kiirehdin panemaan kaikki kuntoon meille molemmille."

"Äitini, ettehän tyttärtänne hylkää?" huudahti Natalia silmiensä säihkyessä ja heleämmän punan hänen poskillensa noustessa. "Minä seuraan teitä."

"No niin," sanoi parooni. "Tuon rakkautenne todistuksen kyllä arvasin. Valjastettakoon hevoiset vaunujen eteen. Sinä ja Natalia valmistautte matkustamaan vaunuissa. Sotamiehet kyllä pitävät minusta huolen. Vaunut ajettakoon rantaan, jossa niitä ei kukaan huomaa. Sinä ja Natalia odotatte niissä, kunnes nähdään viedäänkö minä todellakin pois. Käskekää Istvan'in, joka on taitava ajaja, ja tuntee tien, ajamaan rantaa pitkin Seele-salmeen asti. Te ehditte sitten päästä lautalla ylitse, ennenkuin sotamiehet vievät minun alas. Matkustakaa sitten kiireesti Pietariin, ja pyytäkää päästä ministerin puheille. Ehkä pelastukseni siten käy mahdolliseksi. Ei kukaan estä kahden naisen matkaa. Mutta jos minä kokisin paeta ja seurata teitä, minua epäilemättäkin etsittäisiin ja olisin siis vaan asiani pahentanut. Kirjoittakaa Reinholdillekin! Ehkä kirje vielä ennättää hänen Moskovassa. Hän sitten kyllä puhuu puolestani keisarittarelle. Jopa rauhoitunkin, häntä ajatellessani."

Parooni otti esiin rahoja ja kalleuksia, joilla paroonitar ja Natalia varustivat itsensä. Välttämättömimmät valmistukset pitempää matkaa varten tehtiin myös häthätää. Sitten sanoi parooni; "Nyt menen valotornille. Olkoonpa se taikauskoa; mutta minä tahdon löytyä siltä tilalta, jolle korkeampi voima on määrännyt minulle elämäni huolien ja toimien vaikutusalan."

Kun vanhemmat ja tytär hetken ajan katkerin kynelein olivat syleilleet toisiansa, ikäänkuin päästääkseen tuskaansa valtoihinsa ja sitten sitä suuremmalla pontevuudella sitä hillitä, lähti parooni eränsä saliin, johon kaikki hänen väkensä kutsuttiin.

Täällä hän nyt ilmoitti hämmästyneille palvelijoillensa sen kohtalon, joka oli häneen sattuva. Hän jakoi lahjoja ja palkintoja itkeville, ja antoi käskyjä ja neuvoja talonsa hoidosta, kunnes hän tahi poikansa joutuisi tilaisuuteen sen hoitoon ryhtymään. Hän antoi myös käskyjä siitä, joka nyt heti oli

tehtävä. Sitten hän lähti valotornille.

Stolpe odotti herraansa veräjällä. Vanhan palvelijan otsalla lepäsi synkkä päättäväisyys, kun hänen vartalollensa lankesi valo lyhdystä, jonka hän oli asettanut tornin oven sisäpuolelle. Vai'eten kumarsi hän paroonia ja näytti häntä valkealla portaita ylös välisaliin. Täällä istuihe parooni sohvalle ja antauti surullisen mielialansa valtaan.

"Nyt minä menen sytyttämään tulen," sanoi Stolpe. "Jos se nyt valaisee viimeisen yönsä, niin tämä yö on oleva minunkin viimeiseni! Minulla on sentähden muutama sana teille puhuttavana, herra parooni, ennenkuin kuolen. Mutta ensin täytyy valotornin tehdä tehtävänsä, ennenkuin minä vapaasti ja käsitettävästi voin ajatella ja puhua."

Hän meni.

Parooni heitti silmäyksen ympärillensä, hämärässä tornin salissa. Kuinka moni merkillinen muisto häntä täällä ympäröi. Mielipuolen sisaren haamu väikkyy nuhtelevin katsein hänen kuvituksessansa. Mutta hän tutki sydämiensä, tarkasti kuluneen elämänsä tapaukset, eikä hänen omatuntonsa vääräksi tuominnut hänen käytöstänsä sisartansa kohtaan, kun hän vei hänen pois viettelijästänsä ja siitä rikoksen sikiöstä, jota hän ei silloin luullut hänellä olevan. Hän oli tehnyt paraan vakuutuksensa mukaan; mutta senkään tieto ei hänelle rauhaa suonut. Jalon, väärin tunnetun nuorukaisen kuva nousi hänen sielunsa eteen. Se oli Otto Sjøstjernan. Tosin hän aavisti, että Ulrikan pojan ja hänen oman tyttärensä välillä oli äänettömien tunteiden vyö sommeltunut; mutta hän ei voinut hyväksyä yhdistystä, joka ei täyttänyt niitä vaatimuksia, joita hän arvonsa ja perityn nimensä nojassa piti oikeutenansa vaatia tyttäreltänsä. Onneton isä voi sentähden sydämiensä etsiä lohdutusta varmasta tiedossa, että aina oli rehellisesti täyttänyt velvollisuutensa. Rikos, josta hän nyt oli syytetty, ei voinutkaan olla rikos syvemmässä merkityksessä: hän oli tehnyt mitä ihmisyyden laki vaati, ja ainoasti jalon päätöksen tieto tässä kohden, antoi hänelle voimaa kestävänsä sitä kärsimystä, joka nyt oli häntä kohtaava.

Vanha tornin vartija palasi toimestansa ja sanoi hänessä harvastaan huomattavalla innolla: "Me olemme tehneet hyvän työn, parooni! Tuolla ulapalla on purjehtija. — Minä näin selvästi valon lyhdystä, jonka se on nostanut mastoon. Tänä hetkenä se siunaa meidän valoamme."

Parooni katsoi ulos akkunasta. Ulkona, tyrskyvien aaltojen hämärässä näkyi lyhdyn valaisema pilkku. Oli mahdotonta tornista katsoen päättää, kuinka kaukana se oli. Ainoastaan sen liikkeistä voitiin huomata, että se läheni koillisesta.

"Vielä siis lohdutus!" huudahti parooni. "Vapauteni viimeisenä hetkenä, te'en kuitenkin vielä hyvän työn."

"Onko viimeinen hetkeni käsillä, herra parooni?" sanoi tornin vartija juhlallisella vakavuudella. "Voinko katsoa olevani kuolemani hetkellä?"

"Ei sinun tarvitse pelätä, ukko Stolpe!" vastasi parooni. "Sinua ei mikään onnettomuus kohtaa. Sinä olet tehnyt tehtäväsi ja totellut minun käskyjäni."

"Minä olen totellut itseäni ja omaatuntoani," puhkesi vartija sanomaan. "Minä olenkin valmis vastaamaan te'oistani. Mutta minä tahdon tietää onko kuolinhetkeni lähellä, sillä ainoasti silloin pääsen valastani."

"Mitä tarkoitat, vanhus?" kysyi parooni. "Mutta — minä en tahdo vietellä sinua valan rikkomiseen. Sentähden sanon sinulle: ole rauhassa. Sinuun ei mikään kova onni kohtaa."

Silloin astui vanhus keskelle salia. "Mutta minä tahdon kuolla," huudahti hän. "Minä kaipaen kuolemaa! Muuten en saa sanoa mitä minun täytyy sanoa."

"Säilytä sinä valasi, Stolpe!" sanoi parooni. "Onhan mahdollista, että minä kuitenkin tiedän, mitä sinä et saa ilmaista."

"Mitä parooni tietää en minä voi arvata," lausui ukko. "Mutta minä tiedän, että valani, jonka vannoin entiselle herralleni hänen kuolinhetkellensä, olen pitänyt ja pidän vatedeskin. Jo siitä asti, kun herrani ruumiin kera aallot minun ajoivat rantaan tuolla niemellä, olette te, parooni, ollut hyväntekijäni ja auttajani. Jo silloin heti näin, ett'en salaisuuteni ilmoittamalla voinut saada mitään hyvää aikaan; sentähden olen sitä uskollisemmasti pitänyt valani ja salannut sen."

"Onneton salaisuus on kyllä tuttu perheessäni!" tokasi parooni. "Sisareni häpeän tietävät lapsenikin."

"Häpeän?" toisti Stolpe, tuimasti närkästyen, "Ei sanaakaan, parooni, joka sokaisisi vanhan herrani muistoa!" Hän nyrkitti kätensä ja puri yhteen hampaansa.

"Kuule, Stolpe!" keskeytti häntä parooni. "Täällä on pimeä. Sytytä lamput! En tahdo kätkeytä pimeyteen, kun he tulevat, jotka etsivät minua."

Vartija hillitsi tunteensa ja teki mitä hänen oli käsketty. Sali valostui ja molemmat vanhukset odottivat äänettöminä kohtaloinsa päätöstä.

Kun, tällä ajalla, sotamiehet yhden upseerin komentamina ja kreivi Telepnoff'in seuraamina saapuivat Marienhag'iin, olivat jo paroonitar ja Natalia matkapuvuissa puutarhan kautta lähteneet vaunuille meren rannalla. Kun palvelijat ilmoittivat, ett'ei parooni ollut sisällä, sanoi Telepnoff heti: "Hän on valotornissa. Se on vähän matkan päässä tästä, ja sieltä me hänen löydämme."

Vähäinen joukko, kaksitoista sotamiestä, jatkoivat matkaansa osoitetulle paikalle. Kreivi ei aavistanutkaan, että matkueen, jonka etupäässä hän kulki, voivat paroonitar ja Natalia helposti nähdä ollessansa muutamien pensaitten ja kivien takana rannassa, levottomalla tuskalla odottaen mitä valotornissa piti tehtävän.

Sinne astui sisälle kreivi aseilla varustettuine seuralaisineen. Telepnoff koki kuolettaa sitä hävyn tunnetta, joka liikkui hänessä; kun hän astui paroonin eteen ja sanoi: "Suonette anteeksi, herra parooni, että kutsumattanne näin myöhäiseen tulen luoksenne. Mutta meriasiaiministeri on nähnyt hyväksi käskeä minun tutkimaan Dagerort'in valotornin asioiden laitaa ja on sitä paitsi täst'edes uskonut minulle sen hoidon. Olen sentähden ottanut mukaani tarpeeksi väkeä, voidakseni sitä puolustaa, jos vihollisia sattuisi tulemaan."

Parooni astui arvollisesti häntä vastaan. Näytti siltä, kuin vasten-mielisyyden ja nurjuuden tunne, joka häneen nousi, kun hänelle ilmoitettiin, että valotornin hoito oli toiselle uskottu, olisi hänessä myös herättänyt rauhoittavan ja toiveisenkin tunteen. "Siinäkö koko asianne minulle, kreivi?" kysyi hän.

"Minulla ei omasta puolestani ainakaan ole muuta," vastasi kreivi.
"Mutta tuli on sytytetty annettujen käskyjen uhaksi! Missä on vartija?"

"Tässä!" vastasi Stolpe ynseästi, astuessaan esiin ja oiasten voimakasta vaikka harmaapäistä vartaloansa.

"Eikö parooni ole sinulle ilmoittanut keisarittaren käskyä, että valotornista pitää tuli sammutettaman?" kysäsi kreivi taasen.

"On!" oli Stolpen vastaus. "Mutta Jumala, joka hallitsee myrskyn ja aallot, on suurempi, kuin keisaritar. Ja kirjoitettu on: joka teidät eksyttää, hän saa tuomionsa, kuka hän onkin. Minä en tahdo ketään eksyttää, sentähden olen sytyttänyt tulen."

"Minä hankin toisen vartijan," sanoi kreivi. "Sinun tottelemattomuudestasi pidetään tutkimus ja päätös."

"Kreivi!" keskeytti parooni; "vanhus tuossa tahtoo omistaa rikoksen, jota hän ei ole tehnyt. Minä olen uskaltanut käskeä tulen sytyttämisen. Minä luulin ihmisellisyyden ja kansan oikeuden sitä vaativan."

Venäläinen upseeri astui nyt esiin. "Minä olen saanut käskyn kutsua ja seurata herra paroonia Pietariin. Meidän täytyy heti lähteä matkalle, enkä minä voi teille antaa muuta kuin muutaman minuutin valmistusai'aksi. Minä pyydän sentähden, että käskette perheenne tekemään mikä tärkeintä on."

"Velvollisuuteni on totella hallitukseni käskyjä," vastasi parooni. "Minä olen valmis, milloin vain tahdotte, herraseni. Mutta sallikaa kysyäni: onko teillä käskyjä perheeni suhteen?"

"Ei, herra parooni," oli vastaus.

"Se on siis vapaa!" virkkoi parooni. "Minä jätän sen vaan hyvästi. Pietariin siis minun viente, hyvä herra?"

"Niin, aluksi Pietariin."

"Ja sitten?"

"En tiedä," oli lyhyt vastaus. Kreivi Telepnoff kääntyi samassa Stolpen puoleen ja sanoi: "Anna heti ylimmäisen salin avaimet! Tuli pitää nyt oitis sammutettamaan!"

"Oh," vastasi vanhus ynseästi, "tottahan se edes saa palaa, kunnes se itse sammuu."

"Etkö tottele!" ärjäsi kreivi vihan vimmassa. "Tänne avaimet!"

"Tuolla ne ovat!" vastasi ukko ja, pilkallisesti nauraa hohottaen, nosti hän voimallisen käsivartensa ja heitti yht'äkkiä koko kalisevan avainkimpun mereen muutamasta akkunasta, niin että särkyneet ruudut särysten lensivät pirstaleina pitkin.

"Herra luutnantti!" riehui kreivi, "vangitkaa tuo konna! Käskekää väkenne auttamaan minua ovia murtamaan! Tuli pitää sammutettaman. Valevalkea pitää syytettämän tuolla lahden perässä, sillä ruotsalainen laivasto on lähtenyt purjeille. Se on jo läheisyydessä. Tuossa! Murtakaa tuo ovi!"

Sotamiehet, tottuneet tottelemaan, kiiruhtivat heti näytetylle ovelle ja koettivat sapeliensa ja painettiin avulla särkeä sitä. Mutta ovi oli luja ja raudoitettu.

Luutnantti veti miekkansa ja asettuihe salin ovelle, työtä tehtäissä vankiansa vartijoitsemaan.

XII.

Raskaana lepäsi pimeä talviyö Suomenlahden ja Itämeren aalloilla, kun Ruotsin laivasto, kolmetoista linjalaivaa, yksitoista rekattia ja muutamia pienempiä haaksia, ohjasi kulkuansa Itämereen päin. Laivasto kulki niin pitkällä etelässä kuin suinkin uskalsi, sillä sen piti menemän niin läheltä Dagerort'in ohitse kuin mahdollista. Ensin etsittiin valotornia turhaan ja jo annettiin merkki, että kaikki laivat kääntyisivät enemmän etelään päin, kun yht'äkkiä tuo punertava valo liekähti ja osoitti, että jo oli menty lähemmälle kuin oli uskallettavaa. Pian annettiin merkki ohjata enemmän pohjoiseen päin, ettei törmättäisi Hiidenmaan niemiin ja luotoihin.

Mutta Ulla Fersen, joka, äärimmäisenä laivaston eteläisellä siivellä, kulki hyvänmoisen matkan laivaston edellä, oli jo mennyt liian likelle, kun leimuava tuli sille yht'äkkiä näytti vaaran. Mutta sen pelkäämätön päällikkö huomasi heti asemansa ja ryhtyi tarpeenmukaisiin toimiin.

"Me olemme kulku-väylässä, joka menee ihan Dagerort'in ohitse," sanoi hän. "Kun meillä on valotorni oppaanamme, me kyllä löydämme oikean tolan. Mutta laivaston on pysyminen enemmän pohjoisessa, ett'ei joutuisi karille. Nostakaat varoitusmerkki ja niinpian kuin siihen on vastattu, ottakaat alas kaikki lyhdyt. Meitä ei pidä huomattaman maalta."

Kaikella tarkkuudella ja huolella, jota taitavat merimiehet voivat hyväksensä käyttää, ohjattiin nyt Ulla Fersen sitä suuntaa, jota sen piti seurata karien ja luotojen lomitse. Vaikka yö oli pimeä ja myrsky pauhasi raskaasti pyörivillä, jäisillä aalloilla, keijui keveä rekatti kiitävän pilven tapaisena tyrskyvää kuohua pitkin.

Dagerort'in luona teki rekatti käännöksen itään päin, niin että se joutui niemekkeen taakse tuulen suojaan, ja heitti sitten purjeensa takaperin. Vene laskettiin vesille ja rohkea päällikkö, muutamien merisoturien seuraamana ja ravakkaiden merimiesten soutamana, kiiti rantaan. Hän huomasi että välisalin akkunoista loisti valkea ja päätti siitä, että paroonin perhe oli Marienhag'ista tullut vanhasta rakennuksesta nauttimaan raivoavan myrskyn juhllallista näytelmää.

Äänettä saapui vene rantaan. Hiljaa astelivat rohkeat seikkailijat rannalle, jossa hetkittäin heikko tähtivalo, joka pilkistihe vähän välistä hajonneiden pilvien lomista, ennemmin antoi aavistuksen vastassa olevista esineistä, kuin valaisi niitä. Muutama himmeä säde valotornin akkunoista oli paras ohje.

Äkkiä tapasivat sotamiehet vaunut valjastettuine hevoisineen. Silmänräpäyksessä oli hämmästynyt ajaja temmattu istuimeltansa alas, hevoisia pidettäissä suitsista kiinni.

"Hiljaa!" käski Sjöstjerna, kiiruhtaessaan vaunuille. "Onko ketään vaunuissa?"

"Jumalani! Ruotsin kieltä," huudahti paroonitar. "Kuka kysyy?"

"Se on Sjöstjerna! Minä tunnen hänen puheensa!" keskeytti Natalia.

"Kuinka te tänne tulette, kapteeni?"

"Vaiti, vaiti!" sanoi hän. "Minä tulen jäähyväisille. Vielä kerran tahdoin eläissäni laskea jalkani Dagerort'in maalle: sentähden olen tuokioksi tullut tänne."

"Ah! te tulette meitä auttamaan ja pelastamaan!" huudahti paroonitar.

Hän kertoi hänelle äkkiä mitä oli tapahtunut.

Sjöstjerna mietti hetkisen. Sitten sanoi hän päättävästi: "Matka Ruotsiin on kuitenkin lyhyempi kuin matka Siperiaan, Ulla Fersen on täällä ja ottaa taasen ilolla vieraansa vastaan!"

"Jalo pelastajamme!" rukoili paroonitar, "mutta ennen kaikkia; pelastakaa puolisoni! Pelastakaa hän! Me seuraamme häntä minne ikänäkin häntä vietänee."

"Oletteko tekin päättänyt seurata isäanne, neiti Natalia?" kysyi hän.

"Olen!" vastasi hän ilon tunteella, joka läpäisi koko Sjöstjernan sydämmen ja herätti sen sisimmissä sopissa erinomaisen ihanan vastasoinnun. Semmoinen myöntymys, sen tunsu hän, olisi jonakin pyhänä hetkenä elämänsä suloisin autuus.

Mutta hetken vaara herätti hänen taasen sotaiseen toimeensa. Varovasti hän otti tiedon venäläisten soturien luvusta. Kun hän myös sai tietää, ett'ei muuta sotavoimaa ollut läheisyydessä, teki hän heti suunnitelmansa. Hän käski naisien olemaan rauhallisina, eikä antautua levottomuuteen, jos taistelukin nousisi. Sitten hän kiirehti miehinensä valotornille.

Siellä antoi juuri rautaovi perää venäläisten soturien ponnistuksille. Upseeri, joka seisoj ovella, kuuli askeleita takanansa ja kääntyi sinne päin. Mutta äkkiä hän tunsu itseänsä otetuksi kauluksesta kiinni ja takaperin temmatuksi portaita myöden alas, ennenkuin oli ehtinyt tehdä vähintäkään vastarintaa.

"Vaiti!" ärjäsi ääni hänen korvaansa miekan terän salamoidessa silmänsä edessä ja väkevien käsien häneltä aseitansa riistäessä. Hän antauj heti vangiksi ruotsalaisille merisotureille.

Kreivi Telepnoff oli huomannut hänen äkinäisen katoamisensa ja juoksi säikähtyen ylös, kun painetin kärkiä näkyi oven rei'ässä. Mutta samassa töyttäsivät ruotsalaiset sisälle ja karkasivat heti hämmästyneiden venäläisten päälle, jotka muutamassa silmän räpäyksessä oli saatu vangiksi. Voitto oli minuutissa verta vuodattamatta saatu.

Kun Sjöstjerna astui saliin, päästi vartija ilohuudon. "Hän on täällä taas!" puhkesi hän sanomaan, "Se on hän; se on herrani poika!"

"Kummallista," sanoi Sjöstjerna katsoen ympärillensä. "Toiset täällä näyttävät tuntevan salaisuuksiani enemmän kuin minä itse. Mikä on tarkoituksesi, vanhus? Toisen kerran jo näyt tuntevan minun. Mitä tarkoitat? Missä olet minun ennen nähnyt? ja miksi nimität minua herrasi poi'aksi?"

Vanhus oikaisi, liikutuksesta väristen, kätensä häneen päin. "Minä tunnen jokaisen kasvojenne muodon. Te olette hänen näköisensä. Niin, te olette Adolf Sjöstjernan poika."

"Sinä olet maininnut isäni nimen," sanoi Sjöstjerna ja astui lähemmäksi häntä. "Sano pian, oletko tuntenut hänen? Oletko tuntenut äitini?"

"O, Jumalani!" huudahti vanhus, kyynelien kastellessa hänen harmaita silmäripsiänsä. "Niin, te olette herrani poika. Ja hänen rouvaansa, enkö olisi nähnyt sitä lempeätä enkeliä, äitiänne, nuori herrani! Niin, nyt loppukoon elämäni. Nyt tahdon kuolla saadakseni ilmaista, mitä minun pitäisi kuolinhetkeeni salata."

Vanha parooni, joka kivettyneen näköisenä oli katsellut tätä kohtausta, nousi nyt ja lähenei heitä.

Silloin oikaisi Sjöstjerna vartalonsa ja sanoi suurella äänellä: "Minä huomaan että kohtaloni tänä hetkenä selviää. Tämä on pyhä hetki. Minä tahdon häiritsemättä kuunnella mitä sinulla on sanottavana, vanhus. Sotamiehet, viekät vangit alas ja vartijoitkaat heitä ulkopuolella."

"Ovatko nämät herrat myös vankiamme?" kysäsi korpraali osoittaen Telepnoffia ja vanhaa paroonia.

"He minä vartijoitsen itse," vastasi Sjöstjerna ja sotamiehet lähtivät alas.

"No, mitä sinulla on sanomista?" sanoi Sjöstjerna kääntyen tornin vartijaan päin.

Vanhus oli ennättänyt rauhoittua ensimmäisestä innostansa. Myrskyiset tunteet, jotka äsken panivat hänen muuten vakavia kasvojansa liikkeesen, oli hän taasen sulkenut rintaansa. Silmässänsä vain sähkyi tuli, jota hän ei voinut hillitä. Suuren päätöksen teko osoittihe ukon jokaisessa katseessa ja liikkeessä. "Herra," sanoi hän Sjöstjernalle, "te tiedätte siis olevanne Adolf Sjöstjernan poika? Mikä teidän ristimänimenne on?"

"Otto," vastasi hän.

"Niin oikein," sanoi vanhus. "Se on nimenne — Tiedättekö kuinka isänne kuoli?"

"En," vastasi Otto utelevin silmäyksin.

"Niin kuulkaa siis," alkoi vanhus. "Me jouduimme haaksiriksoon muutamalla karilla Worms'in ja Hiidenmaan välillä."

"Haa!" huudahti Sjöstjerna, "sama kari puuttuikin kartasta."

"Niin," sanoi vanhus, "kaksi vuorokautta ajeli tuuli meitä sinne tänne muutamalla laivan palasella. Herrani vuoti verta. Hän ei puhunut selvään, mutta minä tiedän että hän ajatteli oikein. Hän vaati minulta valan ja minä annoin sen, ja olen pitänyt sen. Minä vannoin ett'en ennen kuolinhetkeäni ilmoittaisi mitä tiesin. Mutta nyt, herra, nyt tahdon puhua, sillä nyt se on välttämätöntä. Minä olen tänään kuullut sanan, joka pakoittaa minun puhumaan, vaikka tiedän, että minun pitää kuoleman jos puhun; sitä vaatii valani. Minä olen kuullut sanan; se oli: häpeä —"

"Häpeä," toisti vanhus vitkaan, tuimasti katsoessaan parooniin. I'ästynyt parooni Akatius tunsu punastuvansa ja Sjöstjernan kasvot säihkyivät tulesta.

"Häpeä," virkkoi Stolpe vielä kerran. "Häpeä ei ole milloinkaan saastuttanut Adolf Sjöstjernan nimeä, sillä häpeää ei takertunut hänen tekoihinsaakaan. Häpeä ei sokaise hänen vaimoansa eikä lastansaakaan. Te sanoitte tänään sanan, herra parooni, hänen häpeästänsä ja rikoksestaansa. Teitä on petetty. Jos joku on teille semmoisia luuletellut, niin —."

"Jumala sen tietää," huudahti parooni ukkoa keskeyttäen, "ett'ei kukaan niin paljon kuin minä, surrut sisareni häpeätä. Mutta jos hän on tämän nuoren herran äiti, niin näytä hänen avioisuutensa toteen! Hän oli ruhtinas Palitkin'in morsian."

"Min'en tunne ketään ruhtinasta," vastasi Stolpe pikaistuneena. "Jos hän oli luvattu toiselle, oli se tapahtunut hänen tietämättänsä tahi ainakin hänen suostumattansa; sillä minä olin itse mukana pienessä kappelissa Kasan'in kirkon vieressä, kun herrani, evesti Sjöstjerna ja kaunis neiti Ulrika Fersen vihittiin. Kaksi upseeria ja kaksi korkeasukuista naista oli myös läsnä. Heidän nimensä ovat kirjoitetut herrani jälkeensä jättämiin paperiin."

"Sinä et voi valehdella, Stolpe!" sanoi parooni, "sinä et tahdokaan valehdella hyväntekijällesi!"

"Niin, parooni," jatkoi vanha tornin vartija, "minä olen teitä vihannut, mutta minä olen teitä rakastanutkin. Nyt se tietäkää. Kun yht'äkkiä veitte pois herrani rouvan, aavistamattansa tavatessanne hänet hovissa, ja sallimatta hänen edes ottaa jäähyväisiä puolisoliansa ja lapseltaansa, syttyi minussa viha teihin. Mutta kun pelastitte minun tuulen ajamalta haaksirikolta veneeseen ja sallitte minun ottaa mukaani herrani ruumiin, jonka te hautasitte, minun ollessani sairaana ja tainnotonna; kun te parannuttuani uskoitte minulle vartijan toimen tässä tornissa: silloin opin minä teitä kunnioittamaan, rakastamaan. Tosin olen kuullut, että herrani onneton puoliso on asunut tässä tornissa ja että hän on heittänyt jostakin akkunasta mereen ja hukunut; mutta minä en ole sitä nähnyt. Se oli siis tapahtunut sairauteni ja tainnottomuuteni aikana. Mutta sen tiedän, että hänen ja herrani hauta minulle näytettiin; ja ett'ei hyödyttänyt, eikä ollut velvollisuuteni mukaistakaan rikkoa tainnottomalle herralleni antamaa valaani, sen tunsin."

"Niin," lausui parooni, "tainnoton hän varmaankin oli, kun vaati sinulta semmoisen valan. Ilman sitä valaa olisi todellakin moni synkkä ja surullinen hetki elämässäni ollut melkoista loitommalla."

"Jos niin on, parooni, että teillä on ollut surua, on se ollut liiankin helppo rangaistus kovuudestanne sisartanne kohtaan."

Sjöstjerna, vaikka mahtavat tunteet aaltoilivat hänen sydämessänsä, kuunteli äänetönnä vanhuksen puhetta. Vihdoin hän ojensi ukolle kätensä. "Mutta kuka olet sinä, vanhus," sanoi hän, "joka annoit minulle sen valon, jota etsin. Sinä olet minun pelastanut elämäni raskaimmasta murheesta."

Ukon silmät säihkyivät. "Olenko todella, nuori herrani?" huudahti hän. "Olenko herrani pojalle saanut iloa aikaan? Sitten en ole turhaan elänyt näitä kahtakymmentä vuotta tällä autiolla niemellä ja nyt kuolen ilolla. Tässä, herraseni," sanoi hän, "tässä ovat isänne paperit." Hän otti taskustansa nahkaisen lompakon ja antoi sen Sjöstjernalle.

Vapisevin käsin otti hän lahjan ja avasi sen. Sen sisässä oli pienempi lompakko, johon oli kirjaelemalla ommeltu nimi ja vaakuna. Herrat tunsivat ne kummankin perheen omiksi. Vil'aistuansa papereihin huomasivat he niissä olevan tarpeeksi laillisia todistuksia, että neiti Ulrika Fersen oli vuoden ollut evesti Adolf Sjöstjernan puolisona, kun heidän poikansa Otto syntyi Pietarissa ja kastettiin kaupungin ruotsalaisessa seurakunnassa.

Vanha parooni avasi äkkiä helmansa; virtana vuotivat hänen kyynelensä, kun hän Ottoa syleillen,

lausui: "Oi, onnettoman, rakkaan sisareni poika. Tule syliini, anna minun likistää sinua sydäntäni vastaan; isän sydämmelle, joka nyt saa rakastaa sinua niin, kuin se ennen on toivonut!"

Syvästi liikutettuna vastasi nuorukainen hänen syleilyänsä, ja kääntyi sitten Stolpen puoleen: "Mutta kuka olet sinä, isäni vanha ystävä ja palvelija?"

"Minä olen ruotsalainen," vastasi vanhus. "Minä seurasin useat vuodet evesti Sjöstjerna hänen matkoillansa enkä hänen kuoltuansa voinut muuttaa pois hänen hautansa läheisyydestä. — Mutta jääkää hyvästi, nuori herra! Vanha sydämmeni tykkyy ilosta, kummallakin kerralla nähdessäni teidän kauniin rekattinne. Eihän se nytkään ole kaukana, koska te olette täällä. Jos tuli on tornistamme valaissut teitä tänä myrskyisenä yönä, niin kuolen nyt toista vertaa mieluummin."

"On todellakin, valo täältä on ohjannut minua ja koko ruotsalaista laivastoa," virkkoi Sjöstjerna. "Jos se ei olisi valaissut meitä, niin luultavastikin olisimme joutuneet karille, sillä me olisimme sitä etsineet etelämmästä."

Silloin oikaisi vanhus vartalonsa ja kummallinen hymy levisi hänen kivikoville kasvoilleensa. Hän löi nuorta meriupseeria voimakkaasti olalle ja sanoi: "Herra, nythän olen kuitenkin vanhoilla päivilläni tehnyt isänmaalleni hyvän työn, ja olkoon se elämäni viimeinen."

"No niin," sanoi Sjöstjerna, "seuraa nyt minua rekatilleni! Minä olen kuullut koko jutun kreivin vilpillisistä hankkeista." — Terävä ja halveksiva katse lensi ällistyneen ja äänettömän läsnäolijan, kreivi Telepnoffin puoleen, joka seiso erikseen muutaman akkunan vieressä — "ja samaten kuin vangitsin sotamiehet, samaten vangitsen parooninkin ja kenen tahdon hänen väestänsä. Sinunkin, Stolpe-ukko."

"Ei, herra," sanoi vartija, "minä olen sanonut teille, että Stolpe ukko on elänyt kyllyiksi. Nyt on vala rikottu, siksi täytyy hänen kuoleman, sillä muistakaa, herra, se piti rikottaman vasta hänen kuolinhetkenänsä! Sitä paitsi minun pitää jäämän tänne vielä tänä yönä hoitamaan tulta."

Sjöstjerna huoletti. "Siinä olet oikeassa, vanhus," sanoi hän; "tornisi valo on tänä yönä laivastollemme välttämätön."

"Niin, senpä tähden jäänkin," sanoi Stolpe. "Mutta minä tarvitsen auttajankin," jatkoi hän. "Siksi pyydän saada tämän venäläisen herran." — Hän osoitti kreiviin. — "Käsitänpä hyvin kyllä, ett'ei semmoista herraa päästetä irki ennen aikaansa asiaa ilmoittamaan ja hätärytyä Hiidenmaalla nostamaan. Mutt'ei teidän tarvitse ottaa häntä mukaanne. Sallikaa Stolpen häntä vartijoita! Voitte olla varma siitä, ett'en häntä päästä."

Sjöstjerna mietti. Kreivi astui esiin, pelon tuskasta vavisten. "Mikä on tarkoituksenne, kapteeni Sjöstjerna?" kysyi hän. "Tahdotteko viedä minun vankina mukanne? Eli panetteko tämän ukon minua täällä vartijoitsemaan? Sallikaa minun mieluummin valita jälkimmäinen. Siinä tapauksessahan pääsen vapaaksi huomenna varhain. Silloin minä sinun kelpo lailla palkitsen, ukkoseni."

Nyt hymyili vanha Stolpe toisen kerran. Mutta tämä hänen hymynsä oli hirmuinen. Siinä kuvastihi semmoinen iva, joka peloitti kreiviä niin että hän rupesi pyytämänsä katumaan. Mutta Sjöstjerna suostui siihen.

"No niin," sanoi hän, "saakoon vanhus tahtonsa perille. En todellakaan käsitä mitä pahaa hänelle voisi tapahtua. Hänhän vain on totellut herransa käskyä."

"Mutta minä pyydän sinua, Stolpe," sanoi parooni, "kohtele kreiviä säädyllyisesti!"

"Minä tarvitsen hänen apuansa," sanoi Stolpe, "tuomaan muutaman kärryllisen kivihiiliä, sillä minä olen seisonut tässä liian kauvan ja laiminlyönyt tulen hoidon. Mutta en minä kreiviä kauvan vaivaa. Olkaa hyvä, nouskaa portaita myöden ylös tuolle ovelle, jonka sotamiehet äsken mursivat rikki. Jääkää hyvästi jalo hyväntekijäni, herra parooni! Jääkää Jumalan haltuun! Mutta yhtä pyytää tänä hetkenä isänne uskollinen palvelija: Otto herra, sallikaa syleillääni teitä!"

Sjöstjerna heittäyi vanhan merimiehen syliin, ja molemmat puristivat sitten toisiensa käsiä.

"Kiirehtikää nyt, korkea-arvoinen, hieno herra!" sanoi vartija säihkyvin silmin. "Kiirehtikäämme ylös!"

Kreivi ei uskaltanut tehdä vastarintaa, vaan piti välttämättömänä totella. Hän kernaammin antaui yhdeksi yötä vanhuksen kiusattavaksi ja vartijoittavaksi, kuin tänä myrskyisenä vuoden aikana kulkea vankina meriä pitkin.

Auki murretussa tornin ovessa katsoi kreiviä seuraava vanhus vielä taaksensa, nyökäytti päätänsä Sjöstjernalle ja sanoi: "Tänä yönä tuleni loistaa, olkaa siitä varma, nuori herrani!"

Vai'eten syleilivät parooni ja Otto taasen toisiansa, ennenkuin astuivat portaita myöden alas. Tornin veräjän ulkopuolella seisoivat sotamiehet vankinensa järjestetyissä riveissä ja koko matkue lähti nyt rantaan.

Vanha parooni tapasi ilolla puolisonsa ja tyttärensä vaunuissa istumassa ja auttoi heitä astumaan alas. Muutamilla sanoilla ilmoitti hän heille iloisen sanoman, ette he nyt pelastettaisiin ja että heidän pelastajansa oli sisarensa ja evesti Sjöstjerna oikea ja laillinen poika.

Rannalla auttoi Sjöstjerna itse naisia veneesen, muutaman palvelijan kantaessa niitä tavaroita ja varoja, jotka olivat Siperiaan matkustusta varten laitettut valmiiksi.

Kun Sjöstjerna itse viimeisenä hyppäsi veneesen ja istuikse neiti Natalian ja hänen isänsä välille, tarttui hän toisella kädellensä peräsimeen, toisen käden salaa puristaessa Natalian kättä. Molemmat ymmärsivät toisensa; sillä äänetön merkki oli kylläksi, sen jälkeen mitä nyt oli tiedoksi tullut.

Niinpien kuin vene oli ehtinyt rekatille, levitettiin taasen sen purjeet ja nyt se poistui Hiidenmaan rannoilta, joita se jo kolmannen kerran oli mennyt niin lähelle.

Kun koko Ruotsin laivasto hajoitetussa järjestyksesssänsä teki käännöksen Dagerort'in niemien ohitse, kiiti taasen Ulla Fersen tilallensa, äärimmäiseksi vasemmalla siivellä. Muutamaa luutnanttia pisti päähän, juuri kun rekatti rupesi etäämmälle poistumaan, ohjata tähystin valotorniin päin ja ilmoitti sitten, että juuri tulen loisteessa voitiin eroittaa taistelu. Näkyi kuinka mies syöksi toisen tuleen.

Jos luutnantti, joka tämän näki, olisi voinut yhtä selvään nähdä mitä tapahtui aamulla, auringon noustessa, jo näkymättömiin jääneellä valotornilla, olisi hän nähnyt toisen miehen vapaaehtoisesti syöksyvän tornista aaltoihin, jotka kuohuivat sen juurella.

* * * * *

Parooni Reinhold'in kautta sai keisaritar tiedon Dagerort'in valotornin seikkojen oikeasta laidasta ja antoi vakuuttaa hänen isällensä armonsa, niin että hän hyvässä turvassa voi palata Marienhag'iin. Kaksi ensimmäistä vuotta kotiintulonsa jälkeen tuntui kuitenkin sekä paroonista että paroonittaresta autioilta, kun he vasta rauhan jälkeen saivat ilon kodissansa taasen nähdä tyttärensä ja hänen onnellisen puolisonsa. Hän oli urotöidensä palkinnoksi saanut paremman arvoisen laivan päällikkyyden ja toinen päällikkö siis molempien vuosien merisotina johti Ulla Ferseniä, kun sen uhkea lippu ja keveät purjeet liikkuivat samoilla kulentavesillä.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK ULLA FERSEN: HISTORIALLINEN NOVELLI ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property

(trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing

any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production,

promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how

to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.